

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 35 (1438) 1977 RUGSĖJIS - SEPTEMBER 1

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

LINKOLNAS IR VALANČIUS

Estai, latviai ir lietuviai š.m. rugsėjo 24 d. Amerikos sostinėje Vašingtone rengia bendrą demonstraciją, kurios tikslas — atkreipti laisvojo pasaulio dėmesį į Sov. Sąjungos siautėjimą Baltijos valstybėse, t.y. nuolatinį mindžiojimą žmogaus teisių. Data pasirinkta atsižvelgiant į Belgrado konferenciją, kuri prasidės spalio 4 ir baigsis gruodžio 22 dieną. Ten suvažiuos 35 valstybių atstovai peržiūrėti 1975 metais Helsinkyje pasirašytos deklaracijos. Paruošiamieji Belgrado konferencijos posėdžiai jau įvyko ir per septynias savaites trukusias derybas atstovai pagaliau susitarė dėl darbotvarkės, t.y. dėl svarstysimų klausimų. Numatyta, kad Belgrado konferencija baigsis nustatytu laiku, o jei ne, bus vėl šaukiama vienam mėnesiui. Atrodo, laisvojo pasaulio valstybių atstovai siekė kiek galint stipriau išskirti žmogaus teisių klausimą, pabrėžti jų vykdymą, o sovietai bandė visą dėmesį sutelkti apie atolydžio politiką ir šalinimą kliūčių, kenkiančių tai politikai (įskaitant žmogaus teises). Visdėlio rytičių ir vakarietių požiūriai po abipusių kompromisų išsilygino. Tai liudijo JAV atstovo Shererio ir sovietų diplomato Voroncovo demonstratyviai taikingas pasisveikinimas Belgrado konferencijų rūmuose, pastebėtas užsienio žurnalistų.

BALTIEČIŲ pasirinkta vieta demonstracijai neatsitiktinė. Vašingtonas yra ne tik JAV, bet ir tam tikra prasme viso laisvojo pasaulio sostinė, kurioje sueina daugybė politinių gijų. Tai rodo ir tas faktas, kad ten įsikūrusios 125 valstybių ambasados. Prezidentūra yra tas centras, kur daromi pasaulinės reikšmės sprendimai. Jėn suplaukia žvalgybos surinkta informacija, diplomatiniai atstovybių žinios (per Valstybės Departamentą), karinės vadovybės ir kiti pranešimai. Taigi, pasaulio akys yra nukreiptos į Vašingtoną. Be to, mums, kaip lietuviams, įdomi ir pati demonstracijos vieta-aiškė prie prez. Linkolno paminklinių rūmų. Linkolnas gi buvo laisvės kovotojas, kuris civilinio karo metu (prieš 115 metų) rugsėjo 22 d. paskelbė vergijos panaikinimą. Jau tada jis kovojo už žmogaus teises ir tapo pasaulinės reikšmės žmogumi. Lietuvis tais laikais už tas pačias žmogaus teises grūmėsi vysk. M. Valančius, stengdamasis samoninti liaudį, kad reikia ir ruošti šviesesniam rytojui. Jis, panašiai kaip ir Linkolnas Amerikoje, kovojo prieš (rusiškąją) vergiją Lietuvoje. Abu jie buvo neturtingos kilmės, stipraus charakterio, pasiryžę dirbti savųjų kraštų gerovei. Deja, pasekmės jų kovos buvo labai skirtingos: Linkolno Amerika tapo tautų laisvės čempione, o Valančiaus Lietuva, atgimusi bei atgavusi laisvę, vėl pateko rusiškoni vergijon, kuri tebesiaučia ir šiandieną.

TAIGI, Linkolno kova už žmogaus teises tebėra nebaigta ne tik Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, bet ir daugelyje kitų kraštų. Šiandieną toje kovoje dalyvauja daugybė tautų. Jų visų akys nukreiptos į Vašingtoną, kur ir dabar Linkolno dvasia tebėra gyva. Jos labai nemėgsta sovietinės kolasos ir dirbtinai įješko dėmių Amerikoje, kad galėtų pateisinti savąją vergiją. Taisi sovietinis kolasas per visus savo propagandinius kanalus kalba apie nepaprastą savo pažangą, neręgtą gerovę, siekdamas sudaryti iliuziją laisvajame pasaulyje, kad sovietinė santvarka yra pažangos viršūnė bei idealas. Paskaičius amerikiečių žurnalisto Smith knyga "The Russians", galima pasidaryti išvadą, kad sovietinė santvarka yra tikrai rojiška raudoniesiems kapitalistams. Kaip ir caro didikams, jiems nieko netrūksta. Jie turi specialias krautuves, kur gali pigiai pirkti ką nori, varnamius, automobilius, tarnaites ir kitokias privilegijas, o liaudis turi stovėti eilėse prie maisto krautuvių... Jose tie prispaustieji, valandais išstovėję, gali šio to nusipirkti, bet yra vienas dalykas, kurio jie ten negali gauti, būtent, laisvės. Jie negali pabėgti iš vergijos, kurios viršūnėje sėdi riebus maskviniai bosai ir laiko prislėgtą liaudį. Dėlto išeivija jų vardų ir turi šauktis Linkolno dvasios, kuri tebėra gyva ne tik Vašingtone, bet ir viso laisvojo pasaulio turimose pajėgose.

A. Dudaravičius

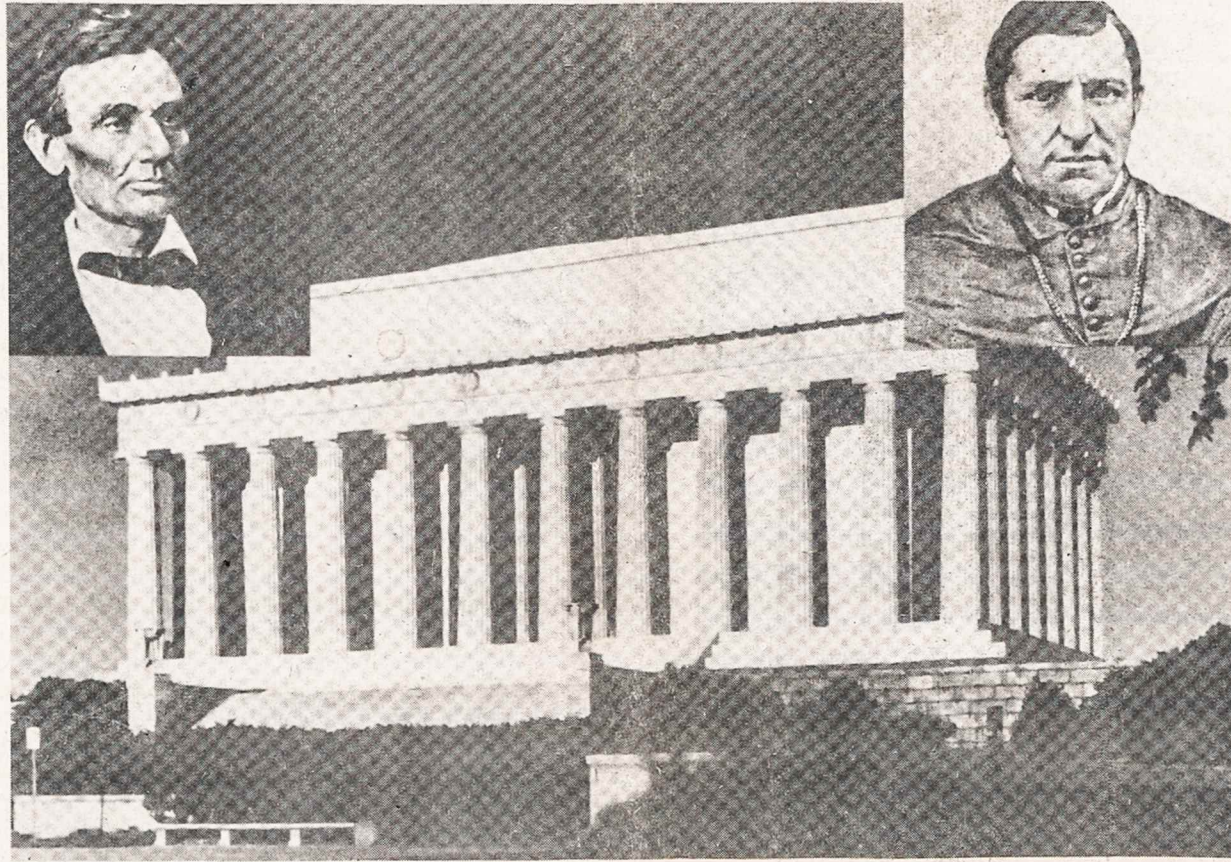
KANADOS ĮVYKIAI

Premjerų konferencija

Kanados provincijų premjerų konferencija St. Andrews vietojė, Naujajame Brunswicke, nemažą dėmesį skyrė ekonominiams Kanados problemoms, ypač 878.000 bedarbių, kurie sezoniniu masteliu sudaro 8,4% visos darbo jėgos. Nedarbui sumažinti federacinė vyriausybė raginama apkarpyti pajamų mokesčius, parūpinti daugiau darbų, sustiprinti kanadiškų gaminių poziciją tarptautinėje rinkoje. Premjerai taipgi nori žinoti, kada bus atšaukta kainų bei atlyginimų kontrolė, turinti nemažos įtakos užsienio investicijoms Kanadoje. Jie pritarė sudarymui specialios agentūros, kuri sektų kainas bei atlyginimus po kontrolės atšaukimo, nors tokia minčiai nepritaria unijas jungiantis Kanados Darbo Kongresas.

Kvebeko premjeras R. Levesque konferencijoje bandė užsitikrinti specialią sutartį su kitomis provincijomis, kurios dėka būtų užtikrintos angliškos

mokyklos Kvebeke jin atvykusiems tų provincijų anglų kilmės kanadiečiams. Ši pasiūlymą jis jau buvo padaręs Kvebeko parlamente, svarstant prancūzų kalbos pirmavimą užtikrinantį įstatymą nr. 101. Pasak premjero R. Levesque, kiekviena provincija, kuri su juo pasirašys abipusę sutartį, savo išeiviams į Kvebeką užsitikrins anglišką švietimą. Tokia provincija betgi taip pat turės garantuoti prancižiškas mokyklas jon atvykusiems kvebekiečiams. Devyni angliškųjų provincijų premjerai vienbalsu pareiškimu atmetė R. Levesque siūlomą sutartį. Kanados vienybės vardu. Tokių sutarčių pasirašymas sudarytų išpūdį, kad Kvebekas jau yra beveik nepriklausomas, jeigu su juo tenka derėtis kitoms provincijoms, juo labiau, kad dvikalbiškumą Kvebeko provincijoje užtikrina Kanados konstitucija vadinamas S. Amerikos Britų Aktas. Atmesdami R. Levesque pasiūlymą, premjerai išpareigojo

Prie šių paminklinių Linkolno rūmų Vašingtone šių metų rugsėjo 24 d. demonstruos lietuviai, latviai ir estai, ypač jaunimas, reikalaujanti, kad sovietai respektuotų žmogaus teises okupuotose Baltijos kraštuose, t.y. grąžintų jiems laisvę savarankiškai tvarkytis. Nuotraukoje prie Linkolno jungiamas vysk. M. Valančius kaip jo bendraamžis

Nuotr. A. Dudaravičius

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Dokumentinis estų leidinys

Europos saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimuose, kurių tęsinys šiuo metu vyksta Belgrade, nedalyvauja keturios europinės valstybės: Albanija ir trys Pabaltijo valstybės. Pirmoji savo noru laikosi nuosėliai, o pastarosios nedalyvauja todėl, kad jų suverenias teises užpuvavo Sov. Sąjunga. Nors ir slopinamas, baltiečių balsas visdėlio pasiekia viešumą. Tuo pasirūpina veikiantys Pabaltijo diplomatai užsienyje ir emigraciniai veiksniai, skelbdami memorandumus ir dokumentinę medžiagą.

nuoširdžiai rūpintis prancūzišku švietimu savo provincijose, kur yra pakankamas skaičius prancūzų kilmės kanadiečių. Ši klausimą svarstys visų devynių provincijų švietimo ministeriai ir savo rekomendacijas pateiks premjerams. Nemažai prancūziškų mokyklų jau yra Ontario ir N. Brunswicko provincijose. Ontario sostinė Torontas netgi turi ir prancūzišką televizijos stotį, nors kitos tautinės mažumos savo skaičiumi čia gerokai pralenkia prancūzus.

Kvebeko parlamente buvo nutrauktas prancūzų kalbos įstatymo nr. 101 detalių svarstymas, ir jis skubiai buvo priimtas 54:32 balsų santykiu. Toks skubėjimas susilaukė netikėtos eskimų reakcijos šiauriniame Kvebeke. Keturiuose savo kaime-liuose — Fort Chimo, Great Whale River, Inoucoujauac ir Sagluwe jie pareikalavo provincinių valdžios tarnautojų išsikraustymo. Inoucoujauace eskimai netgi nuleido Kvebeko vėliavą ir lentomis užkalė provincinės įstaigos duris. Eskimai yra susirūpinę, kad naujasis prancūzų kalbos įstatymas pažeis jų gimtosios kalbos teises. Jie nori vartoti savo kalbą, o antrąja kalba yra pasirinkę anglų. Premjeras R. Levesque, reagudamas į eskimų veiksmus, pasiuntė apie 30 provincijos policininkų į Fort Chimo kaimelį tvarkai atstatyti.

Kvebeko statistikos biuro paskelbti duomenys rodo 366.000 kvebekiečių išvažiavimą į kitas Kanados provincijas pastarajame dešimtmetyje. Didžiąją jų dalį sudarė jaunimas. Pvz. 1970-75 m. laikotarpyje net 230.000 išvykusių asmenų buvo jaunuoliai iki 18 metų amžiaus. Taigi, kasmet buvo prarasta po 46.000 jaunuolių. Tame pačiame laikotarpyje Ontario provincija toliau (Nukelta į 8-tą psl.)

Stockholme veikiantis Estų informacijos centras Belgrado paruošiamųjų pasitarimų išvarkėse išleido anglų kalba stambų dokumentų rinkinį apie žmogaus teisių laužymą Estijoje. Rinkinyje išspausdinti 25 įvairūs dokumetai. Daugelis jų rašyti Estijos pagrindžio sąlygomis ir pasiekę Vakarus pastarųjų trejų metų laikotarpyje. Tai daugiausia Estų Demokratinio Sąjūdžio ir Estų Tautinio Fronto memorandumai bei raštai Jungtinėm Tautom, Amerikos kongresui, Skandinavijos valstybių vadovams, Europos saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimuose neatstovaujamų Baltijos valstybių padėčiai pažinti. Viename leidinyje sutelkta svari dokumentinė medžiaga yra išlektamos vertės, tampa lengvai prieinama visiems Baltijos reikalų tyrinėtojams ir bus naudinga ateities istorikams, kaip pirmieji šaltiniai.

Leidinio pratarmėje primenamas Molotovo džiaugsmas, pareikštas augščiausioje taryboje 1940 metų rugpjūčio 6 dieną, kad Sov. Sąjunga, prisijungusi Baltijos valstybes, savo sienas nukėlė prie Baltijos jūros ir laimėjo "būtinai reikalingus" ne užšalčiusios jos uostus. Vėlesniuose sovietinės istorijos veikaluose šie Molotovo, įvykdžiusio gėdingą Hitlerio ir Stalino sandėrį, žodžiai nebekartojami. Dabar skelbiama, kad Baltijos valstybių prisijungimas buvusi "liaudies socializmo pergalė, broliškai remiant kitoms tarybinėms tautoms, ypač didžiajai rusų tautai". Toliau pratarmėje sakoma: estai, latviai ir lietuviai sovietinėje okupacijoje neprarado pasitikėjimo Vakara ir, nežūrint slegiančios patirties bei nusivylimų, tebelaukia, kad jie nebus pamiršti, svarstant Helsinkio baigiamoją akto nuostatus vykdymą. Tuo tikslu Estų Tautinio Fondo informacijos centras ir paskelbė minėtą dokumentų rinkinį.

A. Lembergas

Nauji suėmimai Lietuvoje

Ziniomis iš okupuotos Lietuvos, rugpjūčio 24 d. suimtas Antanas Terleckas, 49 m. amžiaus. Sovietinio Saugumo jis jau seniai buvo sekamas. Pastaruoju metu Lietuvon buvo atvykusi sovietų mokslininko S. Kovaliovo (kalinamo, be kitko, ir už "LK Bažnyčios Kroniką") žmona, kurios priėmimu rūpintis minėtasis A. Terleckas. Pastarasis, nors baigęs ekonomiją ir istoriją negavo darbo savo specialybėje. Kurį laiką dirbo juodadarbiu teatre, paskui kino studijoje. Visą laiką jis pasižymėjo kaip drąsus kovotojas už žmogaus teises, laiduotas sovietinės konstitucijos. Kadangi jo sveikata nusilpusi, nauji moraliniai bei fizi-

niai kankinimai gali jį dar labiau susilpninti.

Taip pat suimtas Viktoras Petkus, 47 m. amžiaus, Helsinkio deklaracijos vykdymui sekti komiteto narys.

S.m. liepos mėnesį buvo teisiami Vladas Laplėnis, Jonas Matulionis ir Ona Pranckūnaitė už "LK Bažnyčios Kronikos" platinimą.

Jie nubauti: Laplėnis 3 metų kalėjimo bausme, Matulionis — 2 (lygtinai, matyt, dėl labai silpnos sveikatos), O. Pranckūnaitė — 2. Kur jie turės atlikti bausmę, nežinia, bet manoma, kad už Lietuvos ribų, nes politiniai kaliniai paprastai išgabenami kitur.

Pasaulio įvykiai

VIENUOLIKTASIS KINIJOS KOMPARTIJOS KONGRESAS PEKINGE išsižadėjo Mao laikais praktikuoto radikalizmo, vadinamųjų kultūrinų revoliucijų, savo chaosu stabdžiusių betkokią pažangą. Naujojo kompartijos vado H. Kuo-fengo kalba priminė N. Chruščiovo 1956 m. sovietų partiečiams tartą žodį, atskleidusį Stalino laikų žiaurumus. Nors ir toliau žadama laikytis Mao principų, pagrindinis dėmesys bus skiriamas jo veiklai iki 1957 m., kai Kinija darė ekonominę pažangą. Norima sumoderninti žemės ūkį, pramonę, kariuomenę, mokslinius tyrimus, kad Kinija iki 2000 metų taptų pažangia socialistine valstybe. Kongrese buvo sudarytas 201 asmens centrinis kompartijos komitetas su 91 nauju nariu. Pastarieji, pakeitę iš kompartijos pašalintus radikalus, daugiausia yra senosios kartos nuosaikūs partiečiai. Naująjį politbiurą sudarė 23 centrinio komiteto nariai, kurių eilėse yra net 10 generolų bei kito laipsnio kariškių. Kompartijos vadui H. Kuo-fengui talkins keturi pavaduotojai — profesinis karys ir polittrukas Y. Čien-jingas, nuo radikalų nukentėjęs T. Hsiao-pingas, kuriam numatytos pagrindinės krašto administracijos pareigos, ekonomistas L. Hsien-nienas ir saugumo reikalus tvarkęs W. Tung-hsingas. Jo įsakymu 1976 m. spalio 6 d. buvo suimta Mao žmona Č. Čing, su trimis savo bendradarbiais bandžiusi perimti Kinijos valdymą. Sekančią dieną kompartijos vadu buvo paskelbtas dabartinis jos pirmininkas H. Kuo-fengas. Kompartijos kongresas bei jo nutarimai buvo su tikti džiaugsmo demonstracijos Kinijos miestuose. Vien tik Pekingo demonstracijoje dalyvavo keturi milijonai gyventojų, sveikinusių naujuosius vadus ir smerkusius Mao žmonos Č. Čing grupę.

Pokalbiai Pekinge

Keturias dienas Pekinge viešėjo JAV valstybės sekr. C. Vance, ką tik pasibaigus kompartijos kongresui. Jis susitiko su užsienio reikalų ministru H. Hua, vicepremjėru T. Hsiao-pingu ir buvo priimtas kompartijos vado H. Kuo-fengo. C. Vance žurnalistams neatskleidė pokalbių temų, pabrėždamas tik jų informacinį pobūdį, naudingą abiems šalims. Atrodo, bus siekiama pilnų diplomatinų ryšių, abipusio susitarimo. Tokią mintį peršą kompartijos vado H. Kuo-fengo pareiškimas užsienio politikos klausimais, paskelbtas Pekingo dienraštyje. Jame atmetamas atolydis su Sovietų Sąjunga ir ginami ryšiai su JAV kaip atsvara prieš Maskvos siekius pasauulyje. Ta dieną, kai C. Vance susitiko su H. Kuo-fengu, sovietų TASSO agentūra paskelbė ištrauką iš "Komunistų" žurnalui paruošto straipsnio, teigiančią, kad komunistinės Kinijos bandymas suartėti su Vakara sudaro grėsmę pasaulio taikai. Pasak TASSO, Pekingas nori išprovokuoti santykių su trūkumą tarp Vašingtono ir Maskvos, sukelti ginklavimosi varžybas. Naujieji Kinijos vadai esą pavojingiesni už mirusį Mao savo užsienio politiką, nukreiptą prieš taikos siekius pasauulyje.

Gaisras ambasadoje

JAV ambasada Maskvoje nusiaubė netikėtas gaisras, daugiausia palietęs dešimties augstų pastato tris viršutinius aukštus. Pradžioje gaisrą bandė užgesinti marinai, nes IX-ame aukšte yra sutelkti slapsti radijo įrenginiai, dokumentai, kodo aparatai, bet jų pastangos buvo nesėkmingos. Ambasadorius M. Toon buvo priverstas šauktis sovietų gaisrininkų pagalbos. Gaisrą pavyko užgesinti, tačiau po poros valandų jis vėl atsinaujino. Gaisrininkus teko kviesti antrą kartą. Juos bandė sekti deguonies tankais aprūpinti marinai. Slapti įrenginiai greičiausiai bus sudegę, nes liepsnos prasimušė net per pastato stogą.

Šiame numeryje:

Linkolnas ir Valančius

Palyginimas dviejų bendraamžių kovotojų ryšium su baltiečių demonstracija Vašingtone rugsėjo 24 d.

Lietuviai atspindi milijonų kančias

Pokalbis su anglikonu kunigu Michael Bourdeaux, parašiusiu veikalą apie Lietuvą "Land of Crosses"

Žavingos Ontario vietovės

Rasa Draugelytė, atstovavusi "T2" etninės spaudos darbuotojų ekskursijoje, aprašo savo išpūdžius

Lietuviai Mordovijos koncentracijos stovyklose

Rusų disidentas Vaginas pasakoja apie sutiktus lietuvių, pasižymėjusių nepaprasta drąsa bei ryžtu

Tautos lobius atskleidęs autorius

Rašytojas A. Mironas atskleidžia šakotą bei plačią Gasparo Veličkos veiklą Lietuvoje ir ypač išeivijoje

Lietuviškos dainos iš širdies

Sol. Ričardas Daunoras atsako į "Tėviškę Žiburių" bendradarbio klausimus

Literatūrinis Melniko debiutas

Pr. Naujokaitis vertina Melniko "Debesis ir properšas"

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$12, pusmetinė — \$6.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimui ruošiamam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$12.00 per year, \$6.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

* PASAULIO LIETUVIŲ KATALIKŲ KONFEDERACIJOS valdyba savo bendraraščių skatina tikinčiuosius į veiklesnį apaštalavimą. Tame pareiškime sakoma: "Vatikano II susirinkimo dogminė konstitucija pabrėžia reikala artimo ir gyvo bendradarbiavimo dvasios vadų su pasauliečiais. Tuo tikslu būtų naudingi religiniai pokalbiai. Tradicinės metinės rekolekcijos, misijos savo vertės nepraranda, bet jose žmonės neturi progos išsiaiškinti jiems rūpinus religinius, moralinius ir kitokius katalikų gyvenimo klausimus. Atrodo, būtų naudinga turėti kiekvienam krašte nors kelis pakankamai pasirušiusius asmenis — kunigus ar pasauliečius ir nors po kartą metuose įvairiose, ypatingai didesnėse, kolonijose savaitgalių vakarais ar kitu iš anksto sutartu ir paskelbtu laiku pravesti pokalbius katalikų tikėjimą bei gyvenimą liečiančiais klausimais. Tokie pokalbiai turėtų vykti dvasinio pasipildymo, atsigalvavimo, maldos dvasioje, bet ne diskusijoms ar polemikai.

Be to, minėtame pareiškime skatinami visi lietuviai katalikai veikti ir melstis, kad atsirastų daugiau pašaukimų į kunigus, vienuolius-es ir kad greičiau būtų paskelbtas palaimintuoju arkiv. Jurgis Matulaitis.

* SEKMADIENIS turi būti fizinio ir dvasinio poilsio diena — pareiškė Paulius VI miniai žmonių savo vasaros rezidencijoje Kastelgandolfo, Žmogus tampa tarsi paukštis pakirptais sparnais, kai neprisimena Dievo. Suprantama, yra darbų, kurie būtina turi būti atliekami sekmadieniais, tačiau reikia visada prisiminti, kad sekmadienis yra skirtas ne tiek fiziniam, kiek dvasiniam poilsui. Tai metas, kai turime kelti mintis į augštesnę būti, kuri teikia prasmę, vertę, poetiškumą monotoniškam kasdieniškumui.

* Vatikano Sakramentų ir Liturgijos Kongregacija davė leidimą JAV vyskupams įvesti davimą Komunijos tikintiesiems ir rankas. JAV vyskupų konferencijos pirm. arkiv. Joseph L. Bernardin pranešė, kad JAV vyskupai savo vyskupijose galės įvesti arba neįvesti tą praktiką. Praktikos įvedimo datą arkiv. Bernardin pasiūlė 1977 m. lapkričio 20 d. — Kristaus Karaliaus šventę.

* LENKIJOS VYSKUPAI savo visuotinio suvažiavimo pabaigoje paskelbė bendrą pareiškimą, kuriame sakoma, jog komunistinė Lenkijos valdžia šiuo metu padidino spaudimą prieš tikėjimą. Esą bandoma iš visuomenės išstumti ir Dievą ir K. Bėndriją. Tai esą ypač akivaizdu jaunimo tarpe. Keletą savaitių prieš suvažiavimą kard. Stefan Wyszyński, šventindamas naujus kunigus, pareiškė, kad jie siunčiami apaštalautei ne į laisvų žmonių tarpą, bet tarp vergų, kurie negali pajudinti nei savo rankos, nei kojos be imperatoriaus žinios. Jis palygino komunistinę valdžią su asirų imperatorių savivalaviu.

* 35 VENGRAI KUNIGAI parašė memorandumą savo vyskupams, o nuorašą pasiuntė į Vakarų. Tame memorandumu jie tvirtina, kad komunistinė Vengrijos valdžia nesilaiko duotų pažadų Vatikalui, bet dar labiau varžo tikėjimą. Paskutiniojo pasaulio vyskupų sinodo metu Romoje 1974 m. vysk. Jozsef Ijjas buvo pranešęs, jog Vengrijoje bus leidžiama mokyti vaikus tikybės dukart į savaitę šventovėse. Prieš tai buvo įstatymas, leidžias mokyti vaikus po pusvalandį į savaitę mokyklų patalpose po pamokų, tačiau tėvai buvo varžomi, ir retas iš vaikų tas pamokas lankė. Dabar, pasak pasirašiusių vengrų kunigų, yra naudojamas dar didesnis varžymas tiek tėvų, tiek vaikų atživių. Šventovėse sėdi politrukai ir žymisi vaikų pavardes bei visa, kas yra kalbama. Vientielis Vatikano laimėjimas — šiuo metu nė vienas Vengrijos kunigas nesėdi kalėjime.

* DU DANAI TURISTAI buvo išvaryti iš Sovietų Sąjungos už įvežimą 700 Šv. Rašto egzempliorių. Danų misijų vadovas pastorius H. K. Neerskov pareiškė, kad Kirsten Steffenson ir Ijlen Bransen važinėjo mažu sunkvežimėliu po Sovietų Sąjungą ir dalino Šv. Raštą. Jis dabar nežina, kodėl jie buvo išvaryti, nes Sovietų Sąjungos valdžia skelbia tikėjimo laisvę ir girusi, jog pernai ten buvo išleista 10.000 Šv. Rašto egzempliorių.

* KUN. SARBEL MAKHOLOF, litanietis vienuolis, spalio 9 d. bus

paskelbtas šventuoju. Tai bus pirmasis maronitų apeigų kanonizuotasis šventasis.

* KUN. DAMIEN DE VEUSTER, praėjusio šimtmečio raupsuotųjų apaštalas Molokai saloje, Havajuose, Pauliaus VI iškilmingose ceremonijose buvo pripažintas kaip didvyriškas dorybių asmuo. Tai reiškia, kad jo gyvenimas bei raštai jau yra Vatikano šventiesiems skelbti kongregacijos atidžiai ištyrinėti ir bus pradėta jo palaimintuoju skelbimo byla.

* KARDINOLŲ JOZSEF MINDSZENTY norima paskelbti šventuoju. Tuo reikalu jau surinkta 50.000 parašų Europoje. Parašai taipgi renkami Amerikoje. Parašų rinkimu rūpinasi Paul Machalik, kuris pabėgo iš Vengrijos per 1956 m. sukilimą. Vienos kardinolas Franz Koenig pažadėjo vykti kartu su Paul Machalik spalio mėnesį pas Paulių VI ir jam įteikti prašymą su visais surinktais parašais.

* KARD. FRANCESCO ROBERTI, K. Bėndrijos teisių specialistas, kuris daug pasidarbavo keičiant Romos kurijos santvarką, mirė sulaukęs 88 m. amžiaus. Pirmą kartą savo gyvenime jis atkreipė daugelio dėmesį 1948 m., kai į teismą patraukė komunistinį laikraštį "L'Unita". Tas laikraštis jį buvo kaltinęs finansinėmis suktybėmis. Kun. Roberti tą bylą laimėjo. 1958 m. Jonas XXIII jį pakėlė kardinolu, kai jis buvo dar kunigas. 1962 m. jis buvo konsekruotas vyskupu ir vadovavo Apaštališkajam Signatūrai iki 1969 m. — savo į pensiją išėjimo dienos. Jo mirtis dabar kardinolų kolegiją sumažino iki 136 asmenų.

* KUN. THOMAS CAJETAN KELLY, OP, 47 m. amžiaus, JAV vyskupų konferencijos generalinis sekretorius, paskirtas vyskupu į pagalbininku Vašingtono arkivyskupijai, kurios arkivyskupu yra kard. William Baum. Naujasis vyskupas Kelly ir toliau eis JAV vyskupų konferencijos generalinio sekretoriaus pareigas. Naujasis vyskupas yra gimęs Ročesteryje, N.Y.; 1951 m. įstojo į dominikonų vienuoliją, o 1958 m. buvo įšventintas kunigu.

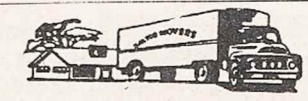
* "TIRPINANČIO KATILIO" TEORIJA prieštarauja popiežiškam mokymui apie imigrantų teises — pareiškė Vatikano radijas savo vedamajame. Pareiškimas buvo padarytas ryšium su 25 metų sukaktim nuo Pijaus XII išleistosios apaštališkosios konstitucijos "Exul Familia". Vatikano radijas nusiskundė, kad "tirpinančio katilo" teorija dar daugelyje kraštų vyrauja. Ta teorija net vyraujanti augštas vietas užimančių katalikų tarpe. Mūsų bendruomenė esanti linkus dažnai imigrantus naudoti kaip pėstininkus pasaulinėje šachmatų lentoje.

* KLEBONAI negali būti vyskupų automatiškai iš einamųjų pareigų atšaukami, kai sulaukia 75 m. amžiaus. Šį sprendimą padarė dvasiškių kongregacija, paskelbdama to reikalavusią neminimos vyskupijos konstituciją kaip negaliojančią. Kongregacija pabrėžė, kad pagal 1966 m. išleistą popiežiaus potvarkį "Ecclesiae Sanctae", visi klebonai, sulaukę 75 m. amžiaus, yra prašomi savanoriškai atsisakyti savo einamųjų pareigų, tačiau prievartos negali būti. Vyskupas tik gavęs tokį atsisątydinimą gali paskui spręsti ar atsisątydinimą priimti, ar tą kunigą prašyti savo pareigas tęsti toliau. Tai tvarka, panaši į vyskupų atsisątydinimo procedūrą, kai jie sulaukia 75 m. amžiaus. Popiežius automatiškai jų neatšaukia, o tik priima arba neprimia jų savanorišką atsisątydinimą. KUN. J. STS.

Optical Studio

OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvų Namus) • Tel. 535-6252

Greitas patarnavimas, neauštos kainos. Gaunami kontaktiniai lęšiai (contact lenses).

BALTIC MOVERS

Visų rūšių pervežimas baldai ir kt. Vežamas turtas pilnai apdraustas.

Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

Pas rojiško gyvenimo žmones

St. Petersburgo vasarvietėje, Floridoje, kur spiečiasi pensininkai

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Motelių savininkai

Pastaraisiais metais, pradėjus didėti lietuvių skaičiui St. Petersburg, atsirado ir įvairių verslininkų. Nuosavybių pardavime plačiai reiškiasi R. Jakušovienė ir A. Karnienė. Jos daug kam padėjo čia įsigyti nuosavybes — privatiems asmenims ir verslo žmonėms. Yra lietuvių įvairiuose versluose, bet daugiausia motelių srityje. Pažymėtina ypač tai, kad jų tarpe nemažą nuosimti sudaro Kanados lietuviai. Bene pirmieji tokių buvo Teresė ir Alfonsas Zeberavičiai iš Delhi, Ont. Jiedu įsigijo didoką motelį "Fargo" prie pat jūros ir sėkmingai jį tvarko. Jame vasaroja nemažai lietuvių. Be to, jiedu turi įsigiję šaunią rezidenciją puikiame rajone. Tabako ūkiai Delhi, Ont., apylinkėje tebėra jų nuosavybė, kuriai taip pat reikia skirti dalį laiko.

St. Petersburg Beach turi motelį "The Dolphin", kanadiečiai Leonas ir Uršulė Bliskiai, anksčiau gyvenę Londone, Ont. Jiedu čia atvyko prieš penkerius metus ir sėkmingai verčiasi. Į motelio atnaujinimą įdėjo daug darbo, bet apsimokėjo. Netoli jų įsikūręs trečias Kanados lietuvis p. Mažeika. Jo motelis pavadintas "The Sundial". Kiek toliau toje pačioje vietovėje yra Ant. Dirsės motelis "Ross a. Mary". Jis čia atsikėlė iš Juno Beach, kur turėjo irgi panašų verslą. Netoliese Andy Mačiūlio (torontiečio) motelis "Plaza Beach". Lietuvių motelių savininkų yra ir daugiau, deja, neteko sužinoti jų pavardžių. Dalis jų lietuvių gyvenime nedalyvauja, tad sunkiau apie juos ir sužinoti.

Kambarių kainos moteliuose gana prieinamos, ypač vasaros metu. Maistas restoranuose, lyginant su Kanada, tai pat pigus.

Yra lietuvių, ypač iš Kanados, įsigijusių čia namus ir išnuomojančių vasarotojams. Juose nuomos kainos dar pigesnės. Lietuvių grupė, čikagiečių ir detroitiečių, yra įsigijusi bendramonį (condominium) "Nida". Savininkai savo butus nuomoja vasarotojams, uždirba, o ir patys atvyksta pailsėti žiemos mėnesiais. Yra ir bendrovė "Baltic Apartments", kuri pardavinėja butus bendramoniuose. Girdėjau, kad egzistuoja ir kitos lietuvių verslininkų grupės, pardavinėjančios nuosavybes (pvz. p. Žvinio). Mat, pastaraisiais metais į St. Petersburgą atsikėlė vis daugiau pensininkų. Vien kunigų iš įvairių JAV vyskupijų yra 94 (lietuvių ir nelietuvių).

Būtų gera, jei kuri nors lietuvių organizacija arba privatus asmuo išleistų savo tautiečiams St. Petersburg vadovą, kuriame būtų sužymėti adresai visų lietuvių organizacijų, motelių, valgyklų, nuomojamų butų, verslininkų, kunigų ir pan. Tai būtų naudinga paslauga vasarotojams, pravažiuojantiems, pasigimines ar pažįstamus besilankantiems, naujakuriams ir pagaliau vietiniams gyventojams. St. Petersburg turistų sezono metu suvažiuoja iki 2.000 lietuvių, o pastoviai gyvena apie 1.000. Toks leidinys galėtų būti net ir pelningas.

Motelių susirinkime

Rojiško gyvenimo žmonės St. Petersburg kaita tvarko ir savo laiką. Čia įvairūs renginiai vyksta dienos metu. Net ir susirinkimai. Pvz. teko dalyvauti Amerikos Lietuvių Katalikų Moterų Sąjungos St. Petersburg skyriaus susirinkime, kuris įvyko 12 v. dienos atviraime Seminole parko paviljone, kuris turi tik stogą. Suvažiovo per tuziną moterų iš plačios apylinkės (iš viso yra 40 narių). Dalyvaujant dv. vadui kun. T. Degučiai, OFM, ir kun. J. Gasiūniui, narės svarstė bei diskutavo įvairius savo veiklos klausimus — Nijolės Sadūnaitės išlaisvinimą, protestą prieš nepadorius filmus ir pan. Po susirinkimo — piknikinės vaišės, kuriose dalyvavo ir keletas vyrų su savo žmonomis. Jų tarpe buvo K. Gimžauskas, JAV LB vietinės apygardos pirmininkas, kuris yra ir "TZ" skaitytojas. Iš visko buvo matyti, kad čia organizacijos visuomeninė veikla jungia su pramogomis ir tuo būdu daro ją lengvesnę bei malonesnę.

Mokykla

St. Petersburg gyvena arba atostogauja daugiausia vyresnio

amžiaus žmonės, tačiau yra ir jaunesnių šeimų, ypač apylinkėse. Jų vaikams yra suorganizuota šeštadieninė mokykla, veikianti žiemos metu kas antrą šeštadienį. Praėjusį sezoną suvažiuodavo apie 20 mokinių įvairaus amžiaus. Mokykla būdinga tuo, kad yra neformali, panaši daugiau į laisvus kursus. Juose mokytojai vien anglų kalbą papasakoja apie Lietuvos istoriją, geografiją, kalbą, papročius ir pan. Lietuvių kalbos nemokoma, nors mokiniai yra naujųjų ateivių vaikai. Pasiteiravus, kodėl taip yra, buvo paaiškinta, kad dažniau surinkti mokinius beveik neįmanoma, o per tas kelias valandas išmokyti lietuvių kalbos negalima. Jeigu šeimoje vaikas gimtosios tėvų kalbos neišmoksta, šeštadieninėje mokykloje juo labiau negali išmokyti. O jeigu ir pramokytų, tuojau pamirštų, nes šeimoje vartojama anglų kalba. Gaila, kad taip lengvai lietuvių tėvai atima raktą iš savo vaikų į lietuviškąją kultūrą ir atkelia vartus į amerikinį tirpinimo kailą.

"Save water, drink booze"

Toks įrašas matyti St. Petersburg Beach mieste prie svaiginamųjų gėrųjų parduotuvių. Skaitai žmogus ir šypsaisi... Bet, pasirodo, tokiam įrašui yra pagrindo. Nors jūra čia pat, bet vanduo nėra nemokamas. Jo netruksta, bet namų savininkai turi mokėti už vandenį pagal skaitliukus, panašiai, kaip ir už elektrą. Didiesiuose pastatuose bei viešbučiuose, kur vartojama daug vandens, susidaro gana didelės sumos. Kaikurie namų savininkai savo sodeliams bei daržams laistyti yra išsikasę šulinius, kurių vanduo gerti netinka.

Nei restoranuose, nei viešbučiuose vandens taupymo priemonių nematyti, nors televizijoje

kartais apie tai ir pakalbama. Taupantieji vandenį ir geriantieji degtinę spiečiasi daugiausia hipinio jaunimo rajonuose. Galbūt dėl jų išdaigų ar kitų priežasčių vakarais gatvės būna tuščios — retai kas vaikščioja pėsčias. Vienas turistai, kuris išeidavo vakarais pasivaikščioti, buvo apmėtytas kiaušiniiais iš pravažiuojančio automobilio...

Siaip jau atmosfera visur draugiška. Restoranuose, parduotuvėse nuolat girdėti maloniai nu teikiantis linkėjimas "have a nice day..."

Dar viena emigracija?

Lietuviai iš senųjų gyvenviečių miestuose, kur sulaukė pensijos ir susitaupe lėšų, jaučia stiprią pagundą dar kartą emigruoti paskutiniam gyvenimo etapui į ramesnę vietą bei aplinką, šiltesnį klimatą. Nevienas jau taip yra padaręs, kiti dar galvoja ir planuoja. Dažniausiai tai yra paskiro asmens apsisprendimo reikalas, kuriame daug lemia ir sveikata. Videlto, prieš darant sprendimą, reikėtų gerai apsigalvoti. Dar viena, ir tai paskutinė, emigracija gali būti klaidingas žingsnis. Be to, masinis lietuvių persikėlimas Floridon ar kitur suardytų kultūrinius centrus gyvenlose vietovėse. Dėlto, atrodo, sumaniau daro tie, kurie pasilaiko turėtas bazes didmiesčiuose, neturėdamos ryšių su tenykštemis lietuvių kolonijomis, remia jų veiklą, o šiltesnį klimatą bei ramesnę aplinką renkasi kaip antracilę poilsio vietą. Vyresnio amžiaus tautiečiai tokio poilsio yra užsitarnavę, tačiau jie neturėtų užmiršti, kad lietuvių visuomenė, kovojančiai už savo išlikimą kitataučių jūroje, ir pensininkai yra nemažiau reikalingi. Dalyvaudami lietuviškoje veikloje ir naujoje vietovėje, jie tęsia minėto reikalingumo misiją. Pr. G.

St. Petersburg, Floridoje, žvejai po sėkmingos žvejonės jūroje

Popiežius ir prezidentas ateitininkams

Per Klevelando vyskupą James A. Hiskey gautas iš apaštališkosios delegatūros Vašingtono arkivysk. Jean Jadot šio turinio laiškas:

Ekscelencija:
Džiugia IX-jo kongreso programa, minint Ateitininkų Federacijos įsteigimo 50 metų sukaktį, man labai malonu pranešti Jums, kad Šventasis Tėvas popiežius Paulius VI maloningai perduoda savo apaštališkąjį palaiminimą Federacijos nariams ir visiems kongreso dalyviams. Jo Šventenybė ypač giliai vertina Jūsų pareikštus nuolankius jausmus, ištikimybę ir romą ypatingą meilę Bažnyčiai.

Prie šio Šv. Tėvo suteikto palaiminimo noriu pridėti savo asmeninį sveikinimą ir geras linkėjimus su maldomis.

† Jean Jadot

apaštališkasis delegatas

***

Siunciu šilčiausius sveikinius Amerikos lietuvių katalikų "Ateities" Federacijos nariams, susirinkusiems į savąjį kongresą.

Jūsų tikėjimas į Dievą ir pasiryžimas tęsti savo protėvių palikimą yra padaręs labai pozityvios įtakos į Amerikos gyvenimą. Aš vertinu Jūsų inasą į švietimą, religiją bei kultūrą ir pasisakau už idealus bei vertybes, kurios inspiruoja visuomeninę Jūsų veiklą.

Linkiu darbingiausio ir entuziastingo suvažiavimo!

Jimmy Carter

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

Nemokamas pristatymas i namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANDFORTH Ave. — Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Pranešimas

Šių metų rugpjūčio 5 dieną okupuotoje Lietuvoje, Skaudvilėje, mirė amžiną atilsį

Lyda Marengolcaitė

Šį liūdną faktą pranešu giminėm, artimiesiems, pažįstamiems tautiečiam, kviesdamas prisiminti vlesionę savo maldose ir užprašytose specialiose Mišiose Springhurst rugšėjo 4 dieną, 11 valandą ryto.

Padėka

Po ilgos ligos 1977 m. liepos mėn. 19 d. mirė mano mylimas vyras

a Antanas Norvaiša.

Savo ir brolio vardu nuoširdžiai dėkoju klebonui kun. J. Liaubai, OFM, už lankymą ligonio namuose bei ligoninėje, už suteiktą šv. sakramentų, už maldas laidotuvių namuose, už atnašautas šv. Mišias ir palydėjimą į kapines.

Nuoširdi padėka taip pat gausiai atsilankiusiems šermentyse, užprašiusiems šv. Mišias, pareiškusiems užuojautas žodžiu, broliui Henriui Tumaičiui už užuojautą, pareikštą per spaudą ir visokeriopą man pagalbą.

Ypatingą padėką reiškiu Petronėlei ir P. Polgrimams, Anelėi ir J. Ališauskams, Adelei ir I. Šajaukoms, Pranciškui ir P. Norušiams, J. K. Stankams ir visiems vyrams, nešusiems karstą bei kitais būdais prisidėjusiems prie laidotuvių.

Jūsų nuoširdumas ir geros, jautrios širdys pasiliks mano atmintyje neužmirštamai.

Nuliūdusi žmona Regina

A+A

JONUI ŽEKUI mirus,

žmonai MONIKAI, dukterims, žentui, anūkams bei visai giminei skausmo valandose nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu liūdi —

J. K. Kaknevičiai ir šeima S. A. Petraičiai

A+A

JONUI ŽEKUI

iškeliavus amžinybėn, jo žmoną MONIKĄ, dukras, žentą ir anūkus bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Kun. Pr. Gaida Kun. J. Staškus
G. V. Balčiūnai S. J. Andriuliai
A. K. Rusinai

A+A

JONUI ŽEKUI

mirus, jo žmonai MONIKAI, dukroms, žentui, anūkams ir kitiems giminėms bei artimiesiems nuoširdžiausią užuojautą reiškia ir kartu liūdi —

V. K. Ottai B. Čirūnienė
O. A. Kuniučiai E. Šimkevičiūtė
A. Šimkevičienė

A+A

JONUI ŽEKUI

mirus, dukrai ONUTEI RADZEVIČIENEI ir jos šeimai gilią užuojautą reiškia —

KLB Oakvilės apylinkė

A+A

JONUI ŽEKUI mirus,

draugijos narę žmoną MONIKĄ ŽEKIENĘ, dukteris, žentą, anūkus ir kitus gimines skausmo valandose nuoširdžiai užjaučia ir kartu su jais liūdi —

KLK Moterų Draugijos Lietuvos Kankinių parapijos skyrius

Lietuviai atspindi milijonų kančias

Pokalbis su Kestono Instituto direktoriumi kunigu Michael Bourdeaux, parašiusiu knygą apie Lietuvą

Britanijoje gyvenęs autorius lankėsi JAV-se ir Kanadoje. Po kelionės jam buvo pateikti klausimai, į kuriuos jis atsakė suglausta forma. Čia spausdiname jo atsakymus, kuriuose jis atskleidžia savo institucijos darbus ir ateities rūpesčius.

RED.

— Praėjusį pavasarį lankėtės JAV-se ir Kanadoje, kur turėjote progos susitikti su lietuviais privačiuose pokalbiuose ir viešose susirinkimuose. Kokį įspūdį padarė Jums toji kelionė?

— Iš 11 mano kelionių po JAV ir Kanadą, garsinant tikinčiųjų persekiojimus bei jų kančias, pastaroji buvo viena iš dviejų pačių geriausių. Kaip ir ukrainiečiai, kuriuos aš lankiau pernai, lietuviai mane visur priėmė nuostabiai gražiai. Tikėjusi, kad vis daugiau jaunimo išjungs į tikinčiųjų Bendrijos paramą.

— Ar lietuviai palankiai sutiko Jūsų planus?

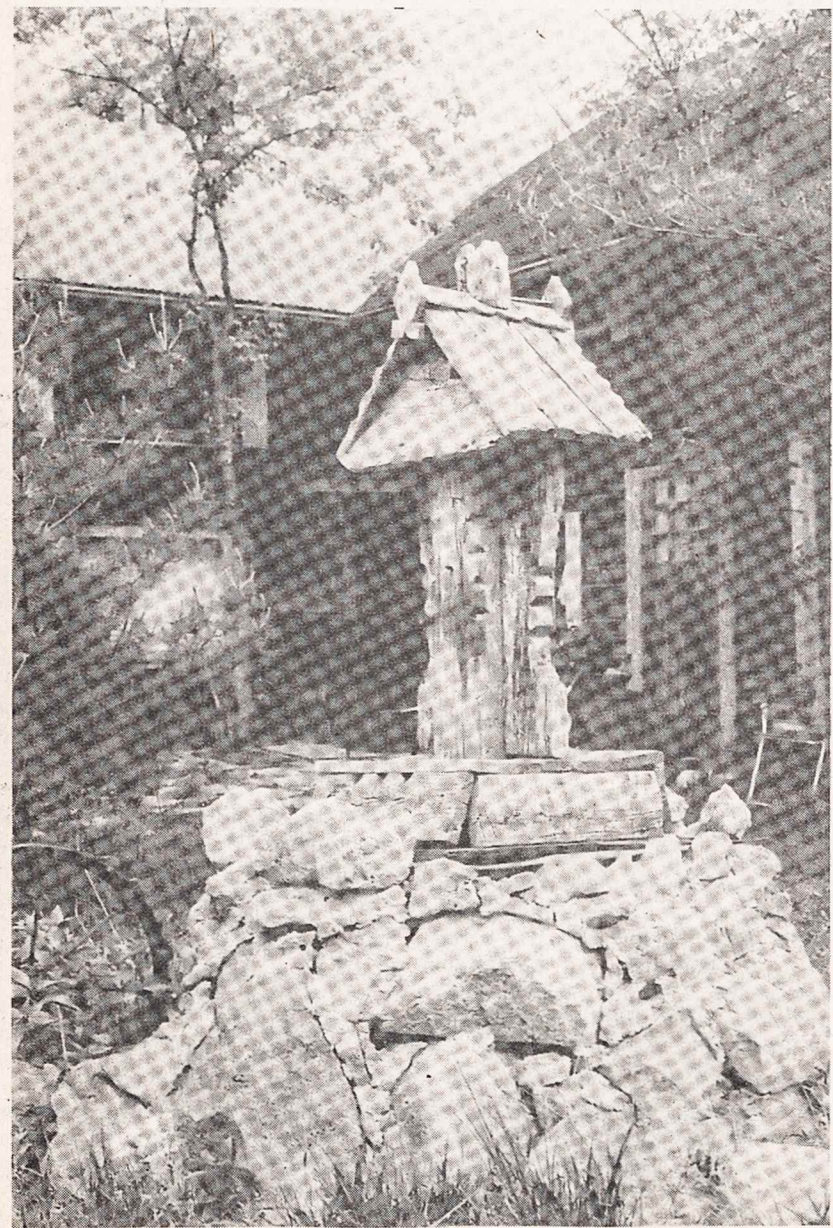
— Radau labai gyvą atoliepį į pagrindinį savo darbo užmojį, būtent, informuoti pasaulį apie kenčiančios tikinčiųjų Bendrijos padėtį. Ką tik baigiau 400 psl. knygą apie Lietuvą "Land of Crosses: The Church in Lithuania Today". Mano pranešimų klausytojai dėlto jautė gilų angažavimąsi jų bylai ir bendrai religijos laisvei.

— Kokios pagrindinės Jūsų institucijos Keston College tikslas — tik informacija ar ir akcija?

— Aš manau, kad Katalikų Bendrija, kaip ir protestantų, per pastaruosius 30 metų nebuvo gerai informuota. Pirmą turį eiti informacija, o paskui akcija, jeigu ši pastaroji nori būti veiksminga. Kestono Institutas yra vienintelis informacijos centras, apimantis visą komunistinį pasaulį. Mes leidžiame žurnalą "Religion in Communist Lands", nemokamą žiniaraštį "The Right to Believe" ir turime žinių tarnybą. Be to, mes rengiame studijinius kursus. Mielai norėtume matyti mūsų institute jaunus lietuvius 1978 m.

— Kaip sutelkiate lėšas plačiai savo veiklai?

— Finansinė mūsų parama ateina iš įvairių šaltinių, bet mažomis sumomis. Bendra suma nesiekia nė 50% reikalingų lėšų tinkamai atlikti užsotam darbui. Turime apie 2000 aukojančių asmenų ir keletą parapijų. Dauguma jų yra Britanijoje, keletas jų — JAV-se ir Kanadoje. Šiek tiek padeda oficialios Bendrijos, kaip pvz. Misijinė Metodistų Draugija Britanijoje, Reformuotoji Olandų Bendrija Olandijoje ir katalikų organizacija Parama Vargstančiai Bendrija. Fordo Fondas Njujorke padėjo mums paruošti knygą apie Lietuvą, bet toji parama buvo duota tik dvejiems metams. Skubiai reikalinga \$15.000 parama į metus, kad galėtume tęsti lietuviškąją programą. Kitaip ją teks sustabdyti, kai minėtoji parama pasibaigs 1977 m. rugšėjo mėnesį.

Lietuviškas koplytstulpis dailininkų Tamošaičių sodyboje prie Kingstono

— Ar nemanote, kad komunistas pasikeis evoliucijos būdu ir pagaliau duos laisvę tikintiesiems?

— Aš netikiu, kad komunistas savaime padarys tokią evoliuciją, kuri duos laisvę savo piliečiams, tačiau taip pat negaliu piršti ginklų jėgos kaip sprendimo. Aš manau, jei mes, esantieji išorėje, užimsime tvirtą moralinę poziciją, tai ji padrąsins gyvenančius komunistinėje sistemoje ir labai sustiprins jų laikyseną. Be to, Sov. Sąjunga pasiduoda spaudimui, kaip pvz. žydų emigracijos atveju arba nedidelio kiekio protestantinių Biblijų importo atveju (visai neseniai davė leidimą). Mes nežinome, kiek gali paveikti krikščionių spaudimas, nes niekad pakankamai jo dar nebuvo.

— Šiuo metu daug kalbama ir rašoma apie vadinamąją Vatikano Rytų politiką. Ką galėtumėte pasakyti šiuo klausimu, remdamasis savo patirtimi?

— Vadinamoji Vatikano "Ostpolitik" pasiekė šokių tokių laimėjimų K. Bendrijos administracijoje, būtent, naujų vyskupų paskyrimo pastaraisiais metais. Vis dėlto ciliniai Lietuvos, Vengrijos, Čekoslovakijos ir kitų šalių katalikai nemano, kad Vatikanas buvo pakankamai gerai informuotas apie jų gyvenimą. Aš nematau priežasties, kodėl Vatikanas negalėtų skatinti platesniu mastu melstis už tikinčiuosius Rytų Europoje, remiantis turimais faktais, ir visa tai jungti su Rytų politika.

— Kas paskatino Jus rašyti knygą apie Lietuvą?

— Rašyti knygą apie Lietuvą mane paskatino ta aplinkybė, kad ši maža šalis atrodo sutelkianti savyje šimtų milijonų žmonių kančias. Mano manymu, lietuviai šiandieną išreiškia vieną didžiausių dabarties neišspręstų problemų pasaulyje. Be to, lietuviai iš savojo krašto parūpino gausiausią informaciją. Man tai buvo iššūkis ir džiaugsmas ją panaudoti knygai. Pastaroji bus 400 puslapių ir tai panaudos tik mažą dalį turimos medžiagos.

— Kokios paramos tikėtės iš lietuvių tos knygos leidyboje?

— Knygą jau baigiau rašyti ir dairausi reguliaraus komercinio leidėjo. Esu tikras, ji bus vienaip ar kitaip išleista, tačiau yra viena puiki paramos forma, būtent, lietuvių organizacijų išpareigojimas visuose kraštuose užsakyti tūkstančius egzempliorių. Jei toks išpareigojimas galėtų būti įvykdytas dabar, atpigintų išleidimo kainą ir padarytų knygą prieinamą naujiems tūkstančiams žmonių. O ji turi būti žinoma ne tik katalikams visuose kraštuose, bet ir visiem žmonėms, siekiantiems humanistinių idealų ir dirbantiems kančios nugalėjimui.

— Ryšium su pagėdaujama parama lietuvių visuomenė norėtų daugiau žinoti apie jūsiškės knygos pobūdį, būtent, apie

KUN. MICHAEL BOURDEAUX, anglikonas, parašęs knygą apie Lietuvą "Land of Crosses"

ką joje rašoma?

— Manoji knyga yra istorija apie kenčiančią Lietuvos tikinčiųjų Bendriją nuo 1940 m. iki dabarties, tačiau daugiausia dėmesio skiria dabartinei būklei. Ji apima visus religinio gyvenimo aspektus. Yra objektyvi, bet, manau, bus lengvai skaitoma plačiosios publikos.

— Mūsų žiniomis nesate katalikas. Ar neturėjote sunkumų įsijausti į kitatikių gyvenimą bei kultūrą?

— Man, kaip anglikonui, yra visai natūralus dalykas identifikotis su kitų konfesijų krikščionimis. Gyvenau vienerius metus Maskvoje kaip studentas ir ten supratau kenčiančios tikinčiųjų Bendrijos gyvenimą. Tai pagrindinė kvalifikacija. Be to, 1969 m. dėsčiau kursą apie kenčiančią Bendriją katalikų seminarijoje (Sv. Bernardo, Ročesteryje, N.Y.). Ir tai buvo viena pačių nuostabiausių patirčių mano gyvenime. Tiesa, pačioje pradžioje nesupratau lietuvių kultūros, bet, rašydamas minėtą knygą, daug ko išmokau.

— Ar Jūsų instituto darbas

apima tik kelias pasirinktas tautas, ar visas sovietų pavergtąsias?

— Idealu būtų dirbti atskirai kiekvienai tautybei, pavergtai Sov. Sąjungos ir Kinijos. Tačiau praktiškai aš galiu dirbti tikiai Europai, nors mūsų darbas turėtų plėstis. Tai priklauso nuo finansinės paramos.

— Kokiu būdu laisvojo pasaulio lietuviai galėtų prisidėti prie jūsiškės institucijos darbų išplėtimo?

— Laisvojo pasaulio lietuviai prie mūsų darbo galėtų prisidėti labai paprastu būdu — padėti lėšomis. Mes norėtume turėti savo centre nuolatinį lietuviškai kalbantį bendradarbį. Tam tikslui reikėtų pertvarkyti mūsų patalpas, kad atsirastų vietos lietuviui ar lietuvei tarnautojai čia dirbti. Mums būtinai reikia skubios finansinės paramos ne tik šiam reikalui, bet ir kitiems mūsų veiklos uždaviniams.

— Ar yra vilties, kad religijos laisvė palengva sugrįš į komunistų valdomus kraštus?

— Nuo Chruščiovo mirties 1964 m. matyti labai lėta, nepastovi, bet reali pažanga religijos laisvės srityje komunistiniuose kraštuose. Mūsų veiklos išgarsinimas prie to šiek tiek prisidėjo. Gyvenantieji komunistiniuose kraštuose pradeda reikalauti žymiai didesnės laisvės. Siame fakte glūdi didžiausia viltis, kad vieną dieną sovietinė valdžia įsitikins, jog ateityje reikia duoti daugiau laisvės religijai. Aš tvirtai tikiu, kad Lietuva vieną dieną atgaus pilną religijos laisvę per nepriklausomybę, lygiai kaip ir Ukraina, Čekoslovakija ir kiti kraštai, bet tai turbūt įvyks negreitai. Dėlto visi mes turime būti labai kantrūs. Štai kodėl Kestono Instituto veikla yra taip reikšminga.

— Dėkodami už atsakymus ir dėmesį Lietuvai bei išeivijos lietuviams pateikiame šio pokalbininko adresą: Rev. Michael Bourdeaux, Keston College, Centre for the Study of Religion and Communism, Heathfield Rd., Keston, Kent BR2 6BA, England.

"Bedugnės gėlmės"

Prancūzų žurnalisto leidinys, kuriame plačiai rašoma ir apie dabartinius įvykius pavergtoje Lietuvoje

MONS. KL. RAZMINAS

Kanados lietuviai jau pernai turėjo progos susipažinti su labai aktuali prancūzų rašytojo — žurnalisto Serge Grossu veikalu "Bedugnės gėlmės" (Au fond de l'abime). Ši 192 psl. knyga išleista 1976 m. Paryžiuje ir pasauliečių spaudos leidyklos parkatoja Montrealyje, Kanadoje. Tai tikrai svarus įnašas visiem norintiems geriau pažinti religinės priepasaudos bedugnes už geležinės uždangos. Autentiškais dokumentais ir tiesioginiais liudininukų parodymais leidinys atskleidžia pasauliui ateistinės propagandos ir tarptautinio komunizmo pinkles. Čia neaiškinami antikomunistiniai argumetai, nenagrinėjamos atskirų įkėjimo kankinių bylos, bet objektyviai vaizduojamos kryžių nešančių tikinčiųjų kančios. Kalbama ne žodžiais, bet faktais. O tu faktų dauguma paimta iš Lietuvos kankinių Golgotos, kuri atvaizduojama šešiuose skyriuose.

Pirmajame skyriuje "Prievaratos hegemonija" iškeliamas aiškstėn komunizmo vartojamas smurtas, siekiant savo tikslų ir iš visų reikalaujant besąlyginio paklusnumo. Ypač plati dokumentacija apie psichiatrinus centrus ir juose vartojamus metodus.

Antrame skyriuje "Mirties stovyklos" pateikiami dokumentuoti pranešimai apie sovietų koncentracijos lagerius, žmonių naikinimo stovyklas ir specialiai apie žiaurumais pagarsėjusį Permės lagerį, kuriame kentėjo ir kenčia nemaža lietuvių. Skyrius pradedamas išpūdinga pranašo Jeremijo "Raudų" citata:

"Mes buvome varomi su grandinėmis ant kaklo, pailusiemis nebuvo duoda mą poilsio... Vergai ėmė viešpatauti, ir nėra kas mus išvaduoja iš jų rankos. Su pavojumi savo gyvybei įjieskome sau duonos tyrumos kalavijo akivaizdoje."

Mūsų oda nudegus, kaip

krosnis, nuo bado audrų... Jie išgedino moteris Sijone ir mergaites Judo miestuose. Kunigaikščiai jų ranka pakarti, jie nepagerbė senų veido. Jie begėdiškai elgėsi su jaunikačiais, o vaikai sukniubo po malkų našta. Mūsų širdies džiaugsmas dingo, gedulu tapo mūsų šokiai".

Trečiasis skyrius "Budeliai ir jų aukos" turi tris poskyrius: Policijos žiaurumai Ukrainoje, KGB tvarko Kauno kunigų seminariją, Policijos brutalumas Rusijoje ir Latvijoje. Dokumentai apie KGB kišimąsi į Kauno kunigų seminarijos gyvenimą paimti iš "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos".

Ketvirtame skyriuje "Religijos persekiojimai Sovietų Sąjungoje" duodami žymiausių Norvegijos parlamentarų pasisakymai apie krikščionių persekiojimą už geležinės uždangos. Parlamento debatuose kalbėjo Norvegijos užsienio reikalų min. A. Ceppelen, parlamento nariai B. Fjose, Olaf Totland, Lars Langslet, Arne Kielland ir daugelis kitų.

Beveik visas penktasis skyrius "Paniekintoji Bendrija" kalba apie Lietuvą. Čia pateikiami dokumentai, liečiantys Ceikinių parapijos katalikų vargus, ginant savo teises. Medžiaga, apimanti daugiau kaip 10 spaudos puslapių, taip pat paimta iš "KLB Kronikos".

Taip pat ir šeštasis skyrius "Mokykla ir ateizmas" paremtas dokumentais, paimtais iš Lietuvos katalikų gyvenimo. Čia plačiai cituojama medžiaga iš "Elta Press", mons. V. Mincevičiaus italų kalba redaguojamo biuletenio. Ypač vaizdingai kalbama apie bedievybės skleidimą mokyklose, remiantis pavyzdžiais iš Valkininkų parapijos mokinių skaudžios patirties.

Tie faktai, pastabos, pranešimai, ištraukos iš komunistų išleisto vadovėlio apie psichopolitinę karą kiekvienam skaitytojui atidengia visas raudonojo režimo pastangas sunaikinti re-

KEPURINĖ. Senovėje ir vyrai, ir moterys šokdavo vienoki ar kitoki šoki su kepurėmis: kepurinį, kepurniką, kepurėlę, kepurinę, kepuriečių, kepurinski, skrybėlių šoki. Kepurinės choreografija (tik merginų), kurią mes daugiau ar mažiau pažįstame, atrodė, pradėjo susiklostyti apie 1935 metus, kai Lietuvos šokėjai (vad. Ald. Rugytė ir Br. Juskevičiūtė) dalyvavo Londono liaudies šokių festivalyje. M. Baronaitė-Grėbliūnienė 1941 m. pavasarį šoki paruošė su Lietuvos liaudies ansamblio šokėjomis. Muzika — Jono Svėdo. Tai buvo (ir liko) lyg pagrindinis (klasikinis) Kepurinės šokio sceninis variantas, išsilaikęs visą pokario metų Vokietijoje ir buvo atliktas pirmoje šokių šventėje Čikagoje. 1953 m. Juozas Lingys šoki pertvarkė: praplėtė šokio brėžinį, įvedė naujas figūras, išryškino šokio "pasisveikinimo" motyvą ir, šiek tiek vėliau, pagal J. Pakalnio muziką, pritaikė masiniam šokių atlikimui. Atmetus programinius, laiko dvasiai skirtus šokio brėžinio elementus, J. Lingio masinės kompozicijos Kepurinė buvo sušokta ir 1968 m. šokių šventėje Čikagoje. Mūsų šokėjų dabar atliekama Kepurinė remiasi tuo klasikiniu arba J. Lingio stilizacijos brėžiniu. Šioje Jono Garlos nutrauktoje Klevelando "Grandinėlės" šokėjos Diana Strimaitytė ir Dana Palubinskaitė vasaros festivalyje pradeda Kepurinę

Mūsų tautos didžiosios vertybės

M. STONYS

Lietuvių tauta nėra gausi ar didelė, bet dvasiniu ir tautiniu požiūriu ji labai turtinga. Tuos lietuvių tautos turtais vadiname tautinėmis vertybėmis.

Viena iš didžiausių mūsų tautos vertybių — sena, graži ir turtinga kalba. Ji turtinga ne tik žodžiais, bet ir gramatinių formų įvairumu bei gausumu. Todėl neuostabu, kad kitų tautų kalbininkai ar filologai susidomėjo lietuvių kalba, jos mokėsi šalia graikų, lotynų ir sanskrito, apie ją rašė mokslo darbus ir knygas. Dabar lietuvių kalba dėstoma daugelyje universitetų, beveik visuose žemynuose: Europoje, Amerikoje ir net Australijoje. Tik Maskvos ir kituose rusiškuose universitetuose lietuvių kalba nebuvo ir nėra dėstoma, nes rusai nori pavergtas tautas nutautinti ir surusinti.

Jei svetimieji mokosi ir brangina lietuvių kalbą, juo labiau mes turime savo kalbą gerai išmokyti, ją visur vartoti ir branginti. Reikia lietuvių kalbą ir rašybą, lietuvišką knygą ir laikraštį laikyti dideliu tautos turtais, didėle lietuviška vertybe, dėl kurios mūsų tauta sunkiai ir ištvermingai kovojo, lietuvių buvo tremiami į Sibirą ir mūrė. Ir šiandien pavergta Lietuva bei tauta visomis jėgomis spiriasi rusinimui, stengiasi apginti savo lietuvišką rašybą ir kalbos grynumą. Įsijunkime visi pasauliui išsibarsčius lietuvių ir tą kovą ir drauge stenkimės išlaikyti lietuvių kalbą gyvą, gražią ir gryną, be svetimybų, nes ji — didžiausias mūsų tautos turtas, pati didžiausia tautinė vertybė. Skirkime jai daug valandų mokslo ir atostogų metu, kad ją tobulai išmoktume žodžiu ir raštu, galėtume didžiuotis, įsisavindami tą lietuvių brangią tautinę vertybę.

Kita didelė tautinė vertybė — daina. Ji lydėjo lietuvių džiaugsmą ir liūdesį, vargą, darbą ir pobūviuose. Daina galvino ir guodė lietuvi visais laikais. Ir dabar dainų šventėje

ligiją per mokyklas, universitetus, spaudą, radiją ir įvairiausias kultūrinės bei politinės organizacijas, eksportuoti savo idėjas į laisvuosius Vakarus.

Siame veikalė nepamirštama ir kita paveiklo pusė: tikinčiųjų ištikimybė bei ištvermė ginant savo brangiausią sielos turtus. Tikintieji nebijo jokių sunkenybių bei vargų, rizikuoja net savo gyvybe bei laisve, siekdami atskleisti pasauliui to žiauriausio režimo siekimus ir tikslus.

nubraukiame ašarą, pralinksmėjame, o išeidami išsinešame lietuviškos atgaivos ir paskatos gyventi bei branginti lietuviybę.

Daina yra ne tik mūsų tautinės poezijos pagrindas — joje slypi ir lietuviškos muzikos pagrindiniai motyvai. Nenustabu, kad patriotai lietuviai organizuoja chorus, kvartetus, oktetus ar kitus dainos sambūrius ir nori juose suburti visą dainą mėgstantį jaunimą. O Lietuvių Bendruomenė nesigaili nei jėgų, nei pinigų surengti didesnę ir iškilmingą dainų šventes.

Tokia penktoji dainų šventė bus 1978 m. Kanadoje, Toronte. Kad ji būtų dilinga, garsi ir tarptautinio pobūdžio lietuviška šventė, jau dabar viso laisvojo pasaulio daininigas jaunimas plūsta, dirba, mokosi lietuvių kalbos, dainos ir taupo pinigų tolimai kelionei į Torontą, į dainų šventę. Daina — didelė ir brangi lietuvių tautos vertybė. Dėl jos verta ir padirbėti, ir pataupyti.

Dar viena lietuvių tautinė vertybė — mūsų lietuviški šokiai, kuriuos vadiname tautiniais šokiais. Lietuviškos išeivijos menų rikiuotėje jie užima gan svarbią vietą. Kur tik daugiau susispietusių lietuvių, ten yra didesnis ar mažesnis šokių ratelis ar ansamblys, gaves lietuvišką vardą: Grandinėlė, Gyvataras, Silainė, Nemunas, Rūta... Tie rateliai moko ne tik lietuviškų šokių, bet ir duoda dažną progą bendrauti su lietuvių, ateiti į organizacijas ir padėti dirbti lietuviškoms darbams, neatitrikti ar nenutolti nuo savos tautos ir neprarasti savo lietuviškumo. Į tuos šokių ratelius ateina ir tokie jaunuoliai, kurie sunkiai kalba lietuviškai ar jau atitole nuo lietuvių. Bet grakštūs šokiai, skoninga apranga ir lietuviška šilma pritraukia juos ir gan dažnai grąžina į sąmoningų lietuvių eiles.

Tikėjimas yra kiekvieno žmogaus brangi dvasinė vertybė. Lietuviui gi tikėjimas yra kartu ir tautinė vertybė, nes jis eina ranka rankon per visą lietuvišką gyvenimą. Lietuvio tikėjimas puošė šventoves, sodybas ir pakele rūpintojėliais, įmantriai išpaustytais kryžiais ir koplytelėmis. Lietuvių tikėjimas sukūrė gražius Vėlinių, Kūčių, Kalėdų, Užgavėnių, Vėlykų ir Sekminių papročius, kuriuose tiek daug pagarbos ir dėkingumo Augščiausiajam ir daug kilnaus žmoniškumo bei meilės savo broliui lietuviui.

Kryžiaus ženklą lietuvis pradėdavo savo darbu, valgi ir poilsį. Kryžius nulydėdavo lietuvi ir amžinasti. Išeivijoje gi

gražiai išpjaustytas kryžius tapo lietuviškumo ženklu.

Dabar okupuotoje Lietuvoje šventovė yra ne tik dvasinė, bet ir tautinė tvirtovė. Lietuvis kenčia nuo okupanto ir dėl tikėjimo, ir dėl lietuviybės. Skriaudžiamajam lietuviui liko vienintelė paguoda — šventovė. Jei lietuvis iki šiolie įstengia atsisipirti ateistiniam komunizmui ir rusinimui, tai tik dėl savo didelio ir labai stipraus tikėjimo. Silpnieji seniai nuplaukė į okupanto ežerą. Stiprieji laikosi ir leidžia "LKB Kronika", šaukdami užsienio pagalbos. Mes, gyvendami laisvėje, turime savo lietuviškas parapijas, kurios aptarnauja ne tik mūsų sielos reikalus, bet ir yra stiprus ramstis bei didelė pagalba lietuvių išlaikyti. Prie parapijos glaudžiasi lituanistinės mokyklos, organizacijos, parapijos salėje vyksta susirinkimai, visokie kultūriniai ir pramoginiai renginiai. Tuo būdu parapija yra gan svarbi lietuvių institucija ir kartu didelė, brangi vertybė tikintiesiems.

Lietuvių tauta turi ilgą, dilingą ir garbingą praeitį. Tiesa, Lietuvos rašytinė istorija prasideda vėlai, tik su karalium Mindaugu, sujungusiu atskiras Lietuvos kunigaikštijas ar valdas į vieną Lietuvos valstybę.

Lietuvos istoriniai įvykiai rodo lietuvių buvus sumanius, ryžtingus ir narsius. Vytautas Didysis — narsus karo vadas, geras diplomatas ir nepraliekamas politikas. Jei ne bėliuystė su lenkais, jei lietuvių diduomenė nebūtų palinkusi į lenkiškumą ir nebūtų nuėjusi lenkų bajorų keliais, Lietuvos valstybė būtų palikusi stipri ir vieninga. Gal tada nebūtų sutiprėję Maskvos rusai, gal nebūtų įvykusios Lietuvos-Lenkijos valstybių dalybos ir nebūtų Lietuva visam šimtmečiui patekusi į Rusijos carų okupaciją, kuri buvo tamsiausia mūsų tautos naktis. Bet ir ji nepalaužė noro turėti savo valstybę ir tvarkytis pagal savo norą.

Visa Lietuvos praeitis, visa rašyta ir nerašyta istorija yra mūsų tautos patirtis ir išgyvenčių įvykių rinkinys. Tai didelis tautos turtas — didelė ir brangi lietuvių tautos vertybė, kurios niekas nesunaikins, niekas iš mūsų neatims, joks rusas į Maskvą nenusineš.

Lietuvių tauta turi daug brangių vertybių. Čia paminėtos tik kelios svarbesnės. Kita proga prisiminsime kitas.

"TEVISKES ZIBURIU" metinė prenumerata — \$12, naujiems skaitytojams — \$9. Norintiems susipažinti "T2" siunčiami nemokamai.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

LITUANISTINIAI KURSAI

Siek tiek žinių apie šiemetinius lituanistikos kursus Vilniaus universitete pateikė "Gimtasas Kraštas" liepos 21 d. ir rugpjūčio 4 d. laidose. Iš JAV, Kanados, V. Vokietijos, Britanijos ir Australijos buvo įsileisti 23 kursantai, daugiausia augstųjų mokyklų studentai. Paskaitas filologijos fakulteto auditorijoje skaitė: prof. Z. Zinkevičius — apie lietuvių kalbos dialektologiją, kalbotyros naujienas, lietuvių kalbos reikšmę kalbotyrai, prof. V. Mažiulis — apie lietuvių kalbos kilmę bei jos vietą indoeuropiečių kalbų sistemoje, docentas J. Kabelka — apie baltų kalbas, docentas J. Pikčilingis — apie lietuvių kalbos turtingumą ir grožį, prof. D. Sauka — apie lietuvių tautosaką. Kalbos pratyboms vadovavo A. Norvaišienė. Dalis paskaitų buvo skirta ir Lietuvos istorijai, bet jų temos, matyt, sąmoningai nutylinamos, nes mūsų tautos istorija pateikiama tokia, kokios nori Maskva. Minimos kursantai taipgi lankėsi Krašto tyros Draugijoje, Vilniaus Kompozitorių Namuose, Mokslo Akademijos lietuvių kalbos ir literatūros institute. Lietuvos buities muziejuje Rumšiškėse. Šiemetiniai lituanistikos kursai jau yra penktieji.

DOVANOS ZEMAITEI

Kūrybinę medžio drožėjų stovyklą Plungės rajone surengė meninių dirbinių imonės "Minija" vadovai su visuomeninėmis organizacijomis. Liaudies meistrai stovykloje sukurtois rodyklėmis, stogastulpiais, skulptūrinėmis kompozicijomis papuošė gimtąsias rašytojos Zemaitės vietoves bei jos atminimui skirtą muzėjų.

GIRTI PAAUGLIAI

Milicijos mjr. Povilas Ivaškevičius "Tiesos" 183 nr. paskelbė reportažą iš teismo salės Kapsuke, buvusioje Marijampolėje. Paauglių tragedija prasidėjo š.m. balandžio 17 d., kai VII-tosios vidurinės profesinės technikos mokyklos moksleiviai Kęstutis Lapinskas ir Vytautas Senkus sugalvojo "aplaistyti" sėkmingai išlaikytą egzaminą. Prie jų prisijungė ir kiti "laistytojai" — Liudas Aušūra, Albinas Kriščiūnas, Romas Metūza, Donatas Marčiulaitis, Gintautas Padimanskas, Algis Zokas, Algimantas Kriščiūnas ir Raimondas Grimalauskas. Vaisėms buvo susimesta Marčiulaitių bute. Renė Marčiulaitienė, užuot draudusi gerti, dar paripūno užkandus. Vakare girti paaušė, išėjo gatvėn, pradėjo užkabinti žmones prie pedagoginės mokyklos bendrabučio. Labiausiai siautėjo K. Lapinskas, sustabdes cukraus fabriko šaltkalvį Joną Matukyną ir iš jo pareikalavęs rūkalų. Mjr. P. Ivaškevičius toliau pasakoja: "J. Matukynas nedavė. Lapinskas sušvilpė. Atbėgo Senkus, Grimalauskas, Padimanskas, Aušūra, Marčiulaitis, abu Kriščiūnai. Matukynas atbulas traukėsi prie medžio. Prisiminė čuligianus, prieš kelerius metus pastojusius jam kelią ir sumušusius. Jis įspėjo: "Vyrai, ginsiuosi peiliu!" Tačiau nei peilis, nei perspėjimai nesulaukė įkaušusių vaikūnų. Senkus kumščiu sudavė Matukynui į veidą, užsimojo antram smūgiui, bet aktelejo ir susigūžė. Puolė Lapinskas,

V. Kst.

HAMILTON

VYKIME I DEMONSTRACIJĄ VAŠINGTONE! Rugsėjo 24, šeštadienį, rengiama demonstracija ryšium su Helsinkyje pasirašyta sutartimi tarp didžiųjų valstybių. Pagal sutartį garantuojami laisvesni ryšiai su užsieniu, tikėjimo laisvė ir t.t. Tačiau tos sutarties pазėidimų sovietų pusėje yra nemažai. Lietuva šiuo atveju negali pasisakyti. Už ją gali me ir turime pasisakyti mes, gyvenantieji laisvajame pasaulyje lietuiviai. Mūsų reikalas rūpintis, kad Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių padėtis būtų neužmiršta ir atitinkamai iškelta pasitarimuose, kurie prasidės spalio 4 d. Belgrade. Kiekvienas lietuvis turi jausti pareigą šioje demonstracijoje dalyvauti! Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba organizuoja ekskursiją autobusu į Vašingtoną. Hamiltone tuo reikalu rūpinasi Alfonsas Juozapavičius. Pas jį telefonu prašome kreiptis betkurio laiku 544-5015.

Autobusas (47 vietų) išvyksta iš Toronto rugsėjo 23 d., 8 v.v., nuo Lietuvių Namų, o atgal į Torontą grįžta prie Lietuvių Namų rugsėjo 25 d., 12 v. nakties. Autobusas paima nuo Lietuvių Namų, nuveža į Vašingtoną, į demonstraciją, į vakarinę programą ir atveža atgal į Torontą. Šeštadienio vakarą nakvynė parūpinta "Holiday Inn" miesto centre, kur sekmadienio rytą gaunami europietiško stiliaus pusryčiai. Visa tai kainuos asmeniui \$65. Pati demonstracija įvyks šeštadienį nuo 12 v. iki 3 v.p.p. Tą vakarą Joint Baltic National American Committee rengia vakarinę programą, kurios kaina neįskaityta į \$65. Yra būtinyė savaitę prieš išvyką sumokėti \$65. Tad prašome hamiltoniečius jausti pareigą Vašingtonan vykti ir šiuo reikalu kreiptis į A. Juozapavičių.

K. B.

bet tuoj susmuko. Po jo Grimalauskas, spirdamas Matukynui, pats užšoko ant peilio ir krito į krūmelius. Senkus ir Lapinskas buvo paguldėti į ligoninę. Grimalauskui medikai nebebuvo reikalingi... Bylos rezultatai: "Teismas nuteisė Senkų ir Lapinską už piktybinį čuligianizmą. Būtų nuteisęs ir Grimalauską, jei jo vieta teisiamųjų suole nebūtų tuščia. Jonui Matukynui baudžiamoji byla nekeliamo, nes jis veikė neperžengdamas būtinosios ginties ribų: gynėba atitiko puolimą. Asutuoni prieš vieną — girti, įtūžė. Jis gintis turėjo!"

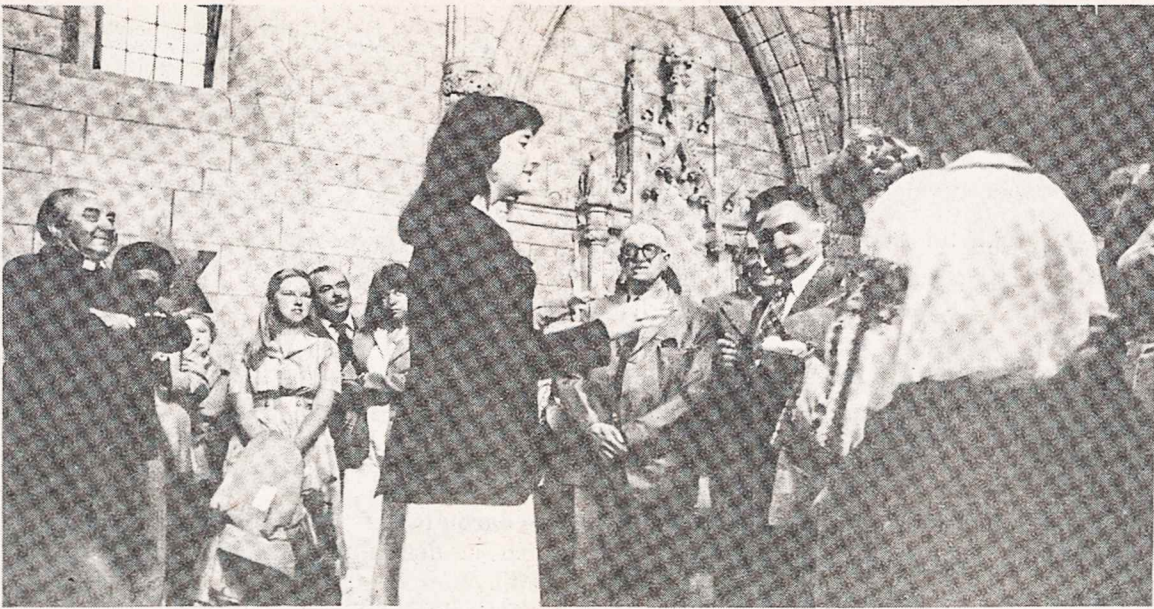
PRIE KAUNO MARIŲ

Tūkstančius kauniečių prie Kauno marių sutraukė aviacijos ir vandens sporto šventė liepos 30 d. Sklandymo demonstravo kauniečiai V. Dovydaitis, R. Gervė, P. Beta, augstąjį pilotąž — lakūnai J. Bagdonas ir R. Pivnickas. Suoliuose su parašutais dalyvavo pasaulio rekordininkas G. Vaivada, vyras su žmona J. ir J. Gutnikai bei kiti šio sporto mėgėjai. Atskirus pasirodymus turėjo aviamodelininkai, mažų automobilių varuotojai, motorinio vandens sporto mėgėjai. Šventę papildė sportinės technikos bei modelių paroda, didų orkestro "Ažuolynas" koncertas, Nepūnato atvykimas su palyda.

APLEISTI NAMAI

"Tiesos" korespondentė Zonė Šiulienė 186 nr. supažindina skaitytojus su kaunietės Jūratės Kurienės nelaimė, net ją ištikusia klinikinė mirtimi, pacientės atgaivinimą respublikinėje klinikinėje Kauno ligoninėje. J. Kurienė, Kauno radijo gamyklos tarnautoja, po dviejų sėkmingų operacijų dabar sveiksta kitoje šio miesto ligoninėje. Z. Šiulienė cituoja jos bendradarbių laisną: "Mes jokiu būdu negalime likti abejingi bendradarbes nelaimė. Juk nelaimingo atsitikimo galėjo ir nebūti, jeigu visi žmonės būtų sąžiningai atlikę savo pareigas". Pasirodo, J. Kurienė su savo vyru ir dviem mažamečiais vaikais gyveno trečiame seno namo augšte S. Neries gatvėje. Mūrinėje balkono sienelėje buvo pradėję augti du už patį balkoną jau augstus berzeliai. J. Kurienė net kelis kartus rašė prašymus Kauno biurokratams, kad jie sutvarkytų jos butą, bet nesusilaukė nei komisijos, nei remontininkų. Tų biurokratų eilėms priklausė už namą tiesiogiai atsakinga butų pareigūnė A. Dėdinienė, net nesiteikianti jo aplankyti, vyr. meistras A. Vailionis, buvęs IX namų valdybos viršininkas S. Gružas. Šių biurokratų abejingumas ir iššaukė nelaimę, kuri galėjo baigtis Kaunietės motinos mirtimi: "Tą vakarą Jūratė Kurienė paruošė vakariene, ir šeima turėjo sėsti prie stalo. Tačiau sūnus lyg tyčia ilgiau užsibuvo kieme. Motina atidarė balkono duris — šūktels vaikui, kad laikas eiti namo. Tą pačią akimirką balkonas griuvo, ir ji iškrito iš trečio aukšto..." Dėl šios nelaimės kaltas ir buvęs Kauno miesto Lenino rajono vykdomojo komiteto pirm. J. Tuskas, dabar dirbantis teritoriniame Kauno statybos trešte, į J. Kurienės prašymą paskirti komisiją butui apžiūrėti atsiliepęs biurokratiškai išsiskundžiu, kad namas nėra avarinis — dar nežada griūti. Tokių apleisčių senų namų Kaune tikriausiai yra ir daugiau.

V. Kst.

Ontario etninės spaudos atstovų ekskursija Otavoje prie parlamento rūmų klausia vadovės aiškinimų

Žavingos Ontario vietovės

Etninės spaudos atstovų ekskursija į turistines krašto vietas

RASA DRAUGELYTĖ

Siemet turėjau progą dalyvauti Ontario etninės spaudos darbuotojų kelionėje. Aplankėme keletą pietrytinio Ontario vietovių: Otavą, Smiths Falls, Kingstoną, Bellevillę ir Haliburtoną. Čia yra daug turistams įdomių ir patrauklių vietovių.

Kanados sostinėje

Pirmasis sustojimas buvo Otava, Skyline Hotel, miesto centre. Mūsų kambarys buvo 24-ame augšte, iš kurio matėm didingą Rideau kanalo vaizdą.

Otava, tikrumoj Bytown, yra dalis Kanados sostinės rajono, kurjam priklauso ir Kvebeko provincijos miestas Hull, esąs kitoje Otavos upės pusėje. Šiame rajone gyvena apie 400.000 gyventojų, kurių 297.000 Otavoje.

Pagrindinė Otavos pramonė yra federacinė valdžia: parlamento pastatai, valstybiniai archyvai, biblioteka, įvairios valdžios įstaigos, ambasados. Vie-

rintelė kitokia pramonė yra E. B. Eddy popieriaus fabrikas, įsteigtas 1850 m. Nors ir turėdama tą fabriką, Otava įstengė pasilikti švariausiu miestu, kokį man teko matyti. Čia yra didžiausi plotai parkų ir medžių. Iš jų 4.000 akrų priklauso "Central Experimental Farm". Tai valdžios tvarkomas ūkis, kuriame atliekami įvairūs bandymai ir tyrimai su gyvuliais ir augalais. Sis ūkis taip pat turi parką, kuriame auga 2.200 skirtingų rūšių vietinių medžių.

Otava didžiojasi, turėdama du universitetus. Carleton yra naujas, angliškas, o Otavos untas, daug senesnis, yra dvikalbis.

Didieji centrai

Čia taip pat yra labai daug įvairių meno galerijų ir muzėjų. Neseniai pastatytas "National Arts Centre" — didžiulis teatras, kuriame ištisus metus vyksta baletų ir operų pastatymai, įvairūs koncertai. Mes aplankėme visas šias vietas ry-

tinės išvykos metu. Šioje išvykoje mes važioavom ir per Rockcliffe Village. Tai Otavos priemiestis, kuriame gyvena svarbių pareigūnų, kaip John Diefenbaker ir Joe Clark, įsirengę puošniosse rezidencijose. Pravažiavome ir pro ministerio pirmininko namus 24 Sussex Drive. Tai didžiulis pastatas su tankia medžių ir krūmų gyvatvore. Labai mažai ką tegalima matyti.

Sekantis mūsų sustojimas buvo "Royal Mounted Police College" — raitosios policijos mokykla. Iš ten važioavome į parlamento rūmus, kur dalyvavom pietuose, paruoštuose daugia kultūrinių reikalų sekretoriato. Min. Guay pasakė mums labai įspūdingą kalbą apie svarbumą etninių laikraščių naujai atžaiavusiam europiečiui ir Kanados kultūrai. Jisai ypač pabrėžė, kad svarbu yra europiečiams išlaikyti ryšį su savo kultūra.

Po pietų apžiūrėjom parlamento rūmus. Matėm gražią biblioteką, kurios sienos ir lentynos yra meniškai išdrožinės. Matėm ir tą salę, kurioje renkas senatas savo posėdžiams. Parlamento rūmai susideda iš trijų pastatų. Didžiausia patalpa, kurioje posėdžiauja parlamento nariai, yra centriniame pastate. Čia mes turėjom progą pasiklausyti parlamento posėdžio, kuriame nariai diskutavo CBC televizijos programą ir organizuotus nusikaltimus.

Pasiklausę diskusijų, nuėjome iki valstybinių archyvų ir bibliotekos. Archyvuose skaidrėmis parodė, kaip yra apsaugojamos medžiagos. Senos knygos, rankraščiai, nuotraukos, žemėlapiai ir kitokie dokumentai yra renkami, sandėliuojami ir pasakui, reikalui esant, leidžiami žmonėms pasinaudoti. Daugialbės bibliotekos skyrus turi didžiulį rinkinį knygų. Čia yra 75 leidiniai lietuvių kalba. Šitos knygos yra skolinamos viešosioms bibliotekoms, ir žmonės gali jomis tada naudotis. Ši biblioteka buvo vienas pačių įdomiausių dalykų, kuriuos aš mačiau šioje kelionėje.

Žadėta staigmena

Sekandią popietę iškeliavome į Smiths Falls aplankyti "Hershey" šokolado įmonės. Čia mums pirmiausia parodė filmą, kaip yra padaromas šokoladas, būtent, praderant skynimu kavos pupelių tropikiniuose kraštuose ir baigiant supakavimu atskirų šokolado plytelių. Pačioje įmonėje mes matėme didžiulius katilus, kuriuose yra tirpinamas šokoladas, mašinas, kurios formuoja šokolado plyteles, ir šokolado pakavimą. Višiams davė po "Hershey" šokolado plytelę.

Aplankę tą įmonę, apsisitojome "Caroussel Inn", Smiths Falls. Sis viešbutis yra ant Rideau kanalo kranto, prie pat laivų-keltų. V. Mauko, Ontario Etninės Spaudos Sąjungos pirmininkas, ir ponas Venn, šios kelionės vadovas, mums visą laiką žadėjo "mystery tour" šį vakarą. Ir kai mes visi nekantriai sulipome atgal į autobusą, niekaip negalėjom iš jų išgauti, kur važiuojam. Pagaliau privažiavom mažą miestelį Rideau Ferry ir išlipom prie "Rideau Ferry Inn". Tik tada mes supratom, kad mūsų paslaptinga kelionė bus vakarinė išvyka laiveliu, kuris apveža turistus per Rideau Lakes. Tai tikrai buvo labai maloni staigmena ir labai smagus, ramus pasivažinėjimas po gražų ežerą.

Meno sodyboje

Sekantį rytą išvažiavom į Kingstoną. Pirmasis sustojimas buvo p.p. Tamošaičių ūkis, ne-

(Nukelta į 9-tą psl.)

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

SIEMETINIS VLKO SEIMAS įvyks gruodžio 3-4 d.d. Floridoje, St. Petersburg. Paruošiamuosius darbus atliks ten žiemos mėnesiais atostogaujančio prel. J. Balkūno sudarytas komitetas.

DIENRASTIS "CHICAGO TRIBUNE" paskelbė savo korespondento P. Caputos pranešimą iš Maskvos, liudijantį, kad Sovietų Sąjunga neįsileidžia iš Lietuvos dviejų JAV piliečių — Jono Juodvalkio ir jo sesers Lorraine. Jiedu yra gimę Amerikoje, Lietuvon nuvežti motinos 1930 m., kai Jonas buvo 4, Lorraine 6 metų amžiaus. Kadangi tuo metu Amerikoje siautėjo depresija, tėvas jiems pasiūlė laikinai pasilikti Lietuvoje. Čia juos užklupo pirmoji sovietinė okupacija, II D. karas ir antirasai sovietų įsiveržimas. Jona, sulaukus 18 metų amžiaus, buvo bandyta įjungti Sovietų Sąjungos kariuomenėn, bet jis, kaip JAV pilietis, nepakluso. Dėl to ir Jonas, ir jo sesuo Lorraine buvo suimti ir ištremti Vorkuton, iš kur grįžo tik po Stalino mirties. Abu buvo priversti išsimiti Sovietų Sąjungos pasus. Kompartijos biurokratai dabar jiems nepripažįsta JAV pilietybės ir neįsileidžia Čikagon, kur gyvena jų tėvai, du broliai ir dvi seserys. Argumentu panaudojamas darbas krašto gynybos pramonėje, susietas su valstybinėmis paslaptimis, nors iš tikrųjų Jonas gamina įrankius viename Kauno fabrike, o jo sesuo tarnauja šio miesto ligoninėje. Jų pavardės buvo įtrauktos į noričių Amerikon išvažiuoti 366 asmenų sąrašą, kurį valstybės sekr. C. Vance buvo nusiuntęs Maskvon, ten lankydamsis š. m. kovo mėnesį.

DEMOKRATŲ PARTIJA, su prez. J. Carteriu perėmusi JAV valdymą, pradeda skirti didesnę dėmesį tautinėms grupėms. Rugpjūčio 2 d. demokratų centro komitetas Vašingtone, JAV kongreso atstovų rūmų patalpose, surengė konferenciją tautinių grupių demokratams bei tautinių organizacijų vadovams. Konferencijoje lietuviams atstovavo: JAV LB krašto valdybos vicepirm. R. Česonius, ALTO vicepirm. dr. K. Sidlauskas. Jungtinio Baltiečių Komiteto vykdomasis pirm. dr. J. Genys, demokratų J. Nasvytis ir A. Varnas. Pranešimą žmogaus teisių bei laisvų klausimų padarė demokratų centro komiteto pirm. K. Curtis. Diskusijose buvo priminta, kad Baltuosiose Rūmuose turėtų būti patarėjas tautybių reikalams. Atkreiptas dėmesys į faktą, kad tautybių atstovų nėra nei Helsinkio susitarimų pазėidimus tiriančioje komisijoje Vašingtone, nei JAV delegacijoje Belgrade. "Amerikos Balso" pareigūnai į juosteles išrašė pokalbį su JAV LB krašto valdybos pirm. R. Česoniu, demokratų veikėju J. Nasvyčiu ir jį radijo bangomis perdavė okupuotai Lietuvai.

KUN. PAULIUS BALTAKIS, OFM, Tėvų pranciškonų vienuolyno viršininkas Brooklyne, N.Y., rugpjūčio 24 d. sulaukė sidabrinės kunigystės sukakties. Gilius savo darbo pėdsakus yra palikęs Toronto Prisikėlimo parapijoje, ypač su sportininkais. Atkeltas Brooklynan 1969 m., rūpinosi Kultūros Židinio statyba. Šiam vienuolynui jis vadovauja nuo 1973 m. rudens, administruodamas ir Kultūros Židinį. Oficialus sukaktuviniuk pagerbimas įvyks spalio 16 d. Kultūros Židiny. Rengėjų komitetą LB Niujorko apygardos valdybos iniciatyva sudarė įvairių lietuviškų organizacijų atstovai.

Argentina

ARGENTINOS LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ ir Spaudos Tarybos posėdyje Buenos Aires mieste, Aušros Vartų parapijoje, buvo aptartas diplomų paruošimas bei jų įteikimas lietuviams, kurie Argentinoje yra praleidę 50 metų. Lig šiol sudarytame sąraše tokių yra 128. Paruoštus diplomus pasirašys Argentinos imigracijos įstaigos pareigūnai. Pasitarime taipgi buvo svarstytas gautas pranešimas apie pasaulines lietuvių sporto žaidynes sekančių metų vasarą Toronte. Nutarta jį paskelbti spaudoje, kad norintieji dalyvauti galėtų užsiregistruoti. Lietuvišką švietimo reikalais kalbėjo kun. A. Steigvilas. Trims lituanistinėms mokykloms, kurios veikia Aušros Vartų parapijoje, Argentinos Lietuvių Susivienijime ir Argentinos Lietuvių Centre, po 10.000 pezu paauglių Temperley mieste gyvenantis Jonas Povilonis. Nutarta suintensyvinti archyvinės Argentinos lietuvių medžiagos telkimą. Jai spintą Aušros Vartų parapijoje yra parūpinusi AL OS Taryba. Archyvo vadovu pakviestas Juozas Šiušis.

Australija

PERTHO RAMOVENAI Dariaus ir Girėno skrydžių per Atlantą bei jų žuvimo metines paminėjo liepos 16 d. Platų įvadinį žodį tarė ramovėnų skyriaus pirm. K. Žuromskis, tėvynės prisiminimus skaitė kūrėjas-savanoris V. Valaitis. Apie Dariaus ir Girėno žygį kalbėjo B. Steckis.

AUSTRALIJS LIETUVIŲ DIENOS sekančių metų pabaigoje bus surengtos Sydnejuje. Rengėjų komiteto pirm. dr. B. Vingilis ir jas pavietė L. Sagio vadovaujama "Grandinė" iš Klevelando ir jau gavo teigiamą atsakymą. "Grandinė"

Australijoje žada viešėti pusę mėnesio, aplankyti ir kitas lietuvių kolonijas. Jos koncertais bei išvykimais rūpinsis Anskis Reisgys.

ABU LIETUVIŲ SAVAITRAŠČIAI — "Mūsų Pastogė" ir "Tėviškės Aidai" savo numerius papildė rugpjūčio mėnesio priedu "Baltic Herald". Jo medžiaga padėjo paruošti Australijos piliečių komitetas, kovojantis už žmogaus teises Lietuvoje. Įvadinis straipsnis skaitytojus supažindina su Helsinkio konferencijos nutarimais bei jų lauzymu Sovietų Sąjungoje ir jos okupuotoj Lietuvoje. Pateikiama senatoriaus B. Harradino kalba Hobarte š.m. birželio 10 d., atskleidusi žmogaus teisių lauzymą ne tik Sovietų Sąjungoje, bet ir R. Vokietijoje, Cekloslovakijoje, Lenkijoje. Skelbiamas buvusio Australijos premjero E. G. Whitlamo atsispaėjimas, skirtas geografijos mokytojų T. R. McGlynnui dėl Baltijos respublikų istorijos iškraipymo, ir pastarojo komentari. T. R. McGlynn primena E. G. Whitlamui jo 1967 m. tartą žodį Lietuvos nepriklausomybės 49-tųjų metinių minėjime. Itrašas aiškiai rodo, kad E. G. Whitlamui tada buvo žinoma didinga Lietuvos praeitis, kurią steigia užmiršo 1975 m. įvykusiame susikirtime, Baltijos valstybėms tepripažindamas 1919-39 m. laikotarpį ir joms prikišdamas fašistinę santvarką. Perskaitęs E. G. Whitlamo atsispaėjimą, mokytojas T. R. McGlynn daro išvadą, kad E. G. Whitlamas taipgi turėtų atsispaėjti ir visus Australijos piliečius, kurie yra baltiečių kilmės.

Britanija

TOMAS VENCLOVA, atskridęs iš Kalifornijos, liepos 29 d. Londono Lietuvių Namuose padarė pranešimą tautinių grupių vadovams ir spaudos atstovams. Supažindinęs su savo gyvenimu, plačiau kalbėjo apie Helsinkio susitarimus bei jų vykdymui sekti sudarytus komitetus Maskvoje, Ukrainoje, Gruzijoje ir Lietuvoje. Pastarosios komiteto narių jis tebėra ir šiandien. Atsakydamas į klausimus, išsyrškino disidentų veiklą, Lietuvos pogrindžio spaudą, Baltijos kraštų rusinimą, lietuvių santykius su rusais. Iš jo atsakymų susidarė įspūdis, kad lietuvių kultūrinis ir tautinis atsparumas esąs didesnis net už pačių rusų, anksčiau patekusių Sovietų Sąjungos sudėtin. Po pranešimo T. Venclova turėjo pasikalbėjimą su BBC radijo ir televizijos bendrovės užsienio tarnybos korespondente.

KUN. D. LENGVINAS, Kanados lietuvių parapijos klebonas Windsor, Ont., dvi savaites viešėjo Europoje. Londone ir Nottinghamame jis aplankė savo gimines, porai dienejų buvo nuskridęs Romon.

Italija

KUN. H. SULCAS, SDB, ilgesniam laikui iš Romos išvyko į Ruaną, Centrinės Afrikos valstybę, dirbti Tėvų salyzeičių vedamosiose misijose.

Vokietija

VASARIO 16 GIMNAZIJOS moksleiviai, užbaigę mokslo metus, dviem autobusais su direktorium V. Natkevičium išvyko į Paryžių. Čia buvo susipažinta su šio didmiesčio idomybėmis, aplankytas Versalis. Mokslo metais buvo sėkmingi visiems, išskyrus septynis, paliktus antriems metams tose pačiose klasėse. Sekandčias mokslo metais Vasario 16 gimnazijos dėstyti anglų kalbos atvyko JAV lietuvaite Vida Sidrūtė iš Streator, Ill., studijas baigusi magistro laipsniu.

BALTIEČIŲ KRIKŠČIONIŲ STUDENTŲ SAJUNGOS Annabergo namuose, Bad Godesberge, liepos 2-3 d.d. įvyko tradicinis V. Vokietijoje dirbančių lietuvių evangelikų kunigų pasitarimas. Jame dalyvavo kunigai — A. Keleris, Fr. Skėrys, R. Vymeris, V. Benžeris, J. Gunga, J. Urde ir keli pasauliečiai. Suvažiavime taipgi dalyvavo iš Čikagos lietuvių evangelikų liuteronų "Tėviškės" parapijos klebonas kun. Anas Trakis, grįžtantis iš VI-jo pasaulinio liuteronų suvažiavimo Tanzanijos sostinėje, kur jam teko atstovauti Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bendrijai išiejoje. Suvažiavimo tema — "Kristuje nauja bendruomenė". Lietuvius evangelikus kunigus, susirinkusius Bad Goderberge, kun. A. Trakis painformavo apie šį pasaulinį liuteronų saskrydį, kuriame pirmą kartą dalyvavo ir okupuotos Lietuvos liuteronų vysk. Jonas Kalvanas, laikęs net vakarines pamaldas vokiečių kalba, jose lietuviškai skaitęs "Tėve mūsų". Liuteronų Sąjungos pirm. prof. M. Juva, suomis, įvadinėje kalboje atkreipė visų dėmesį į pasaulyje vykstančią rasinę diskriminaciją, tarptautinį neteisėgumą, pasisakydamas prieš žmogaus teisių pažeidimus P. Afrikoje. Baltiečių Liuteronų Bendrijos atstovai išiejoje padarė specialų pareiškimą spaudai, primenantį religijos varžymą Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje bei tuose kraštuose vykdomą rusifikaciją. Naujuoju Liuteronų Sąjungos pirmininku buvo išrinktas tanzanietis J. M. Kibira, negras vystymo. Jam talkins vykdomas 29 narių komitetas, kurin yra įjungtas ir okupuotos Lietuvos evangelikų liuteronų vysk. J. Kalvanas.

Lietuviai Mordovijos koncentracijos stovyklose

Pasakoją rusų prof. Eugenijus Vaginas • Nepaprastos drąsos vyrai — Liudas Simutis, Vytautas Bastis, Juozas Gimbutas

Sovietų koncentracijos lageriai politiniam kalininkui yra religinės patirties mokykla. Netgi sakytum, — augštoji mokykla, išties dvasinė akademija, besiskirianti nuo įprastų mokslo įstaigų (seminarijos ar universiteto) tik tuo, kad pastarosiose su naujais dalykais mes susipažįstame per knygas, intelektualiniu būdu. Šis būdas išlieka ir lagerio aplinkybėse, tačiau esminis dalykas lageriuose yra patirtis, kontaktas su gyvais žmonėmis. Ir štai tie gyvieji žmonės, kartais jiems patiem nepastebint, tampa profesoriais, ir tai augščiausiam religinės patirties mokslo laipsnyje.

Svarbi sovietinių konclagerių ypatybė religiniu požiūriu — tai bendravimas tikinčiųjų, priklausančių įvairiom konfesijom. Pirmoji mano pažintis su katalikais įvyko kaip tik čia, Mordovijos koncentracijos lageryje, palikdama sieloje gilius pėdsakus ir neišildomą naujų draugų — Lietuvos katalikų atminimą.

Kontaktai su lietuviais

Noriu iškart prisipažinti, jog su lietuvių katalikų kunigais man neteko susidurti, nors iš senų kalinių pasakojimo žinau, kad jų lageriuose buvo nemažai. Dažnai girdėdavau kalbant apie katalikiškąjį sąjūdį Mordovijos lageriuose 1950 m. gale, pradėtą grupės lietuvių jėzuitų. Šis sąjūdis atvedė į katalikybę daug jaunimo (pvz. Leningrado mecininką G. Rodioną, filosofą V. Jurį iš Charkovo ir kt.).

Iš asmeninių susitikimų bei draugysčių konclageryje manysie susiformavo įsitikinimas: kaip visi tikri rusai yra ortodokasai (pagal Dostojevskį), taip kiekvienas tikras lietuvis būtinai ir neatsaukiama turi būti katalikas. Žinoma, tai jokiu būdu nereiškia, kad visi ortodokso tikintieji privalo būti vien tik rusai, o visi katalikai šandien vien tik lietuviai.

Trumpa mano patirtis Italijoje gana įtikinanti liudija, jog katalikybė ir dabartiniams laikais tebėra siela bei širdis taip pat ir kiekvieno italo ...

Ir be to juk negalima susidaryti aiškaus tautinio charakterio, nepažįstant dvasinio žmonių pasaulio, jų dvasinės krypties. Be religinės gilumos kiekviena tauta pastebimai silpsta, „pelija“. O pergyventi pačias sunkiausias sąlygas į pajėgia visų pirma tik savo tėvų, senelių bei prosenelių tikėjimo dėka. Lietuvos pavyzdys tai įrodo pačiu įtikinamiausiu būdu.

Dvi grupės

Man teko susidurti Mordovijos lageriuose su dviem didelių lietuvių grupių atstovais: tai kalinamaisiais taip sakant už „karą“ ir su naujausiais tautininkais. Atrodytų, visa tai labai paprasta: „kariniai nusikaltėliai“ (ir tai jau praėjus 30 metų po karo pabaigos!!!) — visi seneliai, o antrosios grupės — jaunimas. Tikrumoje betgi nevisai taip yra. Tarp buvusių Lietuvos partizanų, kariavusių ir prieš vokiškuosius nacius, ir prieš sovietinius okupantus, buvo daug palyginti jaunų žmonių: nuo 35 iki 40 metų (mano amžiaus). Skirtumas tik tas, jog kiekvienas iš jų, man atvykus į konclagerį, turėjo už savo pečių jau po 15 ar 20 metų nelaisvės ... ir mano aspirantūrą bei mano universitetą ... Štai, pavyzdžiui, Liudas Simutis buvo iškalbėjęs 25 metus, Vytautas Bastis — 25, Juozas Gimbutas — 28 (25 plius trejus už nesėkmingą mėginimą pabėgti).

Liudas Simutis

Iš paminėtų asmenų Liudas Simutis E. Kuznecovo „Dienoraščių“ dėka (mano nuomone, paties giliausio turinio knyga apie sovietinius koncentracijos lagerius) yra labiausiai žinomas Vakaruose. Trumpai priminsiu jo biografiją. Liudui buvo tik penkeri metukai, kai jam 1941 m. parodė išniekintą tėvo lavoną, kurį nukankino sovietiniai čekistai. Savaiame suprantama, kodėl dar visai jauname amžiuje jis išijungė į antisovietinę veiklą, priklausė pogrindinei „Kovos už Lietuvos išlaisvinimą Sąjūdžio“ organizacijai. Devyniolikos metų amžiaus jis buvo sumintas už aktyvią politinę veiklą. Kalėjiman jį pernešė (sugipsuotą) tiesiog iš ligoninės. Teismo sprendimu Simutis buvo pasmerktas mirties bausmei — sušaudymui, kuri tačiau buvo pakeista 25-keriais metais kalėjimo sovietų koncentracijos lageriuose.

Tuo metu, kai aš Mordovijoje

1974 m. pradžioje pirmą kartą sutikau Liudą Simutį (jį tuo metu pervedė iš „ypatingai griežto“) ir mūsų „griežto“ režimo lagerį), jis buvo praleidęs nelaisvėje, tose nežmoniškose sąlygose, jau 19 metų. Toje lagerio zonoje, kur Simutis praleido paskutiniuosius 10 savo nelaisvės metų, net tris kartus buvo keičiamos geležinės dangos: kamerų durys, langų grotos ir t.t. Geležis neišlaikė — rūdijo ir iro... Jis buvo tik pora metų vyresnis už mane. Tačiau patirtimi aš buvau prieš jį nedaugiau, kaip „geltonsnapis viščiukas“, nes Simutis buvo praėjęs jau pilną sovietinių lagerių mokyklą ir, nežiūrint to, išlaikęs savyje dvasios giedrumą ir tyrą širdį. Liudas tuos ilgus nelaisvės metus ne tik, kaip įprasta sakyti, „atsėdėjo“ ar „išgyveno“. Tai buvo kažkas gilesnio ir daug daugiau. Savo dvasinėje ir moralinėje srityje jis iškilo žymiai augščiau už savo kankintojus. Tai buvo ryškiai jaučiamas jo asmenyje. O jo jėga, jo dvasinis tvirtumas glūdėjo jo tikėjime.

Pokaliai apie religiją

Daugiausia mes su Liudu kalbėdavome apie religiją ir apie tikėjimą. Žinoma, jis buvo karštas katalikas. Ateistas tikriausiai pasakytų — „fanatiškas“. Tačiau jo tikėjime nebuvo fanatizmo, nekantrumo ar neapykantos. Galbūt jame būtų buvę galima atrasti tik perdėto veržimosi protingai išaiškinti tai, kas man pačiam visada atrodydavo neįprastai, betkokiais racionaliam aiškinimui. Tais klausimais mes diskutuodavome. Tačiau mūsų diskusijose (mūsų ginčuose) niekada nebūdavo ir negalėjo būti neapykantos ar grubumo. Mes abu gi buvome krikščionys ir todėl galvojome ne apie tai, kaip prisivilioti vienas kitą bei pritraukti savo konfesijon, tačiau kaip geriau vienas kitą suprasti, mūsų religinių pergyvenimų bei pasaulėžiūros ypatumus atpažinti. Ir kilnios Liudo Simučio asmenybės dėka daug naujų horizontų atsivėrė man lietuviškosios katalikybės dvasioje.

Vytautas Bastis

Kiek ydėtingesnio charakterio buvo Vytautas Bastis — aistringas Lietuvos patriotas, puius savo krašto istorijos, geografijos ir literatūros žinovas. Jis giliai jautė savo gimtosios kalbos artumą. Studijavo ne tik lietuvių kalbos pagrindus, jos istoriją, bet gilinosi ir į jos ryšį su kitomis jai giminingomis kalbomis. Gerai orientavosi II D. karo istorijoje. Ir visą tai — visas šias žinias — jis sukaupė savarankiškai, sunkiomis lagerio sąlygomis. Jo religinių įsitikinimų sfera buvo labai paslėpta — jis nemėgdavo religinėmis temomis kalbėti su „svetimaisiais“. Tik kai kalba nukrypdydavo į Lietuvos istoriją, neišvengiamai išryškėdavo ir K. Bendrijos vaidmens klausimas ... Tuomet paaiškėdavo, kad religija Vytautui Basčiui buvo neatskiriama, organinė lietuvių tautinio charakterio dalis.

Justas Gimbutas

Pagaliau ypatingai jautriai prisimenu tragišką tikro lietuvių kankinio — Justo Gimbuto figūrą. Jie buvo du broliai. Už partizaninę Lietuvos išlaisvinimo kovą abu kartu pateko kalėjiman. Vyresnysis mirė ant Justo rankų lagerio ligoninėje po daugiau kaip 20 nelaisvėje praleistų metų. Justas, man esant Mordovijoje, kalėjo, atrodo, jau 23-čius metus. Dėlėi savo tiesaus ir atviro charakterio jis nuolat sueidavo į konfliktą su lagerio vadovybe, kuri jo nemėgo ir kaip beįmanydama jį persekiojo. Nors Justas buvo antros grupės invalidas, jie dažnai jį už nepaklusnumą uždarydavo karceryje.

Mūsų zonon Justą Gimbutą atgabeno iš Vladimiro kalėjimo, kur jis (jau nebe pirmą kartą) buvo priverstas atsėdėti trejus metus ir kurį laiką kalėjo vienoje kameroje su mūsų organizacijos „Visos Rusijos Liaudies Išlaisvinimo Socialinės - Krikščioniškosios Tarybos“ vadu Igoriu Vjačeslavovičium Ogurcovu. Šio atvejo dėka mes su Justu Gimbutu arčiau susipažinome, nes aš smalsiai gaudžiau visą galimą informaciją apie savo draugą*). Nors tie jų (Basčio ir Ogurcovo) santykiai kameroje buvo nevaisingi vienodai sklandūs, tai anaipol nekludė Liudui atvirai pripažinti mūsų vado asmenybės kilnumą. Šis lietuvių charakterio bruožas ir yra

vienas iš mane labiausiai sužavėjusių — tas ypatingas riteriškumas, kurį man visada norėdavosi sieti su katalikiškąja dvasia (kaikurie lietuviai jį priskiria prieškrikščioniškam laikotarpiui).

Justas taip pat buvo nepaprastai talentingas medžio drožinėtojas. Jo dovaną — meniškai išdrožtus medžio karolius mano žmona dar ir dabar tebe nešioja. Ir kartu, man visai nežinant, aš pažinau Justą visai kitokią, būtent, kaip prityrusį mistiką. Justas buvo ne vien tik giliai tikintis žmogus, bet ir talentingas, gausiai apdovanotas mistikas. Jis pasireiškėdavo, pavyzdžiui, jo matomuose sapnuose ir ypatingai jo aiškinimo būde ...

Patrauklus buvo ir jo religinių pažiūrų platumas. Likdamas ištikimu Katalikų Bendrijos šūnumi, jis labai kantriai respektuodavo ir visas kitas konfesijas, visose stengdavosi surasti „racionalinį branduolį“. I jo, kaip liaudies išminčiaus ir tiesos įieškotojo, asmenybę giliai prasiskverbė ir Solovjovo visuotinio susivienijimo idėja. Kaip ir daugelis politinių lagerio kalininių, jis pažinojo Vladimiro Solovjovo raštus ne iš perpasakojančios bei faktus iškraipiančios šiuolaikinės spaudos, bet iš pirmosios, originalios laidos.

Drąsus mostas

Tačiau pats ryškiausias prisiminimas apie Justo Gimbutą asmenį, išlikęs ne vien tik mano, bet ir visų atmintyje, yra šis. Tai įvyko 1975 m. Kalėdose, porą mėnesių prieš mano išlaisvinimą. Kalėdų švenčių išvakarėse Mordovijos lagerio klube-valgykloje turėjo būti demonstruojamas kažkoks kino filmas. Kalinių susirinko daug. Nežinau, kaip tai atsitiko, kad tą vakarą salėje nepasirodė nei vienas prižiūrėtojas, nei karininkas. Tikriausiai jie vaišinosi „vachtoje“ (budėjimo kambaryje) degtine. Uždelsė ir kino filmas. Ir štai šios perpildytos salės mažoje, apšviestoje scenoje pasirodė Justas Gimbutas, kurį, savaiame suprantama, jau visi (visa zona) pažinojo. Gimbutas išsiėmė iš kišenės kažkokį popierių, pakėlė ranką, prašydamas tylos ir, kaliniam staiga nuščiuvus, ėmė garsiai skaityti (rusiškai).

Tai buvo ištikimybės priesaikos tom idėjom, kurių įgyvendinimui jis paukojo visą savo gyvenimą. Tai buvo aistringas lietuvių nacionalisto-kataliko tikėjimo išpažinimas. Kaip tik čia jis ir pavadino save ištikimu lietuvių Katalikų Bendrijos šūnumu, šaukdamasis Svenčiausio Dievo Gimdytojos pagalbos bei užtarimo savo tautai. Tai buvo žodžiai plaukiantys iš pačios sielos gelmių. Ir kas žino, ar nebu-

vo tai kartais „gulbės giesmė“ vieno iš daugelio Lietuvos patriotų?! ... Tylėjo net labiausiai užkietėję lagerio cinikai (pašaipuoliai); nuleido savo pražulusias skustas galvas seneliai kaliniai, iškeitę gyvenimo jaunystę ir savo idealus; delsė vietoje netgi žinomi lagerio šnipukai, nesiryzdami šioje atmosferoje išiveržti iš salės ir skubėti į „vachtą“ (štabą) su pranešimu. Gimbutas kalbėjo dešimt minučių. Savo priesaiką baigė žodžiais, kad ją pasirašęs savo krauju, ir, atvertęs rankovę, parodė dešinę ranką su gilia įpjova ...

Mūsų 19-tąjį skyrių Mordovijos lageryje buvo stengiamasi padaryti „pavyzdingu“ ir dėlto mus dresiruodavo kaip bejaukų. Seniai jau mūsų zona buvo mačiusi ką nors panašaus. Šis įvykis bei jo pasekmės sekančiomis dienomis buvo gyvai komentuojami barakuose bei darbo metu. Ypatingai stiprų išpušį Justo Gimbutą mostas padarė jaunimui lietuviui, kurių keletas buvo kalinami mūsų lageryje už „nacionalinę propagandą“.

Kai sekantį rytą į mūsų lagery atvyko augščiausioji čekos vadovybė, mes buvome pilnai įsitikinę, jog Justą, tą bebaimą „pavojuingą“ idėjų propaguotoją, vėl ėmes kalėjiman. Pradžioje tačiau jį pasodino keletui mėnesių į PKT (vienutės tipo patalpas — lagerio kalėjimą). Po to, kaip taisyklė, kalinys yra išsiunčiamas į Vladimiro (nepaprastai griežto režimo) kalėjimą.

Paskutinį kartą Justą mačiau prieš pat palikdamas lagerį, kai jis buvo prižiūrėtojų vedamas iš baudžiamojo barako į pirtį. Justas pakėlė ranką ir atsisveikindamas man pamojavo ...

Lietuviai išsikiria

Labai trumpai aš papasakojau apie tris lietuvių katalikus. Du iš jų dar iki šiolie vargsta Mordovijos ar Permės koncentracijos lageriuose. O kiek daug jų buvo — pažįstamų, mažai pažįstamų, visai nepažįstamų, tačiau visada labai išsikiriančių pilkoje vienodų kalinų masėje. O skirdavosi jie ne vien tik savo kalba, bet labiausiai ypatingą savo veidų išraišką. Jų, lietuvių, beveik neįmanoma buvo lagerio vadovybei pagauti ant „klastingos meškerės jauko“, t. y. papirkti. Jie visada sugebėdavo išlikti pačiais savimi. O tame nusistatyme jiems padėjo, juos stiprino nepalaužiamas jų tikėjimas.

*) Apie Ogurcovą — jų organizacijos vadą — profesorius Vaginas čia rašo plačiau, tačiau lietuviško vertimo tekstas, liečiantis I. V. Ogurcovą yra tik dalinis.

Paruošė
Antoinette Kudirkaitė,
Vatikano radijas

A+A

JONUI ŽEKUI

mirus, jo žmonai, dukroms, žentui, anūkams ir

giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia —

Anapilio Moterų Būrelis

A+A

JONUI ŽEKUI

mirus, žmonai milai MONIKAI, dukroms — ELENAI, ONAI, DANAI, žentui RADZEVIČIUI, anūkams ir giminėms skausmo bei liūdesio valandoje reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Tebūnie Velioniui lengva Kanados žemelė!
E. Zakaržauskienė Salomėja ir Alfonsas
Pundziai

A+A

mylimam sūnui
Dovydui - Feliksui

staigiai ir netikėtai mirus, jo tėveliams — šauliui FELIKSUI ir MARIJAI GUJOMS liūdesio valandoje reiškiamo gilią, nuoširdžią užuojautą —

Hamiltono DLK Algirdo
šaulių kuopos valdyba

A+A

Feliksui - Dovydui Gujai

mirus, tėvams MARIJAI ir FELIKSUI GUJOMS, gilaus skausmo prislėgtiems, reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime —

Lydią ir Pranas Kazėmekai
Joana ir Julius Budnikai

Dalis kanadiečių LF Bičiulių poilsio ir studijų savaitėje Dainavoje. Iš kairės: Vyt. Krikščiūnas, J. Kurienė, adv. J. Kuraitė, dr. Č. Kuras

Daina ir žodis Amerikos Dainavoje

AL. GIMANTAS

Gražia kasmetinė tradicija tapo LFB studijų ir poilsio savaitės užbaigimo koncertai. Kiekvienais metais LF Bičiuliai pateikia sau ir svečiams (jie čia paprastai vadinami bičiulių bičiuliais) nekasdieninę, tikrai įvairią ir brandžią koncertinę programą. Jos atlikėjais dažniausiai kviečiami menininkai, toli gražu ne kiekvieno girdėti ar matyti. Todėl toks vakaras - koncertas visada dvelkia originalumu, skoniu, o kada ir malonia staigmena žiūrovams ar klausytojams.

Siemtinio uždaroamojo koncerto metu Dainavos stovykloje didžiosios salės estradoje gerėjomės seserų Blandyčių — Onos ir Elenos dailiojo žodžio ir dainos pyne, pianinu palydint jaunutei Vidai Kazlauskaitei. Skoningai paruošta programa poros šimtų susirinkusiųjų buvo priimta su nemažomis dėsėmis ir įvertinimu. Pradžioje vakaro pranešėjas dr. Vyt. Majauskas auditoriją „sušildė“ taikliu humoru, praveddamas lyg ir sintezę visų buvusių simpoziumų simpoziumo, įvesdamas eilę vardų ir veidų, vienaip ar kitaip spėjusių pasireikšti stovyklinės savaitės įvykiuose ir vaizduose.

Viešnia iš Floridos — šiaurėje senokai begirdėta solistė Ona Blandytė - Jameikienė pirmajai daliai, kaip jau mūsųose įprasta, parinko vien savųjų kompozitorių kūrinius. Girdėjome, tegu ir nenaujas, bet publiką sentimentaliam nuteikiančias J. Kačanausko, J. Gruodžio, A. Račiūno, St. Šimkaus, A. Vanagaičio, St. Gailevičiaus kompozicijas. Įtarpe Elena Blandytė šviesiu pakilimu perdavė V. Krėvės „Milžinkapio“ ištraukos žodžius. Atskirai dera paminėti išpuodingą rimtinti bei susikaupimu dvelkiantį lyg ir muzikinį dainos ir deklamacijos montažą, trijų menininkų atlikimą. Tai lais-

vės kovotojo J. Daumanto - Lukšos atminimui B. Pūkelevičiūtės žodžiais B. Budriūno sukurta melodija „Paskutinis darželis“ ir „Prie partizano kapo“ deklamacija. Pirmą kartą viešai atliktas kūrinys publikos buvo priimtas derama rimtimi, susilaikius nuo pelnytų plojimų.

Po neilgos atsikvėpimui skirtos pertraukos antroje koncerto dalyje teko gėrėtis pasaulinių kompozitorių operų ištraukomis — arijomis, romansais. Girdėjome G. Puccinio, F. Chopino, Čaikovskio, priedo — A. Dambausko, A. Vanagaičio ir Vyt. Virzonio kūrinius.

Oną Blandytę papildė sesuo Elena B. Brazdžionio „Mažosios motinos“ deklamacija. Susirinkusiųjų itin šiltai buvo priimti abiejų seserų solistių koncerto užsklandai padainuoti du duetai. Nerimstanti, entuziastingai nusiteikusi publika sulaukė ir priedo itin populiarus „Nemu-

nėli, Nemunėli“. Apylinkės laukų įvairiaspalvės kvepiančių gėlių puokštės menininkų rankose liudijo klausytojų dėkingumą solistėms ir akompaniatorėi V. Kazlauskaitei. Ir muziku nesant, galima spėti, kad ateityje vis dažniau girdėsime pastarosios vardą kaip pianistės ir akompaniatorės.

LFB metinis susibūrimas buvo baigtas kitoje salėje pažmonių su šokiais, žaidimais ir lietuviška daina.

MEDUS --

reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas.
Induose ar koriuose.
Iš bityno: **30 Dewson St.,**
Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

Seserys solistės — Ona Blandytė-Jameikienė ir Elena Blandytė LF Bičiulių poilsio ir studijų savaitės užbaigimo koncerte Dainavoj Nuotr. Jono Urbono

METINIS SAVIVALDYBINIS SURAŠINĖJIMAS PRASIDĖS SEKANČIĄ SAVAITĘ

Metinis savivaldybinis surašinėjimas prasidės 1977 m. rugsėjo 6, antradienį. Šio mėnesio metu surašinėjotas, turįs atitinkamą tapatybės kortelę, atsilankys jūsų namuose keliom minutėm patikrinti pagrindinių žinių, reikalingų nustatyti:

- jūsų nuosavybės mokesčiams — viešųjų ar atskirųjų mokyklų sistemai;
- provincinės vyriausybės paramai, skirtai sumažinti vietinius mokesčius;
- paruošti prisiekusiųjų teismo kandidatų sąrašams;
- sudaryti informacijai, reikalingai kitiem savivaldybių reikalams.

Surašinėtojas turi įrašyti tokias žinias, kaip vardas bei pavardė, nuosavybė (pvz. savininkas ar nuomininkas), švietimo mokesčiai, visų šeimos narių gyvenamoji vieta. Kai atsilankys surašinėjotas, patikrinkite ar jo įrašyta informacija surašinėjimo lape yra tiksli. Jei ne, pataisykite ir patikrinkite pakeitimus.

Jei nebūsate namie, surašinėjimo lapas bus jums paliktas. Jei reikalingi pataisymai, padarykite juos ir išsiųskite surašinėjimo lapą kaip galima greičiau atitinkamame ir iš anksto apmokėtame voke, kuris yra pridėtas prie surašinėjimo lapo. Papildomų informacijų teiraukitės vietinėje įkainojimo įstaigoje (assessment office).

Ministry
of
Revenue

Kompozitorius KUN. BRUNO MARKAITIS, SJ, baigia naują muzikinį kūrinį — šešių dalių siuitą pagal poeto Bernardo Brazdžionio eilėraščius. Šis jo kūrinys bus pirmą kartą atliktas Lietuvių Dienoje Los Angeles mieste š.m. rugsėjo 24 d. Šią šventę rengia Lietuvių Bendruomenė

Lietuviškos dainos iš širdies

! "Tėviškės Žiburių" bendradarbio klausimus atsako solistas Ričardas Daunoras, besirengiąs koncertams Š. Amerikoje

— Kur pradėjote pirmuosius žingsnius scenoje?

— Pirmieji žingsniai jau buvo žengti muzikos konservatorijoje. Baigęs ją, pradėjau dirbti solistu Lietuvos liaudies dainų ir šokių ansamblyje "Lietuva". Vėliau trejus metus dirbau Vilniaus operos ir baleto teatre kaip solistas.

— Ar teko koncertuoti ir užsienyje?

— Su koncertais esu lankęsis Suomijoje, Danijoje, Austrijoje, Jugoslavijoje, Prancūzijoje, Belgijoje ir Vokietijoje.

— Menininkai, sportininkai ir kiti kultūrininkai Sov. Sąjungoje yra privilegijuoti žmonės. Kodėl Jūs pasitraukėte ir apsigyvenote Vakaruose?

— Siuo klausimu paliečiate privilegijuotų žmonių problemą Sovietų Sąjungoje. Žinoma, kad jų ten yra. Nuo tų privilegijų didumo priklauso ir duonos kėsnio didumas ir gardumas. Tačiau ribas tarp tų visų privilegijuotų luomų nėra taip lengva nubrėžti. Atsakant į Jūsų klausimą, būtų man svarbiau paminėti ne duonos kėsnio gardumą, bet visuotinės priespaudos problemą. Ją galima palyginti su piramide, kurios viršūnėje galbūt sėdi tik vienas Brežnevas, o apatiniai sluogsniai spaudžia vienas kitą visokiais būdais. Piramidės apačioje yra darbininkų sluogsnis, kurių darbo vaisiais naudojasi augštesnieji sluogsniai. Ir juo augščiau į piramidės viršų, juo, kaip sako, apetitas didėja.

Apie menininkų vietą toje piramidėje galima būtų kalbėti labai daug. Šioje vietoje noriu pabrėžti, kad visi menininkai yra priversti besąlygiškai dirbti tos sistemos išnaudotojams ir pačios sistemos išlaikymui. Tam užtikrinti, kaip ir visur, taip ir meno srityje, sovietinis komunizmas naudojasi savo įgaliotiniais. Tie įgaliotiniai turi didelę galybę ir galimybę savivaliauti su savo "valdiniais".

Vakaruose žmonės, atrodo, nelabai pajėgia suprasti, ką reiškia gyventi atiduotam kurio nors viršininko savivalei.

Pabrėždamas tą faktą, aš paliečiau tik vieną tos sistemos aspektą. Su jais susiduria kiekvienas sovietų pilietis kasdienybėje. Panašių pavyzdžių būtų galima ir daugiau papasakoti.

Vienu žodžiu, menininkas turi dažnai mokėti duoklę už savo duonos kėsnį prieš savo įsitikinimą, būtent, nutylėjimu savo pasipiktinimo, atsisąžėjimu savo iniciatyvos, prisitaikymu prievartai, moralės ir savigarbos praradimu. Galvojančiam žmogui tai dažnai atrodo neįmanoma, bet padėties bevičiškumas priverčia tai daryti. Atsidūręs Vakaruose su Vilniaus universiteto liaudies dainų ir šokių ansambliu, turėjau progą pasitraukti iš Sovietų Sąjungos ir tai padariau. Pagyvenus vėlesnius metus laisvame krašte, man atrodo, padėtis pavergetoje Lietuvoje yra dar baisesnė.

Jei būčiau rašytojas, mėginčiau visa tai aprašyti, bet Solženicinas apie tai labai gerai aprašė savo knygoje "Gulago salynas".

— Jau metai laiko, kai gyve-

SOL. RIČARDAS DAUNORAS, pasirošęs koncertams Š. Amerikoje

nate laisvajame pasaulyje. Ar spėjote pažinti jo kultūrinį, ypač teatrinį meną. Gal galėtumėte palyginti jį su pavergetos Lietuvos opera ir drama?

— Praleidau 10 mėnesių Paryžiuje ir 2 mėnesius V. Vokietijoje. Dainavau Briuselio operoje. Norėčiau atidėti vėlesniam laikui palyginimą operos ir dramos tarp Rytų ir Vakarų, nes svetimų kalbų sunkumai dar neleidžia daryti tikslių sprendimų.

Pirmas įspūdis yra ta laisvė, kuria menininkai naudojami Vakaruose. Kartais man atrodo, kad jie naudojami ta laisve be pareigos pajautimo laisvę išlaikyti.

— Jūsų koncertų pelnas Šiaurės Amerikoje skiriamas pasaulio lietuvių jaunimo kongresui paremti. Kas Jus paskatino skirti koncertus jaunimui?

— Pasiūlymas koncertuoti JAV ir Kanadoje atėjo iš PLJ Sąjungos Toronte. Skirti šiuos koncertus pasaulio lietuvių jaunimo kongreso labui man buvo didelis pasitenkinimas. Jaučiuosi pats prie jų priklausęs.

Likdamas Vakaruose nežinojau, kad čia yra tiek daug lietuvių ir net organizuotų. Man buvo nepaprasta staigmena, kai sužinojau, kad lietuvių jaunimas net kongresus rengia.

Tikiuosi, kad daug tautiečių ateis į mano koncertus. Viešint Amerikoje ir Kanadoje, būtų man didelis džiaugsmas kuo daugiau jų susitikti. Noriu tautiečiams iš visos širdies padidinti lietuviškų dainų. Savo atsilankymui į mano koncertus jūs paremsite mus — lietuvišką jaunimą!

— Jūsų ateities planai?

— Ateityje norėčiau patekti į kokį nors teatrą. Tai mėginsiu įvykdyti per Stuttgarto konservatoriją. Tikiuosi, kad nuoširdi tautiečių parama man leis užbaigti konservatorijos solistų klasę. Tuo būdu galėčiau ir teise būti dainavimo mokytoju.

Mano tikslas yra daina garsinti lietuvių kultūrą, lietuvius ir Lietuvą. Aš manau dėl to versta gyventi ir dirbti.

* * *

Šia proga primintina, kad sol. Ričardo Daunoro koncertai rengiami: rugsėjo 28 d. Čikagoje, rugsėjo 10 d. Detrote, rugsėjo 18 d. Toronte, rugsėjo 17 d. Hamiltone. Be to, pažymėtina, kad sol. R. Daunoras yra ne baritonas, o bosas.

K. Baronas

Tautos lobius atskleidęs autorius

A. Mironas

Gasparo Veličkos 15 metų mirties metines minint

Negailestingoji mirtis, pasitelkusi baisiausią žmonijos ligą, 1962 m. rugpjūčio 7 d. nusinešė visiems teatralams brangų asmenį — režisorių-aktorių ir dramaturgą Gasparą Veličką. Los Angeles lietuviai jau ilgėsi laiką žinojo apie jo ilgą ir nepagydomą ligą. Minint šio ypatingo asmens 15 metų mirties metines, verta pažvelgti į jo nueitą gyvenimo kelią ir kūrybą.

Biografiniai duomenys

Veličkos buvo gimęs Antkalinės kaime, Veliuonos valsčiuje 1907 m. sausio 18 d. ūkininkų šeimoje. Todėl nuo pat mažens gyveno, stebėjo ir vėliau kūrė savo mylimosios tėviškės vaizdus, su jos žmonių papročiais, dainomis, kaimo kapelomis ir tautiniais šokiais. Jautrios sielos ir meninių palinkimų berniuką žavėjo skambios sutartinės, liūdno dainos, piemenėlių raliavimai ir nuostabiai graži kaimo muzikantų melodija. Būdamas jau vidurinės mokyklos augštesnėse klasėse, metė smuiko pamokas ir užsidėgė noru tapti aktoriumi. Lankė Antano Sutkaus vadovaujamą Tautos Teatro dramos mokyklą Kaune, o bendruosius mokslus baigęs 1928 m., lankė Andriaus Olekos-Zilinsko dramos studiją. Ją baigęs, buvo priimtas į Kauno Jaunųjų Teatrą, bet 1935 m. buvo perkeltas į Valskybinį Klaipėdos Teatrą. Kartu G. Velička stebėjo klaipėdiečių papročius ir ypač įsiklausė į jų tarmę. Nuo 1940 m. perkeltas į Valstybinį Vilniaus Teatrą, lygiagrečiai dėstė ir Pedagoginiame Institute scenos meną kaip lektorius. Sekančiais metais G. V. pakviestas Vilniaus Liaudies Ansamblio režisiorium. Kartu su muziku Jonu Svedu G. Velička šį vienetą iškėlė į augščiausios meno viršūnes.

Bolševikų okupacijos metu Vilniaus Liaudies Ansamblis klestėjo, nes atitiko bolševikinio tipo ansamblių ir važinėjo po visą Lietuvą, duodamas šimtus pasirodymų. Vokiečiai, okupavę Lietuvą, nepakentė tokio stipraus patriotinio vieneto, pavojingo jų kėslams, ansamblių uždare. Dalyviai išsiskirstė, daugelis jų prisidėjo prie partizanų miškuose, o dalis paliko tėvynę, išbėgdami į Vakarus. G. Velička taip pat atsidūrė tremtyje ir jau Berlyne stojo į Stepo Sodeikos suorganizuotą vyrų oktetą, kur dainavo bosu-baritonu. Frontui artėjant, oktetas pasitraukė gilyn į Vokietiją ir apsigyveno Lichtenfelde,

prie Coburgo, šiaurinėje Bavarijoje. Susidarė jau didesnis vienetas, nedidelis choras ir šokėjų ratelis. Visa ši grupė 1945 m. persikėlė į Bambergo lietuvių stovyklą, kur pasipildė naujais nariais ir pasivadino Tautiniu Lietuvių Ansambliu.

Pirmieji TL Ansamblio vadovai buvo G. Velička — režisiorius, Stepas Sodeika — muzikinis vadovas, Albertina Ličkūnaitė — taut. šokių vadovė, Juozas Ambrasas — šokio technikos instruktorius, Kęstutis Miklaševičius — administratorius. G. Velička pradėjo repetuoti savo parašytąjį veikalą "Kur namas mūs", kurį netrukus pakeitė į "Nemunas žydi". Atsiradus reikalui koncertuoti okupacinei amerikiečių kariuomenei, repeticijas nutraukė ir važinėjo po karinius dalinius. Kariuomenės štabui pasiūlius, TL Ansamblis persikėlė į naują įsteigtą didelę stovyklą Wiesbadene, kur gavo pilną apūpinimą ir atskiras patalpas. Tokiose geroje sąlygose buvo atnaujintos "Nemunas žydi" repetacijos, bet vėl atsiranda reikalas gastroluoti. Augsburgio stovyklos paminklinio kryžiaus atidengimo iškilmėse TL Ansamblis jau turi didelį pasisekimą su spontaniškai G. Veličkos sukurtu montažu "Atsisveikinimas", kurio premjera įvyko Wiesbadene 1945 m. rugsėjo 8 d. Po Augsburgio sekė lankymas lietuviškųjų stovyklų Vokietijoje.

Montažo pasisekimas skatina G. Veličką tęsti "Nemunas žydi" repeticijas. 1946 m. vasario 16 d. Wiesbadene įvyksta šio veikalų premjera. Vienas laikraštinių prikibo prie pagrindinės veikalų idėjos — mergaitės nekaltybės išlaikymo, laikydamas tai pasenusia tradicija. Tai įžaidė G. Veličkos patriotinius jausmus, ir jis ugningai reagavo į tai ansamblio pokylyje. Gastrolės anglų zonoje, vėliau kitose stovyklose vyko su nepaprastu pasisekimu, nustelbėsi net ir išgarsėjusio Čiurlionio ansamblio pasirodymus.

Būdamas TL Ansamblio sudėtyje nuo pat Bambergio lietuvių ansamblio susilikdavimo, stebėjau ir patį G. Veličką. Nors stovyklinės sąlygos ir nebuvo ištaigingos, bet bohemiškajam aktoriumi daug nereikėjo. Jį lepio ne tik administratorius, bet ir Wiesbadeno verslininkai, pristatydami vyno ar kitokių gėrimų. Kaikas tekdavo ir vyrams ansamblietiams. Gasparas pasijuto esąs ansamblio širdis

GASPARAS VELICKA

ir nepamainomas judintojas, kuriuo jis iš tiesų ir buvo.

Žydėjimo laikotarpis

Reikia pasakyti, kad G. Velička pasiekė savo sėkmės viršūnę Vokietijoje, statydamas ansamblinius ir folklorinius veikalus. Vadinamoji "norvegų" vyrų grupė, paleista iš nelaisvės, sudarė Balio Pakšto vadovybėje naują grupę muzikantų, ir "Nemunas žydi" premjeroje TL Ansamblis pražudo pilnu kaimo buities folkloru.

1946 m. pabaigoje Wiesbadeno stovykla turėjo būti perleista kariuomenei, todėl vadovybė pasirinko TL Ansamblio buveinę Seligenstadte prie Wuertburgo. Dalis narių nubyrėjo, bet po mėnesio ansamblis pasipildė naujais nariais iš seligenstadtiečių iširusio vieneto ir vėl tęsė gastroles po kitas stovyklas.

Seligenstadte ir vėl ansamblietiai buvo privilegijuoti — gyveno atskirame, jų pačių pastatytame barake. Trečiojo G. Veličkos veikalų premjera įvyko Seligenstadto scenoje 1947 m. liepos 18 d., pastatant veikalą "Žmonės prie vieškelio".

Netrukus ansambliui ėmė ardyti prasidėjusi emigracinė karštiligė. Pirmiausia vienetai paliko grupę merginų, išvykusių Kanadon, vėliau ir vyrai pasekė jas, išvykdami kirsti miškų. Prieš tai dvi ansamblietų poros atšventė vestuves su visomis lietuviškomis apeigomis. Sekanti banga buvo į Australiją, o tada jau ir patys vadovai susirūpino savo emigravi-

mu į JAV. Staiga G. Velička ir S. Sodeika su keliais kitais nariais paliko Seligenstadte, išjungdami į Hanau "Dainavos" ansambli, kuriam vadovavo buvęs administratorius K. Miklaševičius. Pasilikęs administruoti smarkiai sumažėjusį ansambli, bandžiau išlaikyti jo meninį lygį, kartojau ir G. Veličkos vaidinimus, bet vis labiau žmonėms išvykstant į užjūrus, teko ansamblii oficialiai uždaryti...

Veikla Amerikoje

Atsiradęs Amerikoje, G. Velička "Dainavos" ansamblio priekyje vėl atnaujino darbą, pastatydamas "Nemunas žydi" ir atkurdamas "Sienapjūtę". Bet kartu G. Velička įsijungė ir į dramos teatro veiklą Čikagoje, suvaidindamas roles keliuose veikaluose, kaip "Naujieji žmonės" ir "Valdovo sūnūs", pats parašydamas komedijas bei vaidelius scenai ir juose vaidindamas įvairiomis progomis. Šitai gimė keliolika G. Veličkos draminių veikalų, bet su įterpiamais ir folklorinio žanro vaidinimais. Dar Vokietijoje G. Velička buvo pastatęs per dvejus Kalėdas vaidelį "Kūčių vakaras". Čikagoje parašė: "Lėk, mano sakalėli!", "Mėnija vėl išsiliejo", "Aleliuja", "Lunatikai", "Dėdė nuo Pacifiko", "Pelų sėja prieš vėją", bet daugumą jų pastatė jau Omahos lietuvių scenoje, vietos lietuvių pakviestas. Čia G. Velička išsilaugino per kelis metus gerą mėgėjų trupę ir buvo net atvykęs su ja į Čikagą gastroluoti.

Kalifornijoje

Jau į Omahą G. Velička vyko įsiekdamas sausesnio klimato, nes drėgnas Mičigano parkančių oras jam netiko. Tačiau ir Omahos klimatas jam kenkė, todėl persikėlė į Los Angeles, gavęs tarnybą Hollywoodo studijose. Apsigyveno lietuvių tarpe. Čia G. Velička bandė pabaigti dar Čikagoje pradėtą klaipėdiečių buitinių veikalą "Magužė", bet pastatyti nebeįstengė. Nuo 1957 m. gyvendamas Kalifornijoje, G. Velička perėmė vietinį dramos sambūrį ir pastatė kelis savo veikalus, jų tarpe ir premjerą "Žydintis vasaros vėjas". Bet tai buvo jau lyg ir pakartojimas ankstesniųjų temų. Atsiradę ligos simptomai kildė tęsti darbą, todėl G. Velička pasitraukė iš scenos darbo, dalyvaudamas tik Dailiųjų Menų Klube.

Kūryba

Visuose G. Veličkos veikaluose vyrauja Lietuvos kaimo

buitis su spalvingais mūsų papročiais, gražiomis apeiginėmis dainomis ir kaimo muzikantų kapelomis bei liaudies šokiais. Kiekvienas jo veikalas, skirtas ansambliui, reikalauja ne vien režisūros, bet ir muzikinės vadovybės, šokių choreografijos ir instrumentinės dalies vadovybės. Seligenstadte instrumentinei daliai vadovavo Balys Pakštas. Čikagoje dar buvo įmanoma tokius veikalus kartoti ir net naujus statyti, nes čia buvo galima rasti ir šokėjų, ir muzikantų, ir choristų, bet Omahoje ir Los Angeles mieste, kur lietuvių negausu, tokie veikalai buvo daug sunkiau pastatomi. Negalėdamas suburti i didesni ansambli įvairių atskirų šakų, G. Velička perėjo labiau į draminius veikalus, bet jų nebespėjo pastatyti.

Visuose G. Veličkos veikalų personazuose ryškūs teivynės meilės ir savo krašto ilgesys, dažnai atmiestas sentimentalumo doze ir vietomis kiek nai viomis situacijomis, bet kiekviename yra išryškinti mūsų liaudies papročiai, kaip vestuvių, Sekminių, rugiapjūtės, Joninių ir kt. Siekdamas parodyti šių papročių grožį ir savitumą, G. Velička nežymiai skiepijo žiūrovams tėviškės pasiilgimo ir savo krašto meilės jausmus. Nektartį salėje žiūrovai ašarodavo, stebėdami veikalų eiga. G. Velička sugebėjo pataikyti į jautriausias lietuvių sielos stygas.

Kaip režisiorius, G. Velička buvo nepaprastai įvairus ir ypač sugebėjo išdėstyti dalyvių masę scenoje ne plokščia minia, o spalvingai išdėstyta dalyvių konfigūracija, kurioje kiekvienas, nors ir neturįs teksto, dalyvis turėjo jam specialią paskirtį ir judesius. Retas režisiorius moka scenoje minią šitaip išdėstyti ir duoti jai veiksmo gyvybės. Ne kartą G. Velička prisipažindavo, jog to meno išmokęs iš A. Olekos-Zilinsko, kurį jis labai vertino ir gerbė.

Būtinai reikalus

Boheminis gyvenimas, sielos jautrumas ir ypač pasiilgimas taip mylimo krašto privedė G. Veličką prie tragiškos ligos. Kai jau liga įsisenėjo, buvo pervėlu. Savo rankraščius G. Velička nepalikė, nes nesistengė juos tvarkingai laikyti ar parašyti. Liko atskiri rašteliai, net maži skuteliai su užrašais, ištraukomis ar atskiromis mintimis. Pas buvusius ansamblietius užsiliko rolės ir net ištiso veikalų mašinėlė perrašytos ko-

(Nukelta į 9-tą psl.)

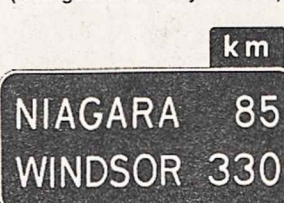
Nuo 1977 metų rugsėjo 6 dienos visi Ontario greičio ir nuotolio ženklai bus pažymėti metriškai

Štai kaip išmokti šią sistemą

Speed signs

Distance sign (changeover already in effect)

Tai labai lengva sistema, ir dauguma pasaulio kraštų ją naudoja. Ontario ir kitos provincijos įveda ją, pasiremdamos visą Kanadą apimančiu planu, patvirtintu Metrinės Kanados Komisijos.

Greičio riba yra nustatoma kilometrais ir valandą (km/h). Nuotoliai matuojami kilometrais (km) ir metrais (m).

Vienas metras atitinka maždaug vieną žingsnį. Vienas kilometras yra 1000 metrų arba 5/8 mylios (0.625). (Viena mylia = 1.6 km).

Lengvas būdas susipažinti su kilometrais yra atsižvelgti į laiką: pavyzdžiui, 80 km (50 mylių) nuotolį reikėtų važiuoti apie vieną valandą 80 km/h (50 mpv) greičiu.

Išsiziūrėkite į čia išspausdintus ženklus, ir viskas greitai bus aišku.

Jei norite šią sistemą greitai įsisavinti, "galvokite metriškai", nebandykite versti kilometrų į senąsias imperijos mylias. Norėdami sužinoti suvartoto benzino kiekį, padalinkite nuvažiuotų kilometrų skaičių iš suvartotų galionų skaičiaus.

Išsiskykite nemokamą informacinę brošiūrą "Ontario Roads Go Metric" betkurioje eismo ir ryšių ministerijos įstaigoje arba LCBO parduotuvėse Ontario provincijoje.

James Snow, Minister of Transportation and Communications

William Davis, Premier

Province of Ontario

Literatūrinis Melniko debiutas

PR. NAUJOKAITIS

Petro Melniko vardas lietuvių išeivių spaudoje jau nekartą matytas. Iš jo paskelbtų straipsnių matyti, kad autorius domisi moderniosios literatūros turinio bei formos problemomis ir yra su jomis gerai susipažinęs. P. Melnikas davė spaudai ir beletristinių fragmentų, tačiau jie savo sausumu skaitytojų dėmesio beveik nepatraukė. Ir štai Lietuviškos Knygos Klubas 1977 m. data išleido pirmąją Petro Melniko beletristinę knygą „Debesys ir properšos“. Knygos antraštėje nėra žanrinio pavadinimo, tačiau turbūt neapsiriksime knyga pavadinę romanu.

Aplanko parašėte duodama ir šiek tiek autoriaus biografijos. Sužinome, kad Petras Melnikas yra gimęs Kaune, Zaliakalnyje, kad okupacijų metais Kauno universitete pradėjo studijuoti architektūrą, lankė vakarais meno mokyklą, tuoj po II D. karo architektūros studijas tęsė Romoje, ten ir vedė. 1950 m. atvyko į Detroitą Amerikoje. Čia, sunkiai dirbdamas fabrikuose, baigė inžineriją, nuo 1953 m. dirba inžinieriumi. Tarpais savo jėgas mėgina ir tapyboje (abstrakte).

Romano svarbiausio veikėjo inžinieriaus Leono Rėvos darbuose bei nuotaikose yra gana gausu ir autobiografinių atspindžių. Leonas su grįžtančiais iš karo italų kareiviais nesunkiai patenka Italijon. Ten studijuoja architektūrą. Veda gražią merginą Gracianą. Kiek anksčiau ir Ameriką emigravusių draugų padedamas, gauna emigracinius dokumentus ir traukinio išlaidai visą Italiją ir Europą vyksta į Bremeno uostą. Laivas atgabena į Niujorką. Iš ten vėl kelionė traukiniu į tolimą pramonės miestą (spėjama — Detroitą).

Toliau gyvenimas pas glėbėjus — senosios imigracijos lietuvių, darbo įsėjimo vagari, atkaklus Leono noras išsivertti iš juodadarbio padėties, buto įsėjimas, glėbėjus įteikta sąskaita už „geraširdišką“ viešnagę, nepasisekimai darbe, slogi materialistinės aplinkos nuotaika, mišrios šeimos nedarumai. Po šešerių metų Gracianos kelionė į Italiją, į šeimos iširimą vedantis jos flirtas su laivo karininku Mario, Leono pastangos žmoną susigrąžinti.

Suminėti epizodai ir yra pagrindiniai romano turinio elementai. Jie įrėminti ir dvi kelionės laivu, ir dvi kelionės traukiniu, ir Amerikos didmiesčio kasdienybės vaizdus. Emigraciniai jauno inžinieriaus vagari ir mišrios šeimos problema yra įvykių ašis.

Išskūrimo problemos, neįpras-tas darbas fabrikuose mūsų išeivijos literatūroje jau yra smulkiai permaltos, nutrintos, nuzulintos. Ką nors naujo čia pasakyti labai sunku. Pz. fabriko darbą automobilių gamykloje V. Alantas yra atvaizdavęs daug įspūdingiau ir stilingiau, negu P. Melnikas. Įdomesnė tėra Amerikos socialinio ir moralinio gyvenimo kritika, draugų — Nerimo, Lambraičio, Bartkaus ir Leono filosofavimas apie krikščionybės nepajėgumą pakreipti pasaulį į dvasinį gyvenimą, apie Amerikos nesugebėjimą būti pasaulio tvarkytoja, apie įsigalėjusį pragmatizmą valstybių ir žmonių santykiuose. Reiškia viltis, kad pramonės kraštai atsipalaiduos kada nors nuo materializmo ir ateis žmogaus humanizacijos laikotarpis. Ta draugų filosofija duoda romanui idėjinio svorio, bet, deja, tai rodoma ne gyvenimo vaizdais, o tik sausu publicistiniu pasikalbėjimu.

Romanuose svarbiausia yra vidinio žmogaus pasaulio atskleidimas. Tačiau tik Leonas kiek ryškiau atsiskleidžia. Jis gana valingas ir drąsus: automobilių dalių fabrike jis išdrįsta pasipriešinti darbų prižiūrėtojui, kraunančiam darbininkui nepakeliamą darbo našta, pasipriešina ir Kruegerio bendrovės sukdams, ir inžinierių terorizuotojams. Kovoje už teisybę jis patiria daug skriaudų, bet moralškai laimi. Tačiau jo vykimas į Niujorką pas viešbutyje apsisitįsį donžuaną Mario, su viliojusį laive jo žmoną, ir pokalbis su juo yra naivus ir sunkiai įtikimas. Kitais atvejais šiurkštokas Leono būdas derinasi su jo veiksmams.

Leono žmonos Gracianos vidinis gyvenimas lieka mįslė, užvertus ir paskutinį knygos puslapį. Graciana myli savo Italiją, savo tėvus, bet išteka už kita-

taučio, patraukta galimybės išvykti į pasakų šalį Ameriką. Nesužinome nė koks jos išsilavinimas, kokie jos dvasiniai polėkiai. Vienintelis jos turtas — kūno grožis. Savo gražumą ji žino ir yra patenkinta, kai pajunta, kad vyrai seka gatvėje jos eiseną, kad drąsiau pažvelgia į jos akis. Ji nevengia flirto. Tai rodo susidraugavimas su pašaliečiu amerikiečiu Niujorko geležinkelio stotyje, įsėjokijimas artimesnės draugystės su anglų kalbos kursų lankytoju rumunu Varescu, ypač gaivališkas puolimas į donžuaną laivo „Andrea Doria“ karininko Mario glėbį ir lengvabūdiškas skyrybų pasiūlymas Leonui. Visa tai liudija, kad Graciana dar nėra subrendusi asmenybė. Kai iš Mario negauna laiškų, ji susitaiko su Leonu, jį slaugo ligoje, tampa nėsčia, bet ar ji bus laiminga, ar vėl nenuplautos lyg plaštakė ir viliojančią liepsną?

Italas karininkas Mario yra gudrus, rafinuotas donžuanas. Apie jo elgesį su laive prisiviliotomis moterimis daugiau sužinome iš jo draugo Renzo pokalbio su Leonu, bet moralinė Mario jausena taip ir lieka neatskleista. Architektų bendrovės sadistai — Hermanas, Van Kamp, Kruegeris tėra sukčių schemas, materialistinio brutalumo išraiškos. Neįtame nė Leono draugų šiltesnio atsiskleidimo. Tokia pat ir globėja.

Romano stilius yra sausa, laikraštinė kalba. Blogiausia, kad ir tas laikraštinis stilius yra pilnas stilistinių bei kalbinių duobių. Štai keliolika tokių duobių pavyzdžių:

„Aikštė buvo šešių futbolo aikščių, sudėtų išilgai, dydžio“ (79 p.). „Ji (Amerika) buvo aikštės maštabiškume...“ „Jis buvo išbloktas iš mastelio ir proporcijų, kurias buvo mintinai iškalęs“ (80 p.). „Bet jei seno inžinieriaus pokštas dėl automatiško pelno jam tai padarė, dar-

bo jam reikėjo“ (92 p.). „Jie sukio ir šokio ritmą, o Bartkus prie visų jų begėdiškai laužė“ (94 p.). „Jos (banalybės) išsibėrėdavo, ir jis joms suteikdavo perdėtą reikšmę“ (95 p.). „Nerimas ir kiti jam patarė mėginti kitur ir trūks-lūs užbaigti netikėtą, vos pradėjus darbą, streiką bedarbystę“ (119 p.). „Alpinantis svaigus momentas paženkino visa, ką jis fabrike matė, ir net vėliau nuo jo neatsigavo“ (120 p.). „Naujai atėjusi emigrantiško vienšūmo realybės išmintis ją tarsi pasendino keliom dešimtį metų“ (173 p.). „... arti galvos sušukuotais plaukais...“ (175 p.). „... pusė nedidelio orkestro prislopintu balsu grojo sinkopuotas improvizacijas“ (176 p.). „Bet pikta jūra ir garsiakalbio muzika promenadoje ieškojo silpnos vietos jos krūtiniėje“ (182 p.). „... kažkodėl dar dirstelėjo į klasėje kabantį nežmoniškai didelį veidrodį, kuriame atspindėjo jo daili intelekto ir išminties barzelė...“ (183). „... jis buvo geras vokiečių belaisvių psichės paruoštas specialistas“ (188 p.). „Jis buvo savo karalystėje ir aiškino jai apie ją, kaip apie savo nuosavybę...“ (203 p.). „Jis nedelisdamas brėžinių kompleksą pradėjo ieškoti“ (213 p.).

Panašių neiškių ar kalte nukaltų posakių galima iš knygos pirrinti ištisus puslapius. Krinta į akis ir galininko vartojimas ten, kur reikia kilmininko, kiekinų skaitvardžių vartojimas su dauginiais daiktavardžiais (metai).

Taigi seka nelinksma išvada: Petro Melniko debiutas nei temoms naujumu, nei charakterių gilumu, nei stiliaus turtingumu, nei kalbos taisyklingumu nepasizymi ir dėlto didesnių vilčių neteikia.

Petras Melnikas, DEBESYS IR PROPERŠOS. Aplankas dail. V. O. Virkau. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas Čikagoje 1977 m., 292 psl. Kaina \$6.00.

Mokslas ir religija - seserys

Raketų išradėjo Wernher von Braun pasisakymai apie mokslą ir religiją

Wernher von Braun, Amerikos erdvių amžiaus pionierius, miręs 1977 m. balandžio mėnesį, buvo ne tik pirmąjantis mokslo žmogus, bet ir giliai tikintis asmuo. Kartą jis pasakė: „Malda yra reikšmingiausias žmogaus veiksmas.“

W. v. Braun buvo Vokietijoje išimokslęs fizikas, išradęs raketą, kurios nuskraidino pirmąjį amerikietį į erdves ir mėnulį. Jo mąnymu, mokslas savo pagrinduose yra panašus į religiją. Kaip religijoje yra reikalingas tikėjimas, taip būtinas jis yra ir moksliniame tyrinėjime, kuris remiasi tvarkingais procesais visatoje. Ir čia esąs reikalingas protinis pradai, į kurį atsiremia mokslas kaip visko pagrindą.

Viename simpoziume 1976 m. rudenį Filadelfijoje, kur buvo svarstomi esminiai žmonių klausimai, W. v. Braun pareiškė: „Visatos didybė tik sustiprina mano tikėjimą į Kūrėjo būtinumą. Jei priimame gamtinę tvarką kaip gyvenimo būdą, tuoj pat ateina klausimas kodėl, ir tada vėl iškyla Dievas su visa savo garbe.“ Toji garbė, pasak jo, slypi už dar didesnių nežinomų gyvenimo realybių ir sudaro labiausiai slėpinį pilną tiesą, nuo kurios visiškai priklauso mokslas, pažįstas į palengva, mažais trupinėliais.

W. v. Braun sakydavo: „Mokslas ir religija nėra prieai, o seserys. Mokslas bando daugiau sužinoti apie kūrinių, o religija stengiasi geriau pažinti Kūrėją.“ Jo nuomone, mokslininkas negali nepastebėti kuriančios inteligencijos už gamtinio vyksmo, nes visas jo darbas priklauso nuo protinio pagrindo gamtoje. „Keista yra galvose naika kurių fizikų, kurie nesuiprantamą elektronų laiko realiu dalyku, bet atsikako pripažinti Dievo realumą, nes Jo nesuiprantą.“

Gimtojoje savo Vokietijoje W. v. Braun mažai tekreipė dėmesio į religiją. Ten jis dažnai susisremdavo su Hitlerio valdžia ir vieną kartą buvo pasodintas į kalėjimą, nors išrado grėsmingąją V2 raketą, kuri buvo panaudota paskutinėje fazėje karo su Britanija. Nominalinė W. v. Braun krikščionybė tapo intensyviu gyvenimu po ano pergyvenimo ir atvykimo į JAV. Čia jis tapo jų piliečiu ir

WERNHER VON BRAUN, raketų išradėjas, labai vertinęs religiją

Episkopų Bendrijos nariu su visa šeima.

Tuomet jis pareiškė: „Pirmą kartą tikrai supratau, kad religija nėra tik iš senovės paveldėta katedra arba skubota malda paskutinę minutę. Religija turi būti atremta į drausmingumą ir pastangas.“

Kalbėdamas apie maldą, W. v. Braun aiškino, kad jo gyvenime ji turėjo didelę reikšmę ir atskleidė naują dimensiją. „Aš pradėjau melstis kasdien, o ne atsitiktinai“ — rašė jis „The Episcopalian“ žurnale. „Aš keliavau toli ir perijas, kur galėčiau melstis vienas. Su savo žmona melsdavau vakarais.“

W. v. Braun buvo nuomonės, kad religija, kaip ir mokslas, daro evoliuciją, auga ir kinta naujų Dievo apreiškimų šviesoje. Ypač jis pabrėžė moralinę religijos reikšmę. „Nei mokslas, nei technika neturi moralinės dimensijos“ — sakė jis. Dėlto religija turinti „duoti mums moralines bei etines gaires, kurių mums taip beviltiškai reikia, norint apsaugoti nuo tos jėgos, kurią mokslas paleido iš butelio.“

Sulietuvino dr. P. Mačiulis pagal George Cornell rašinį, paskelbtą Assoc. Press agentūros

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

XXVII-JI ROMANO KONKURSA skelbia „Draugas“ Čikagoje. Kaip jau įprasta, siužeta pasirenka patys autoriai, tačiau kūrinyms, parašytas mašinėle, turi užpildyti nemažiau kaip 200 romaninio formato puslapių. Mašinraštis pasirašomas slapvardžiu, pavarde bei vardu pridedant atskirame užklijuotame vokete. Vertintųjų komisija atidarys tik konkursą laimėjusio autoriaus voka. Premija gali būti niekam nepaskirta, jeigu vertintojai neras premijuotino kūrinio. Romano konkurso \$1.000 paskyrė Antanas ir Adelė Skučai, gyvenantys Lake Worth, Floridoje. Rankraščių laukiama iki š.m. lapkričio 1 d.

PROF. DR. MARIJA GIMBUTIENĖ šią vasarą praleido pietinėje Italijoje, vadovaudama archeologiniams anglų, italų ir amerikiečių mokslininkų kasinėjimams Foggia ir Matera apylinkėse. Šį rudenį ji skaitys ciklą archeologinių paskaitų žymesniuose Kanados universitetuose.

XXIV „SANTAROS - SVIESOS“ SUVAŽIAVIMAS rugsėjo 8-11 d.d. Tabor Farm, Mich., turės daug idėjų paskaitų bei pranešimų: dailės istorijos prof. A. Melniko — „Viduramžio ir renesanso miniatiūros teisiškos rankraščiūose“, lenkų kilmės poeto C. Miloszo — apie rašytojus Oskarą Milašų ir William Blake, D. Valiukėnaitės — „Išviejus lietuvių literatūros kritika iš anglo-amerikiečių perspektyvos“, T. Remeikio — „Politinė vizija lietuvių disidentų literatūroje“, Ž. Bilaišytės — „A. Skėmos dramaturgija persvarstant“, prof. D. Fajnhauzo — „Pogrindinės periodinės spaudos atsiradimas Lietuvoje 1861-64 m.“, A. Žygo — „Dainos iš Suvalkų trikampio“, Z. Krukoniėnės — „Džiūkiškų, žemaitiškų ir augštaitiškų dainų skirtumai“.

Apie prof. A. J. Greimo įnašą į lietuvių mitologijos studijas kalbės E. Žygaitė jo amžiaus šešiasdešimtmečio proga. Programonai taipgi yra įtrauktas P. Krukonio skaidrių montažas „Manoji Lietuva“, susipažinimas su naujuoju K. Ostrausko dramo veikalu „Čičinskas“, pasikalbėjimas su poetu T. Venclova, čikagietis sol. B. Prapuolenis, literatūros vakaras, kuriame dalyvaus Z. Bilaišytė, M. Katiliškis, C. Milosz, A. Pečiūraitė, L. Suteina, R. Silėnaitė ir T. Venclova.

DAIL. IRENA SMILGEVICIŪTĖ - JOKŪBAUSKIENĖ, gyvenanti ir kurianti Melburne, Australijoje, garsėja labai greit parodoose išperkama peizažais ir gėlių paveikslais. Viktorijos valstijos Gerųjų Kaimynų Tarybos Melburne surengtoje parodoje „Ethnic 77“ ji laimėjo I premiją ir garbės raštą. Šią parodą atidarė Viktorijos imigracijos ministras W. Jonas. Įvairiose parodoose dail. I. Jokūbauskienė jau yra laimėjusi 9 premijas.

SOL. ANGELE KIAUSAITĖ, gyvenanti Kearney, N.J., 1974 m. bakalauru laipsniu baigė muzikologijos studijas Rutgers universitete, kartu lavindama ir savo balsą. Dainavimo ir fortepiono studijas ji tęsė pas privačius mokytojus, dalyvaudama lietuviškų renginių programose. Dabar ji buvo priimta tobulintis į Filadelfijoje 1924 m. steigto Curtis muzikos instituto operos skyrių. Į šį skyrių studentai priimami tik pagal žymių operos solistų ar muzikų rekomendacijas, parodę savo talentą, nekreipiant dėmesio į išeitą mokslą. Jaunąją sol. A. Kiausaitę, priimtą be jokių egzaminų, institutui rekomendavo jame profesorijanti Zinka Milanov, buvusi Niujorko Metropolitan operos solistė 1937-66 m. Instituto operos skyrius ruošia profesinius dainininkus. Studijos, trunkančios vienerius metus, yra nemokamos.

KLEVELANDO LKVS RAMOVĖS SKYRIUS išleido prieš nepilnus 5 metus steigto ramovėnų choro plokštelę „Kur dangus ugnim liepsnoja“. Jon yra įdainuota 10 populiarių kariškių dainų ir 9 kitokio žanro dainos bei operų ištraukos. Muz. J. Kazėno vadovaujama ramovėnų chora sudaro 24 dainininkai, kurių didžioji dalis yra patyrę dainos veteranai. Kariškos dainos lietuviams primins nepriklausomą Lietuvą, jos karius. Plokštelė gaunama pas A. Jonaitį, 1223 E. 175 St., Cleveland, Ohio 44119. Jos kaina — \$5. Persiuntimo išlaidoms reikia pridėti \$1.50.

VLADAS VILDŽIONAS, vilnietis skulptorius, sukūręs paminklinį M. K. Čiurlionio skulptūrą Druskininkuose, pasižymėjęs kitais kūrybiniais savo darbais, jau kelis mėnesius vieši JAV. Liepos 30 — rugpjūčio 15 d.d. jo skulptūrų paroda įvyko Tower Gallery, Inc., Southampton, Long Island, N.Y. Viena užsakyta bronzinė jo skulptūra „The Bird Goddess“ bus atidengta ir palikta Franklin D. Murphy skulptūrų sode Los Angeles Kalifornijos universitete.

KALIFORNIJOS UNIVERSITETE Los Angeles mieste šiais mokslo metais bus įvestas lietuvių kalbos kursas prof. dr. M. Gimbutienės pastangų dėka. Lietuvių kalbą dėstys poetas Tomas Venclova, skaitantis ir semiotikos paskaitas. Rudens semestru lietuvių kalbai kasdien bus skiriama po vieną valandą.

SIMFONINIS VILNIAUS FILHARMONIJOS orkestras, kuriam jau 13 metų vadovauja vyr. dirigentas Juozas Domarkas, veiklos sezoną užbaigė liepos mėnesį tris kartus per savaitę rengtais koncertais Palangoje. Naujasis sezonas rugsėjo 9-10 d.d. bus pradėtas koncertais Kaune ir Vilniuje. Ju programon yra įtraukta J. Juzeliūno II simfonija „Žmogaus lyra“, sukurta poeto E. Mieželaičio žodžiams. Spalio mėnesį numatomos orkestro gastrolės Lenkijoje, gruodį — akompanavimas Vilniuje įvyksiančio sąjunginio violončelistų konkurso trečiojo rato dalyvims. N. Metų išvakarėse orkestras atlikdavo J. Strausso kūrinus, kuriuos šiemet pakeis L. Beethoveno „Devintoji simfonija“.

„MOKSLU“ LEIDYKLA išleido Vilniaus universiteto docento Arnoldo Pirockino monografiją „Prie bendrinės kalbos ištakų“, skirtą kalbininkui Jonui Jablonskiui (1860-1930). Monografija, turinti 228 puslapius, yra mokslinė biografija, apimanti J. Jablonskio 1860-1904 gyvenimo ir veiklos metus. Ji yra sukurta iš aivi dalių — „Kelio pradžia“ ir „Carizmo gniauztose“. Autorius remiasi archyvuose, privačiuose rinkiniuose, anuometinėje periodikoje surasta medžiaga, kurios dalis skelbiama pirmą kartą. Pirmojoje dalyje patikslinama J. Jablonskio gimimo data, vieta, supažindinama su jo vaikyste, mokymusi gimnazijoje, studijomis Maskvos universitete. Antroji dalis yra skirta J. Jablonskio gyvenimui 1885-1904 m. Čia pasakoja apie jo vargus, stengiantis gauti darbą savo specialybėje, mokytojavimą Mintaujoje, Taline, išstėrimą Pskovam, grįžimą Lietuvon 1903 m., kur jam teko gyventi caro policijos priežiūroje. A. Pirockinas 1970 m. yra išleidęs knygelę „Jono Jablonskio gramatiniai taisyklai“.

PATEFONO IRASŲ MEGEJUS subūrė Vilniaus meno darbuotojų rūmuose įsteigta diskofilių sekcija, vadovaujama pirm. E. Baltrimo. Pirmajame susirinkime buvo susipažinta su G. Verdi opera „Aida“, atliekama žymių dainininkų. Su šio įrašo istorija dalyvis supažindino E. Baltrimas, kalbėjęs apie ankstesnes bei naujausias „Aidos“ plokšteles. Diskofilių sekcija savo susirinkimuose žada klausyti retų, idomių įrašų, keistis žiniomis apie naujias plokšteles.

VILNIAUS UNIVERSITETO kraštotyrininkų klubas, vadovaujamas pirm. V. Mačiėkaus, jau aštuntą vasarą iš eilės rengia kraštotyros ekspedicijas. Vilniaus, Kėdarnos, Žagarės, Joniškėlio bei kitose apylinkėse kraštotyrininkai surinko daug liaudies dainų tekstų ir melodijų, beveik 4.000 žodžių, 4.500 vietovardžių. Ši medžiaga perduota Moksly Akademos lietuvių kalbos ir literatūros institutui. Klubo nariai taipgi paruošė spaudai monografijas apie Joniškėlio ir Žagarės apylinkes. Šią vasarą jie lankė Tauragių miestelio ir apylinkės gyventojus, pasiskirstę į istorikų, sociologų, etnografų, kalbininkų ir tautosakininkų grupes. Muzėjams buvo gauta kelių langinių ornamentai, didžiulius samtis, linų bruktuvai, ornamentuotas namų darbo sieninio laikrodžio stovas.

DAILES PARODŲ RŪMAI Vilniuje surengė taikomosios slovakų dailės ir liaudies meno parodą. Apie 1.800 rodimų, atstovaujančių įvairiems žanrams, buvo gauta iš Bratislavos. Lankytojus žavėjo odos, metalo, stiklo dirbiniai, medžiagų bei technikų įvairovė spindintis audinių skyrius, keramikos darbai.

LIETUVOS LAUDIES BUTIES muzėjams parodų paviljone savo kūrybinį kraitį išdėstė liaudies meistrai Ona Jezerskienė ir Antanina Dilgėlienė, kauniečiai audėjos. Jų ilgametėi kūrybai atstovavo geras šimtas darbų — tautinių drabužių, lovatiesių, juostų, kilimų bei kilimėlių.

VILNIAUS PARODŲ RŪMAI surengė lenkų menininko J. Gračiko medžio skulptūrų parodą. Medžio drožyba jis susidomėjęs prieš aštuonetą metų. Parodai Vilniuje buvo gauta išsila galerija istorinių asmenų ir dailininko amžininkų portretų.

CENTRINIUOSE KINO NAMUOSE Maskvoje įvyksiamas simpoziumas „Nauji R. Vokietijos filmai“ didelio dėmesio susilaukė H. Kunerto ir H. Zejmanno filmas „Beethovenas — vieno gyvenimo dienos“. Pagrindinį L. Beethoveno vaidmenį jame yra sukūręs panevėžietis aktorius Donatas Banionis. Kino kritikų ir dramaturgų simpoziumas buvo paratęs sėkmingas šio vaidmens atlikimas, atskleidęs sudėtingą L. Beethoveno paveikslą.

SAVIVEIKLINIŲ CHOREOGRAFINIŲ GRUPIŲ koncerte Moldavijos sostinėje Kišiniove Lietuvai atstovavo Kauno žemės ūkio statybos projektavimo instituto tautinių šokių ansamblis „Rasa“.

JONO AVYZIAUS romanas „Sodybų tuštėjimo metas“, vokiečių kalbon išverstas Irenos Breving ir išleistas R. Vokietijoje „Volk und Welt“ leidyklos, jau susilaukė antrosios laidos. V. Kst.

Solistė VIOLETA RAKAUSKAITE, kuri šį rudenį lankysis Kanadoje ir

“Tryliktoji laida”

Perskaičiau Juozo Toliušio „Tryliktoją laidą“. Dešimtyje knygos pasakojimų tiek daug išgalvotų ar tikrų nuotykių, tokių kartais labai suraizgytų, kartais įvykiais panašių, kad pasimeti ir nebežinau kuris veikėjas kuriame pasakojime svarbiausią vaidmenį turėjo, kuris buvo viename, kuris kitame nuotykyje. Iš tikrųjų visi veikėjai ir yra patys nepriklausomos Lietuvos kažkurios žemaičių gimnazijos (spėjau Tauragės) klasės draugai, gimnaziją baigę 1941 m., išsiskirstę ir įvairiai susigrupavę — vieni į universitetus, kiti į frontus, treči buvo politinių srovių pagauti, ketvirti su geltonom Dovydo žvaigždėm okupanto nužmoginti. Bet visus juos jungia buvusi klasės dvasia. Kas ji, sunku būtų pasakyti. Tik tie, kurie mokėsi nepriklausomos Lietuvos gimnazijose, galėtų ją geriau suprasti. Ir užtat ši pasakojimų pynė, skirta jaunimui, man atrodo, geriau gali būti suprantama buvusiam laisvosios tėvynės jaunimui, negu dabartiniam, nors pastarajam bus labai patraukli sekti kaip nuotykių filmuose įmantriai sudėliotą įvykio eigą, nesijaudinant dėl gyvenimo tikrovės ar psichologinio pagrindo.

Jei ne ta nežinoma klasės dvasia, sunku būtų patikėti, kad raudonosios armijos pareigūnas padėtų bėgliams pereiti sieną. Almio draugystė tokia stipri, kad jis nebijo rizikuoti. Iš kitos pusės ir jam buvo padėta vokiečių okupacijos metais, nemažiau rizikuojant. Net ir tautybė prieš klasės draugystę ir dvasią nebūtu didelės reikšmės — žydaite Guta visur globojama, gelbstima Vienos bombardavimo laikais. Visur ir visada — tryliktoji laida tampa priurišti didvyriai, sektinas ir rekomenduojamas pavyzdys jaunimui.

Rašymas pirmuoju asmeniu pasakojimus sutikrovina, padaro juos autoriaus atsiminimais. Ir kitų veikėjų, autoriaus draugų, pasakojimai pasakojimuose

“pats buvau ir patyriau” forma teikia autentiškumo atspalvį.

Knyga lengvai skaitoma. Kalba gera, taisyklinga, nublizginanti. Jieškoma naujų vaizdingumo priemonių, iš kurių nevisos natūraliai jaugusios ir skaitinai. Pz. „vėtrų išvagotos durys“, „lėktuvo diržų nelaisvė“, „nervų kompiuteris“, „mano makaulės ekrane“, „sumautas gyvenimas“ ir panašūs vaizdingumai nepadedą. Reikia gerai gilintis, kad suprastum, ką tie nukalti žodžiai reiškia.

Knyga iliustruota Aleksandro Jakšto piešiniais. Laisvos, gana storos linijos primena šaržo formą. Bet šarže atrandamas žmogaus charakteris. To čia nėra — visi labai panašūs, besieliai žmonės, ypač ten, kur jie smulkūs ir gausūs. Teksto pakartojimai po iliustracijomis nieko neduoda. Šiaip jos, be abejonės, pagyvina knygos puslapius, apvaldytos lengva, patyrusia ranka.

Kas mėgsta skaitydamas neuobodžiauti, tam — jaunam ar senam — „Tryliktoji laida“ gali būti puikiu pakaitalu betkuriam nuotykių filmui.

Juozas Toliušis, 13-TOJI LAIDA. Pasakojimų pynė jaunimui. JAV švietimo tarybos leidinys. Viršelis ir iliustracijos A. Jakšto. Išleista su Lietuvių Fondo finansine parama. Spausdino V. Vijeikio spaustuve Čikagoje, 1976 m. 256 psl. ir viršeliai. Kaina — \$4.

Č. Senkevičius

Atsiūsta paminėti

TEVYNĖS SARGAS nr. 1 (37), 1977 m. Politikos ir socialinių mokslų žurnalas, leidžiamas Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos, redaguojamas Petro Maldeiko. Numerio kaina — \$3. Gaunamas pas administratorių A. Balčytį, 6819 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA NO. 15. Translation Editor: Rev. Casimir Pugetičius. „LKB Kronikos“ 15 nr., išleistas 1977 m. Lietuvių R. Katalikų Kunigų Vienybės, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA.

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistris darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTU PAMINKLŲ BENDROVE

R. Cholkan & Co. Ltd. Realtor REAL ESTATE — GENERAL INSURANCE

SWANSEA, puikus labai geros statybos modernus vos keleto metų senumo, 7 kambarių vienaauštis (bungalov), 3 prausyklos, didžiulė moderni virtuvė, gražiai užbaigtas rūšys su atviru židiniu ir išėjimu į kiemą, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu.

ISLINGTON-BLOOR, atskiras gražus 5 kambarių vienaauštis (bungalov), puikiai užbaigtas saulės kambarys, pilnai užbaigtas rūšys, centrinis vėsinimas, puikus kiemas, garažas su privačiu įvažiavimu; netoli požeminio traukinio; viena atvira skola.

PRINCE EDWARD DR.-BLOOR, gražus didžiulis 7 kambarių vienaauštis (Side split bungalow); pilnai užbaigtas rūšys, centrinis vėsinimas; dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu, greitas užėjimas, puiki vieta.

JANE-BLOOR, atskiras originalus keturbutis (4-plex); vandeniu alyva šildomas; garažai su privačiu įvažiavimu; gauna virš \$10.000 metinių pajamų; netoli požeminio traukinio; apie \$30.000 įmokėti ir viena skola.

JANE-BLOOR, atskiras 6 kambarių namas, kvadratinis planas, moderni virtuvė, 2 prausyklos, garažas; netoli Bloor; namas be skolų.

RUNNYMEDE-BLOOR, pilna kaina tik apie \$59.900; atskiras mūrinis 7 kambarių namas, kvadratinis planas, 2 prausyklos; garažas su šoniniu įvažiavimu; reikalingas mažo remonto; neblogas parkinys.

INDIAN RD.-BLOOR, didžiulis 18 kambarių atskiras namas, 4 atskiri butai; gauna apie \$10.000 metinių pajamų; namas gerame stovyje, garažai su plačiu įvažiavimu; apie \$30.000 įmokėti ir viena atvira skola; netoli Bloor ir Lietuvių Namų.

P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST
tel. 763-5555 namų 535-1584

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Tel. 532-3400
M6H 1A8

AKTYVAI — virš 12 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10-3	term. indėlius 1 metų 8¼%
Antradieniais 10-3	pensijų ir namų s-tas 9%
Trečiadieniais uždaryta	taupomąsias s-tas 7%
Ketvirtadieniais 10-8	depozitų čekių s-tas 6%
Penktadieniais 10-8	
Šeštadieniais 9-1	DUODA PASKOLAS:
Sekmdieniais 9.30-1	asmenines 9½%
	nekiln. turto 9¼%
	investacines 10%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmdieniais —
9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$20.000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10.000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaides. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

DUFFERIN RADIO AND TV SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos ir baterijos. • Pritęs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. telefonas 536-5936

Parduodami kailiniai opsiastai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

**AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI
KĄ REIŠKIA GYVYBĖS DRAUDA?**
KLAUSKITE MANE APIE • pajamų mokesčių atskaitas • pensijų planus • RRSP • registruotą pensijų planą • invalidumo pajamas • nuosavybės draudą • šeimos apsaugą • studentų draudus fondus mokslui eiti

2 Carlton Street, suite 714

Namai: 766-5857 • Raštinė: 363-7881

Juozas Eimis Ramas, District Manager of Canadian Premier Life

Simons TELEVISION

Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS
2385 Dundas St. W., Toronto
Tel. 532-8772

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

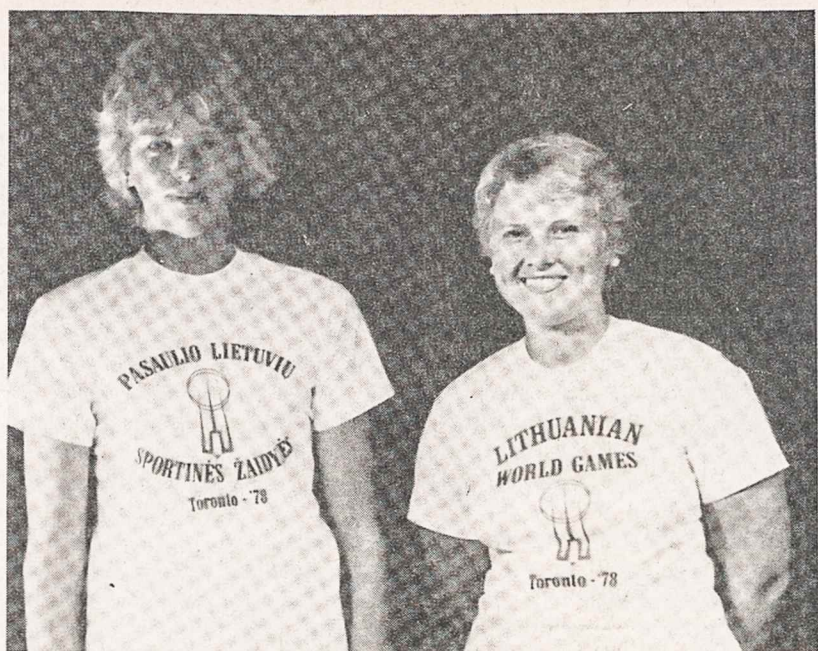
Nuomojam, taisom, parduodam televizijas, "stereo" aparatus, įrengiam gaisro apsaugą (smoke detector)

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechanikos patarnavimus. • Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

Jaunieji Toronto sportininkai, pasipuoę Pasaulio Lietuvių Sportinių Žaidynių '78 uniforma, ruošiasi tom Žaidynėm, kurios įvyks Toronte 1978 m. birželio 28 — liepos 3 dienomis

SPORTAS

SPORTAS VISUR

Vito Gerulailio ir geriausio pasaulio tenisininko švedo Bjorn Borg Wimbledonio pusbaigimo susitikimas buvo pripažintas geriausios klasės tenisininkų dvikove. Abu tenisininkai šią kovą tęsia ir toliau komandinėse varžybose, pademonstruodami augštos klasės, techniška apdailintą ir pilną įtampas žaidimą.

Pirmąjį susitikimą komandinėse pirmenybėse 7-5 laimėjo švedas. Ir šis jų žaidimas buvo pripažintas kaip geriausias tenisininkų susitikimas. Antrąjį jų susitikimą už 3 dienas laimėjo V. Gerulailis 6-2. Augštos klasės žaidimas ir šie V. Gerulailio pasirodymai iškėlė jį į geriausių pasaulio tenisininkų eilės. Šiuo metu jis yra vienuolikasis žaidėjas pasaulyje. Didelį susidomėjimą kelia pirmosios pasaulinės lengv. atletikos pirmenybės, kurios įvyks rugsėjo 2-4 d. d. Diusseldorfe. Bus varžomasi individualinėse ir komandinėse rungtynėse. Prieš tai visame pasaulyje buvo surengtos atrankinės varžybos ir tik pajėgiausi pasaulio lengvaatlečiai bei komandos pateko į pasaulines pirmenybes. Pažymėtina, kad Helsinkyje įvykusiose Europos pirmenybėse iki šiol buvusi pajėgi Sov. Sąjungos vyrų komanda telaimėjo III v. ir pasaulio komandinėse pirmenybėse nedalyvavo. I v. laimėjo R. Vokietija, II — V. Vokietija. Kanada į šias pirmenybes galės pasiųsti 16 lengvaatlečių, kurie varžysis individualinėse pirmenybėse.

Pasaulio šachmatų atrankinių varžybų pusbaigimą V. Korėnojo nugalėjo L. Polugaievskij 8,5-4,5. V. Korėnojo turnyrai labai gerą pradžią — laimėjo pirmus tris susitikimus. Iš 13 rungtių V. Korėnojo laimėjo 4 ir likusias 9 baigė lygiomis. V. Korėnojo yra rusas, pasitraukęs į Vakarus ir gyvenęs Olandijoje. A. S.

SPORTAS LIETUVOJE
Sąjunginėse parašutinininkų varžybose Donecko apylinkėse Lietuvos komanda užėmė tik VI vietą, kuri betgi liudija daromą pažangą, nes ligšioliniai rezultatai būdavo dar prastesni. Akrobatinių šuolių varžybas laimėjo G. Surabka iš Černigovo ir gudė G. Azaronok, nusileidimo į paženklinatą vietą — maskvietis M. Kožatkinas ir rusė R. Sadykova. Grupiniuose tikslumo šuoliuose stipriausi buvo Rusijos atstovai. Šiuose šuoliuose Lietuvos atstovai pasiekė geriausių rezultatų: moterys užėmė III vietą, vyrai — IV.

Sovietų Sąjungos džiudo imtynių turnyre Baku mieste aukso medalį lengviausiam svorėje laimėjo kauniečiai Antanas Songaila, pirmą kartą tapdamas sąjunginių varžybų čempionu. Pernai A. Songaila yra išsikovojęs Europos čempiono vardą savignyjoje. Baku turnyre jis įveikė leningradietį V. Kiuliną, pasaulio savignyso imtynių čempioną. Geriausias sklandytojus išryškino vyrų varžybos Pociūnuose, moterų — Oriole. Jų dalyviams teko atlikti penkis privalomus pratimus. Lietuviai sklandytojai geriausi buvo 312 km skridime trikampiu, išsikovoję penkis pirmąsias vietas. Pirmoji teko kauniečiui V. Slumbai. Mūsų kiamis taigpi sėkmingai buvo 101 km greičio skrydžiai trikampiu. Šioje rungtyje I vietą laimėjo kauniečiai V. Sabeckis, 1976 m. čempionas, II — V. Slumba, III — prienietis A. Rūkas. Bendroje penkių pratimų įskaitoje sklandymo čempionu tapo Sovietų Sąjungos rinktinės narys L. Vaskovas, o pernykščiam čempionui V. Sabeckui šį kartą teko tik XII vieta. Už jį geriau pasirodė kiti du Lietuvos atstovai: IV vietos laimėtojas V. Slumba, V — A. Rūkas. Moterų varžybose aukso medalį ir čempionės vardą laimėjo estė E. Laan, kurios pagrindine varžove buvo kauniečių R. Vaskovas.

GYVYBĖS DRAUDA
Jaunieji Toronto sportininkai, pasipuoę Pasaulio Lietuvių Sportinių Žaidynių '78 uniforma, ruošiasi tom Žaidynėm, kurios įvyks Toronte 1978 m. birželio 28 — liepos 3 dienomis

GYVYBĖS DRAUDA
Jaunieji Toronto sportininkai, pasipuoę Pasaulio Lietuvių Sportinių Žaidynių '78 uniforma, ruošiasi tom Žaidynėm, kurios įvyks Toronte 1978 m. birželio 28 — liepos 3 dienomis

GYVYBĖS DRAUDA
Jaunieji Toronto sportininkai, pasipuoę Pasaulio Lietuvių Sportinių Žaidynių '78 uniforma, ruošiasi tom Žaidynėm, kurios įvyks Toronte 1978 m. birželio 28 — liepos 3 dienomis

GYVYBĖS DRAUDA
Jaunieji Toronto sportininkai, pasipuoę Pasaulio Lietuvių Sportinių Žaidynių '78 uniforma, ruošiasi tom Žaidynėm, kurios įvyks Toronte 1978 m. birželio 28 — liepos 3 dienomis

GYVYBĖS DRAUDA
Jaunieji Toronto sportininkai, pasipuoę Pasaulio Lietuvių Sportinių Žaidynių '78 uniforma, ruošiasi tom Žaidynėm, kurios įvyks Toronte 1978 m. birželio 28 — liepos 3 dienomis

GYVYBĖS DRAUDA
Jaunieji Toronto sportininkai, pasipuoę Pasaulio Lietuvių Sportinių Žaidynių '78 uniforma, ruošiasi tom Žaidynėm, kurios įvyks Toronte 1978 m. birželio 28 — liepos 3 dienomis

Ateitininkų žinios

Ateitininkų kongresas Klevelande įvyks š.m. rugsėjo 1-4 d. d. Laisvų vietų bankete jau nėra. A. Landsbergio drama "Šventasis narvas", rež. D. Lapinsko, bus vaidinama rugsėjo 3 d., 8 v.v., Euclid Senior High School, 711 E. 222 St. Kainos: \$8, 6, 4, 3. Tautodailės paroda (V. Veselkos ir J. Jasiūno) atidaroma rugsėjo 2 d., 1.45 v.p.p., Bond Court viešbutyje, 777 St. Clair Ave. Susipažinimo vakaras bus rugsėjo 2 d., 8 v.v., Lietuvių Namuose. Programą atliks jaunieji menininkai. Banketo programą atliks vokalinis Klevelando studentų vienetas "Nerija", vad. Ritos Čyvaitės.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kio amžiaus jaunuolių neteko tik 24.800. Jeigu toks jaunimo bėgimas iš Kvebeko vyks ir toliau, demografo nuomone, provincija 1970-80 m. laikotarpyje praras pusę milijono jaunuolių. Dėl jų išvažiavimo gerokai sumažės jaunų šeimų sudarymas ir tuo pačiu gimimų skaičius.

Separatistinės Kvebeko partijos vadas provinciniame parlamente R. Burns pateikė "Baltąją knygą", skirtą Kvebeko atsisakymui nuo Kanados referendumui. Joje referendumo data lieka nepaskelbta, bet pateikiamos gairės jam vykdyti. Referendumo klausimus, remdamasi atstovų dauguma parlamente, paruoš premjero R. Levesque Kvebeko partija. Pagal tuos klausimus parlamento nariai sudarys grupes, kovojančias už ar prieš Kvebeko atsisakymą. Tik tos grupės tegalės gauti finansinę valdžios paramą, o referendumo vajui jos turės maždaug vieną mėnesį. Tokia premjero R. Levesque taktika duoda pranašumą Kvebeko partijai, jau iš anksto sucementuotai atsisakymo idėjos. Už Kanados vienybę kovojančią grupę turės sudaryti opozicinės partijos. Joms nebus lengva per trumpą laiką sudirinti nuomonių skirtumus ir išsirinkti vieną vadovą, kurio gali norėti būti kiekvienos partijos vadas. Opozicinei grupei vadovaus parlamento nariai, telkiami ir kitas organizacijas, o pastarųjų eilėse yra tokių, kurios kartais tarpusavyje, nors ir pritarėdamos Kanados federacijos idėjai.

McGuinness alkoholio gamykla jau šešerius metus torontiečiams parūpindavo nemokamą susisiekimą N. Metų išvakarėse TTC bendrovės autobusais, tramvajais, požeminiais traukiniais, sumokėdama keliasdešimt tūkstančių dolerių. Šiuo metu buvo siekiama prišnekin- tie geriančių automobilių vairuotojų juos palikti namuose, tuo būdu išvengiant galimų nelaimių ir baudų už girtą važiavimą. Pirmą kartą McGuinness bendrovė už šią paslaugą TTC bendrovei sumokėjo \$55.000, o dabar ši suma pasiekė beveik \$70.000 ne dėl žymiai pabrangusio susisiekimo, bet dėl padidinto saugumo. Pastarąjį padiktavo N. Metų išvakarėse padidėjęs girtų torontiečių vandalizmas, keleivių užpuodinėjimas viešojo susisiekimo linijose. Dėl šios priežasties McGuinness bendrovė nutarė atšaukti savo paslaugas. Taigi, sekančią N. Metų išvakarę torontiečiai turės patys atsilyginti TTC bendrovei įprastais bilietėliais.

Iš Montrealio Mirabel aerodromo Portugalijon buvo grąžintas 41 nelegalus ateivis, Kanadoje praleidęs nuo trijų mėnesių iki trejų metų. Jie daugiausia dirbo šiauriniame Kvebeke, kur yra statoma hidroelektrinė James Bay vietovėje, apsirūpinę net socialinės draudimo kortelėmis, be kurių Kanadoje negalima gauti darbo. Portugalijos policija Lisabonoje išaiškino ir suėmė dokumentų klastotojų gaują. Ji nelegaliems imigrantams į Kanadą už \$600-800 parūpindavo suklustatus dokumentus. Deportuoti tieji portugalai dabar stengsis grįžti Kanadon kaip legalūs imigrantai.

Kanados šiaurės-vakaru teritorija turi didoką 1,5 milijono kv. mylių plotą. Indėnų brolija specialiu raštu šaurės reikalų min. W. Allmandui ją pasiūlė padalinti į tris provincijas, kurių vienoje daugumą sudarytų indėnai, kitoje — eskimai, o trečioje — visi kanadiečiai. Pagal indėnų planą šiose provincijose gyventojai turėtų pilnas politines teises, nekreipiant dėmesio į jų rasę. Valdžia būtų renkama demokratinio principu kaip ir kitose Kanados provincijose.

Kanados šiaurės-vakaru teritorija turi didoką 1,5 milijono kv. mylių plotą. Indėnų brolija specialiu raštu šaurės reikalų min. W. Allmandui ją pasiūlė padalinti į tris provincijas, kurių vienoje daugumą sudarytų indėnai, kitoje — eskimai, o trečioje — visi kanadiečiai. Pagal indėnų planą šiose provincijose gyventojai turėtų pilnas politines teises, nekreipiant dėmesio į jų rasę. Valdžia būtų renkama demokratinio principu kaip ir kitose Kanados provincijose.

Kanados šiaurės-vakaru teritorija turi didoką 1,5 milijono kv. mylių plotą. Indėnų brolija specialiu raštu šaurės reikalų min. W. Allmandui ją pasiūlė padalinti į tris provincijas, kurių vienoje daugumą sudarytų indėnai, kitoje — eskimai, o trečioje — visi kanadiečiai. Pagal indėnų planą šiose provincijose gyventojai turėtų pilnas politines teises, nekreipiant dėmesio į jų rasę. Valdžia būtų renkama demokratinio principu kaip ir kitose Kanados provincijose.

Kanados šiaurės-vakaru teritorija turi didoką 1,5 milijono kv. mylių plotą. Indėnų brolija specialiu raštu šaurės reikalų min. W. Allmandui ją pasiūlė padalinti į tris provincijas, kurių vienoje daugumą sudarytų indėnai, kitoje — eskimai, o trečioje — visi kanadiečiai. Pagal indėnų planą šiose provincijose gyventojai turėtų pilnas politines teises, nekreipiant dėmesio į jų rasę. Valdžia būtų renkama demokratinio principu kaip ir kitose Kanados provincijose.

REAL ESTATE LTD.

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West
PARDUODAMI NAMAI HIGH PARK RAJONE IR
NETOLI LIETUVIŲ NAMŲ

CONSTANCE-RONCESVALLES, 10 kambarių, atskiras namas, pirmą sykį skelbiamas; vandeniu alyva šildomas; platus privatus įvažiavimas. Našlė ima vieną atvirą mortgičių.

CLENDENAN-ROWLAND, palikimas, 8 kambarių duplexas per 2 augštus; geras įvažiavimas, 2 garažai; \$10.000 įmokėti; atpiginta kaina.

JANE — ANNETTE — VIENAAUGSTIS, 5 kambarių, pilnai užbaigtas rūšys, neperenas; elektrinis šildymas, platus, privatus įvažiavimas, garažas. Savininkė ima atgal vieną atvirą mortgičių su \$8.000 įmokėjimu.

KLAUSKITE KITŲ PARDAVIMŲ HIGH PARK RAJONE

QUEBEC-ANNETTE, 10 kambarių, mūrinis dvibutis "duplex"; 5 kambariai pirmame augšte; vandeniu šildomas; geras įvažiavimas, garažas, pigi kaina.

PEARSON-RONCESVALLES, 7 gražūs kambariai per 2 augštus, naujas šildymas vandeniu; įmokėti tik \$6.000; vienas mortgičius; prašo \$49.500.

QUEEN-COWAN, 12 kambarių per 2 augštus; suskirstytas į 4 butus; privatus įvažiavimas. Prašoma kaina \$59.900.

VARSITY-DUNDAS, 6 kambariai, su užbaigtu rūsiu; namas apie 18 metų senumo, modernus, su privačiu įvažiavimu, įmokėti tik \$8.000.

WESTON RD.-EGLINTON, naujai atremontuota krautuvė, plius 4 kambarių butas; gera vieta betkokiam verslui, įmokėti apie \$10.000.

TRIBUTIS — PACIFIC — BLOOR, 17 kambarių; 2 butai po tris miegamuosius, 1 — vieno miegamojo. Tik 15 metų senumo. Vandeniu alyva šildomas. Du garažai. Geroj vietoj ir gerame stovyje. Prašoma kaina — \$119.000.

VAKARAIŠ SKAMBINKITE Į NAMUS

S. Jokubaitis
537-2869

A. Garbenis
489-1543

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8¼% už 1 m. term. dep.
9% už pensijų ir namų planą
7½% už spec. taupymo sąsk.
7% už taupymo s-tas
6% už čekių s-tas (dep.)

IMA:

9½% už asm. paskolas
9¼% už mortgičius

AKTYVAI virš 17 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$10.000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10.000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, keliones čekiais (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,

Telefonai: 532-8723
ir 532-1149

Toronto, Ontario
M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario
Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

A & B ELECTRIC CO.

įveda elektrą į pramonės, prekybos pastatus ir gyvenamuosius namus

ALBINAS ARTIČKONIS GINTAS ARTIČKONIS

Miesto leidimas E-1079

Nemokamas įkainojimas

Skambinti (collect)

Tel. 1-936-4612

Autorite Sales and SERVICE

Telefonas 531-1305

1636 Dundas St. W.

ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave.
(tarp Dundas ir College)

• Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
• Visi automobilių mechaniniai taisymai.
• Sniginės ir paprastos padangos, Michelin, B. F. Goodrich, Radial ir kt.
Sav. FRANK PETTIT

Canadian Art Memorials Ltd.

176 LAKESHORE ROAD WEST
(Kampus Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757

LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius —
Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume ne-
skubėdami atlikti visą meninę darbą pagal
pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

MŪSŲ RASTIJOJE

Vasara, kai sustoja visuomeninis ir kultūrinis gyvenimas, atsiranda daugiau laiko pažvelgti į lietuviškas knygas, į įvairius periodinius ir nepublikuotus leidinius. Dar prieš prasidedant vasarai, Čikagoje buvo atspausdintos dvi vertos nemažos dėmesio knygos. Tai "Arkivyskupas M. Reins", okup. Lietuvoje parašytas ir čia išleistas biografinis veikalas apie bolševikų kankinio arkiv. M. Reinsio gyvenimą. Jame ypač paliejami jo vargai antrojoje sovietinėje okupacijoje Vilniuje ir lenkų intrigos bei skriaudos. Taip pat su dideliu dėmesiu skaitėme ir Algimanto Mackaus knygų fondo Čikagoje išleista Kalifornijoje gyvenančio autoriaus Br. Raillo gan gyvą ir aktualią minčių, bet kartu ir provokuojantį veikalą "Bastino maistas". Kadangi šios skilties paskirtis informuoti skaitytojus apie lietuviškus įvykius Čikagoje, o ne leisti į naujais knygų platesnes apžvalgas bei recenzijas, tuo savo trumpą informaciją ir baigiu, primindamas skaitytojams, kad abu minimi veikalai yra verti visų skaitytojų dėmesio ir komentuojami.

JAUNIMO RAŠINIAI

Šiomis dienomis K. Donelaičio lit. mokyklos Čikagoje dir. J. Sirkas atsiuntė naujausią tos mokyklos mokinių metraštį "Tėvų žemės atžala". Estetiškas metrašio viršelio projekto padarytas skulpt. P. Aleksos, gi 125 metrašio puslapių su fotografijomis prirašyti pačių mokinių. Nors pedagogas-istorikas V. Liulevičius, remdamasis ilgo mokytojų ir mokinių patirtimi, prieš kurį laiką rašė, kad lit. mokyklas lankan tieji mokiniai žino, kada buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė, bet retas kuris žino, kada įvyko sukilimai arba prasidėjo pasauliniai karai, "Tėvų žemės atžalos" metraštyje jaunieji K. Donelaičio augst. mokyklos mokiniai aptaria net tokių avangardinių rašytojų, kaip A. Mackaus ar E. Cimo kūrybą. Persėsi išvada, kad įėjus pagrindinius rašinius, kurie vėliau patenka į mokyklos metraštį, padeda paruošti mokytojai ir tėvai. Kaikurie rašiniai padėklia atvirumui ir realia tikrove. Pvz. šis Indrės Vepšaitės rašinys: "Obuolys nuo obels toli nenurieda", sako sena lietuviška patarlė. Tai reiškia, kad vaikas niekad visiškai nesisiskiria nuo savo tėvų, nors kartais ir labai mėgina nutolti nuo jų kalbos, papročių, gyvenimo būdo. Šiuo atžvilgiu patarlė reiškia, kad as lietuviškas ir niekuomet negaliu per daug išsikirti iš kitų lietuvių. As negaliu nebūti panašus į kitus lietuvius, kadangi mano šaknis yra toje pačioje šalyje. Kiekviena tauta arba rasė turi savo charakteristikas, būdingas tik tai vienai tautai ar rasei. Taigi, as, kaip ir visi lietuviai, turiu tas pačias būdo ypatybes — teigiamas ir neigiamas, kurios yra įgimtos visai lietuvių tautai. As šiandien, tur būt, net negalėčiau pasakyti, koks iš tikrųjų yra lietuviškas charakteris. As tik žinau, kad, tur būt, turiu ir visuomet turėsiu lietuvišką būdą. Lietuviybė yra mano gyssloje. As esu tėvų žemės Lietuvos atžala". K. Donelaičio mokykla buvo pirmoji Čikagoje sutrumpinusi mokslo metus iš 12 iki 10. Iš žemiau cituojamo Lydos Bakaitytės rašinėlio galima pajusti, kad mergaitės liud-

ŠYPSENOS

Pavergtoji Lietuvoj

Važiuoja kolchozininkas į rajono miestą. Privažiuoja tiltą, išlipa, apžiūri, pasikrapšto pakaušį, sėda vėžimam ir pasuka nuo tilto į brastą. Vos pervaziavęs jį, mato atliekanti automobilį, kuris, nę kiek nesustodamas, užlekia ant tilto ir, su baid-

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų,
plokštelių, odos, medžio dirbinių.
Ypač didelis gintaro
išdirbinių pasirinkimas.

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 **FILTSOS BROS**
Telefonai 533-8451, 533-8452

BALTIC EXPORTING CO.

SIUNTINIAI Į BALTIJOS KRAŠTUS IR SOV. SĄJUNGĄ
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui.
Darbo valandos: 9 v.r. — 6.30 v.v.; šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 **531-3098** S. ir F. Janavičiai

DRAUDA

Balio Maskeliūno įstaiga

Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Tautos lobius ...

(Atkelta iš 6-to psl.)

pijos, o losangeliečio Vlado Gilio dėka kairurie draminiai veikalai yra po mirties perrašyti ir sukaupti. Tačiau dar įmanoma surinkti visus G. Veličkos veikalus ir sudaryti bent du ar tris jo raštų toms. Svarbu, kad jo folkloriniai veikalai nežūtų ir pasilikėtų ateinančioms kartoms. Jau seniau buvau kėles Amerikos spaudoje reikala surinkti G. Veličkos veikalus ir juos atspausdinti, bet į mano kvietimą mažai kas atsiliepė, ir reikalas vėl nušiuvo. Penkiolikos metų nuo G. Veličkos mirties metinėms suejus, varta dar kartą susimąstyti. Tautinio meno lobis laikui bėgant sudils, todėl reikia jį įamžinti — pastatyti autoriui nemirštamą paminklą, o mūsų jaunimui ir ateinančioms kartoms palikti senovės papročių palikimą.

Dabar turime jau platesnio masto organizacijų ir net finansinių institucijų, todėl įmanoma ir G. Veličkos palikimą suimti, bažnyčios uždardomos... Šiame rašinyje, atrodo, yra suplaktos abi sovietinės okupacijos. Pirmojoje okupacijoje, kuri prasidėjo ne 1940. VI. 14, kaip autorius rašo, bet 1940. VI. 15, iš ūkininkų žemė totaliai nebuvo atimta, bet apkarpyta, kunigai nebuvo masiškai suimtinėjami, ir Maskva savo įsakymais šventovių dar nesukubo uždarinėti, nors masinės deportacijos įvyko 1941 m. Petro Stuko aprašoma vėlniava prasidėjo antrojoje sovietinėje okupacijoje apie 1947-49 m., kai Stalinas buvo pačiame siautulyje. Tada okup. Lietuvoje liepsnojo Lietuvos laisvės kovotojų - partizanų vedamos laisvės kovos, kurios K. Donelaičio mokyklos mokinių turėtų būti pastudijuotos ir aprašytos ateities metraščiuose.

P. Stuko rašinyje suplakamos į vieną dvi sovietinės okupacijos, užmirštant tai, kad tarp tų dviejų okupacijų tęsėsi II pas. karas ir trejus metus Lietuvoje viešpatavo okupantai naciai. Rašinys turėjo būti pataisytas, išsyrkinant tai, kad nacių okupacijos metais išaugo Lietuvos pagrindis su vyriausiu organu VIL Ku, kad tas pagrindis išliko gyvas ir antrojoje sovietinėje okupacijoje per eilę metų, kad tas pagrindis, besireiškęs gal kitokiomis apraiškomis, dar tebėra gyvas ir šių dienų Lietuvoje. Tai vis temos K. Donelaičio ir kitų lit. mokyklų ateities metrašiams, nors gal nevienam jaunimui šių dienų lit. mokyklų mokytojai tos temos painios ir miglotos. Bet tai yra netolima tautos istorija, svarbi ir herojiška.

Aplamai, šis K. Donelaičio lit. mokyklos mokinių metrašis yra įdomus.

Delhi, Ontario

PADEKA

Labai nuoširdžiai dėkoju visiems, kurie mane sergancį lankė ligoninėje, ir namuose, grįžus iš ligoninės atsuntę gėlių, dovanų ar kortelių: K.L.K. Moterų Draugijos Delhi skyriui, D. Andriekienėi, G. S. Augustinavičiams, R. Augustinavičienei, G. D. Bartuliams, N. J. Budroms, A. J. Balaišiams, A. J. Dambrauskams, Metai Erman, O. A. Galdikams, L. F. Gurdikams, S. A. Gendrenams, J. Grandbois, L. J. Jurėnams, I. Liutkienėi, A. Mikėnienėi, S. Mažeikienėi, M. Ožalėnėi, M. B. Povilavičiams, J. Rektėnėi, B. A. Rudokams, O. J. Stodoms, S. Samienėi, M. Shelson, J. W. Stonkams, O. Sedukienėi, E. Skudienėi, F. Vasilūnienėi, J. Vitkauskienėi, B. Vytienei, M. Žilvitienei.

Ačiū Jums visiems —
Albina Skodienė

sui triukšmu, įlūžęs krinta vandenin. Kolchozininkas šnabžda sau:

— Na, ir žmogus! Mato, kad tiltas ir važiuoja...

Gera žmona

Kalbasi du draugai:
— Gavau labai gerą žmoną. Išvaizduojai, kad grįžtu namo po darbo, ji net apsiausta padeda nusivilkti, paskui paduoda šlepetes ir pirštines...
— Kam tau pirštines namie?
— Su guminėmis pirštinėmis patogiau bulves skusti ir indus plauti.

Parinko Pr. Alš.

Turner & Porter

laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

PEEL CHAPEL 2150 Hurontario St., 279-7463

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YONGE CHAPEL 3187 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter

PRINCIPAL DIRECTOR LIMITED

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TURNER & PORTER

TORONTO

KLK Centro informacijos komisija išsiuntinėjo knygelę "No Greater Love", kurioje išspausdinta Nijolės Sadūnaitės kalba sovietiniame teisme Vilniuje, Kanados vyskupams, parlamentariams, spaudos žmonėms. Gauta įvairių atsiliepimų bei padėkos laiškų. Jų tarpe yra valstybės gynėjas min. Francis Fox, tiekimo min. Jean-Pierre Goyer, NDP socialistų vad. Ed. Broadbent, sen. C. W. Carter. Pastarasis, perskaitęs knygelę, parašė netgi laišką N. Sadūnaitėi, kalinamai Sov. Sąjungoje. Jame sako: "Perskaitęs Jūsų knygelę 'No Greater Love' noriu išreikšti savo nuostabą tokia Jūsų drąsa bei ryžtu ginti tai, ką tikite kaip tiesą, ir kentėti, kai reikia, už krikščioniškąjį savo tikėjimą. Tuo būdu Jūs tikrai einate mūsų Mokytojo ir Išganytojo pėdomis. Man ypač didelį įspūdį padarė Jūsų pareiškimas prieš paskelbimą teismo sprendimo. Jis priminė man šios poeto žodžius: 'Ir tuomet drąsuolis renkasi, kai bailiai stovi nuošaliai, kol minia, kadaise paneigusi tikėjimą, pripažįsta jį dorybe.' Norime pranešti, jog apie Jus nuolat galvojame, už Jus meldžiamės, prašydami reikalingos ištermės bei drąsos pakelti skausmo ir kančios našat. Taip pat meldžiame Jums tikėjimo stiprybės, kad šviečiantis Jūsų pavyzdys laimėtų daugelį sielų Mokytojų, kuriams Jūs taip atsidavusiai tarnaujate."

Tautinių drabužių reikalui. Kanados vyriausybė yra linkusi išsileisti be maito iš užsienio importuotus tautinius drabužius oficialiai pripažintoms etnokultūrinėms grupėms. Pastarosios tuo reikalu turi kreiptis į Otavą ir pateikti šiuos duomenis: organizacijos pavadinimą ir įsteigimo datą, organizacijos narių skaičių, reikalingų tautinių drabužių, pastarųjų naudojimo dažnumą, trumpą drabužių aprašymą, išvardinant jų dalis, kainą metais prieš tai importuotų drabužių, numatomą kainą norimų importuoti drabužių, valstybę, iš kurios buvo

Gerame Miami Beach, Fla.,

rajone, du bloki nuo vandenyno, parduodamas 12 apartamentų namas. Geros pajamos ir gyvenimas kurorte. Įmokėti \$45.000. Informacijų reikalu rašyti: PO BOX 14494, N. PALM BEACH, FLA. 33408, USA.

FLORIDA

THE FARGO MOTEL

10810 Gulf Boulevard
Treasure Island
St. Petersburg, Fla. 33706, USA
Tel. (813) 360-0878

MOTELIS ant Meksikos ilankos kranto, Treasure Island centre, gražiausiam pajūryje. Miegamieji kambariai, kambariai su virtuvėmis ir apartamentai. Visur spalvotos televizijos, netoli restoranai, naktiniai klubai, žvejojimo vietos, golfo ir teniso aikštės, šventovės, krautuvės ir t.t.

Visus malonias kviečia lietuvių savininkai — ALFONSA IR TERES ZEBERTAVICIAI

TORONTO MIESTAS

ATMATŲ IŠVEŽIMO TVARKARAŠTIS

Kadangi, rugsėjo 5, pirmadienis, yra miesto tarnautojų šventė, tą dieną nebus atmatų išvežimo.

Pirmadienio atmatų išvežimas bus atliktas antradienį, o antradienio — trečiadienį.

1977 m. rugsėjo 7, trečiadienį, nebus išvežami laikraščiai ir sunkūs daiktai, kaip šaldytuvai, baldai, medžio gabalai, šepečiai ir pan. Tie daiktai bus išvežami 1977 m. rugsėjo 14 d.

Būsime dėkingi už jūsų talką — atmatų išnešimą į atitinkamą vietą skirtingą dieną.

R. M. Bremner

Toronto miesto viešųjų darbų viršininkas

Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Tėviškės Žiburiai • 1977. IX. 1 — Nr. 35 (1438) • 9 psl.

Žavingos Ontario vietovės

(Atkelta iš 4-to psl.)

voli Kingstono. P.p. Tamošaičiai mus pasitiko labai nuoširdžiai, lyg senus draugus ir leido apžiūrėti jų privatų muziejų, kuriame yra labai seni tautiniai lietuvių žiurštai, drabužiai ir jų abiejų sukurti paveikslai bei kilimai. Ponia Tamošaitienė mums parodė savo staklių rinkinį, kuriomis ji pademonstravo audimo meną. Po to jie mus maloniai pakvietė į savo namus, kur jau mūsų laukė vaišės: kava ir pyragai. Jų namai yra dar gražesni, negu muzėjus. Baldai, kilimai, paveikslai, užuolaidos ir v'si kiti papuošimai yra lietuviško stiliaus. Sie nepaprastai gabūs lietuviai mums parodė savo malonų nuoširdumą, už kurį mes buvom labai dėkingi.

Kingstone

Palikę p.p. Tamošaičius, važiuojant į Kingstoną ir apsisistojant "Holiday Inn". Iš visų viešbučių, kuriuose mes nakvojome šios kelionės metu, čia man labiausiai patiko. Viešbutis buvo ant Ontario ežero kranto, prie mažo uosto, turėjo maudymosi baseiną ir mažą jaukų restoraną, kur buvo galima valgyti lauke ant terasos.

Po pietų važiuojame apžiūrėti Old Fort Henry. Si akmeninė tvirtovė buvo naudojama kaip pagrindinė apsigynimo bazė iki 1870 m. Mes apžiūrėjome tvirtovę, apžiūrėjome kambarius, kur karininkai ir kareiviai gyvendavo. Matėm ir Fort Henry Guard manską: labai tikslios pratybos, kurių kiekvienas judesys yra kontroliuotas. Šitie kareiviai pademonstravo, kaip praeityje šaudydavo patrankomis. Buvo labai įdomu, nes Fort Henry yra tiksliai atstatyta tvirtovė.

Tūkstantis salų

Vakare išplaukė dideliu turistiniu laivu į Wolfe Island. Tai didžiausia sala iš 1000 salų grupės, kuri yra didelė turistų atrakcija. Šis laivas-keltas perveža žmones, dviračius, automobilius ir net autobusus. Mes pervažiuojame per visą salą, kuri yra 20 mylių ilgio ir 8 mylių pločio. 80% salos yra ūkiai, nėra jokios pramonės. Bet ši sala yra savotiškai įdomi vietovė. Mat, ji yra ant ribos Kanados ir Jungtinių Amerikos Valstybių. Čia yra Kanados muitinės įstaigės kiekvienoje vietoje, kur tik laivai gali priplaukti. Pavalgėm vakariene jaukiame, draugiškame salos restorane ir grįžome į Kingstoną poilsio.

Sekantį rytą iškeliavome į Belleville. Čia apžiūrėjome "Brooke Bond Food Company" įmonę, kurioje gaminami įvai-

rūs prieskoniai. Aplankėm sandėlį, kur visa prieskonių žaliava suvežta iš įvairiausių pasaulio vietovių, kuriose ji auga. Matėme, kaip ta žaliava yra malama, sutrinama, išvaloma, suplakama. Išeinant kiekvienam buvo įteikta dėžutė įvairių prieskonių pavyzdžių.

Puiki vasarvietė

Pavalgę pietus mažame parkelyje prie ežero, išvažiuojame į Haiiburtoną. Tai buvo gan ilga kelionė, bet pakelės vaizdai priverė užmiršti laiką. Vaziavome per nepaprastai gražias, bet neapgyventas vietas, kur tikėtai medžio ir kasyklų pramonės yra šiek tiek išvystytos. Žemės paviršius labai uolėtas, ir ant jo augantys krūmai labai tankūs.

Pagaliau suradome kelią į Wigamog Lodge prie Kashagawigamog ežero. Jei kas nors savo atostogoms įieškotų gražios vasarvietės su visais namų patogumais ne per daug apgyventoje vietoje, siūlyčiau Wigamog Lodge. Kambariai labai patogūs; yra šildomas baseinas, ežeras čia pat, maistas labai geras, o gamtovaizdis nepaprastai puikus.

Wigamog Lodge buvo paskutinis mūsų kelionės sustojimas. Todėl ši vakarą mes įteikėm dovanėles p. Mauko, p. Venn ir p. Reed, mūsų valdžios fotografui, kaip mūsų dėkingumo ir įvertinimo įrodymus už jų pastangas surengti mums tokią įdomią ir malonią kelionę.

Šioje kelionėje aš daug ko išmokau, aplankiau daug vietovių ir pamačiau daug vaizdų, kurių aš dar nebuvau mačiusi. Norėčiau padėkoti p. Venn bei Ontario turizmo ir pramonės ministerijai už suorganizavimą tokios kelionės; taip pat kun. Pr. Gaidai už rekomendaciją man dalyvauti šioje kelionėje. Bet labiausiai aš norėčiau paraginti ir pasiūlyti tiems, kurie planuoja keliones, aplankyti šitas gražias ir įdomias vietas. Tikrai verta pamatyti.

Tikrasis kaltininkas

Gydytojas sako ligoniuji alkoholiui:

— Tavo nelaimės kaltininkas yra alkoholis.

— Tai, ačiū Dievui, — apsidžiaugė ligonis, — nors vienas žmogus surado tikrą kaltininką! O iki šiol man visi sakydavo, kad aš pats kaltas.

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estiškę duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGES CO.
1004 Dundas St. West,
Toronto. Tel. 531-8422

HETHERINGTON

(9 v.r. — 5.30 v.v.)

Marius Rusinas

1651 BLOOR STREET WEST, TORONTO ONTARIO

KELIONIŲ AGENTŪROJE

visus kelionių reikalus ir betkurių šalių sutvarkys

Tel. 531-4674

FRANK BARAUSKAS LIMITED, REALTOR

3828 Bloor St. West, Islington, Ont. M9B 1K8

Istaigos telefonas: 233-3323

- namai
- ūkiai
- investicijos
- mirtiečiai

PRANAS BARAUSKAS, namų tel. 743-0100
FELIKAS SENKUS 535-2625
ARVYDAS ZAKAREVIČIUS 245-0077

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD. ir

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B BLOOR STREET WEST - ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

Lietuvių kalba potarnauja — V. Drešeris ir A. Mikšienė
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v.v.,
šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

Okulistas

L. LUNSKY, R.O.

M. LUNSKY, O.D., M.S.C.

470 COLLEGE ST., TORONTO

Tel. 921-3924

Darbo valandos 9.30 v.r. — 6 v.v.

Dėl priėmimo skambinti telefonu

Okulistas

S. Brogowski, O.D.

412 Roncesvalles Ave.

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami susitarus telefonu

INSURANCE

533-1121 Walter Dauginis 822-8480

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerčiniai

TORONTONT

Anapilio žinios

Tel. 277-1270
— Šis savaitgalis yra ilgasis Darbo šventės savaitgalis. Pamaldos Wasagoje bus 10 ir 11 v.

— Iš šios parapijos liet. kapinėse laidoti: a.a. Jonas Žekas, a.a. Tamara Kazakevičienė ir a.a. Antanas Balys, Prisikėlimo par. — a.a. Jokūbas Petras Jurėnas ir a.a. Algis Vėlyvis. Šį trečiadienį laidojamas Kazimieras Tamašauskas. Velionių artimiesiems nuosirdi užuojauta.

— Šventovės vidaus užbaigimo darbus truko jau dešimtą savaitę besitęsęs elektrikų streikas.

— Lietuvos Kankinių šventovės statybai aukoją \$500: V. Martinaitis, po \$200: S. E. Čepai ir J. G. Račiai; \$170: a.a. Pr. Stripinio prisiiminui velionies bičiuliai; po \$100: J. G. Baltadunoniai, J. Masiokas; \$50: V. J. Plečkaičiai (a.a. Jono Žeko prisiiminimui). Visiems geradariams nuosirdi padėka.

— Jonas ir Petronėlė Vėgeliai Lietuvos Kankinių šventovės statybai paaukojo \$125.

— Pamaldos šį sekmadienį: 10 v.r. už a.a. Oną ir Luką Gataveckus, 11 v. už a.a. Oną Eidukaitienę ir a. a. Mintautą Mikšį velionies mirties metinių progai; Wasagoje: už a.a. Kazimierą Endriukaitį ir a.a. Mildą Maringolcaitę.

Lietuvių evangelikų liuteronų išganytojų parapijos žinios

— Šį trečiadienį šventovės patalpose, 8 v.v., renkasi nuosavybės komitetas.

— Pamaldos vėl vyksta kas sekmadienį 9.30 v.r. Pirmos pamaldos su šv. Komunija bei sekmadienio mokykla įvyks rugsėjo 11 d.

— Konfirmandų pamaldos numatomos pradėti rugsėjo 15 d.
— Rugsėjo 27 d. šioje parapijoje susituko Irena Monika Gocenaitė su Paul Scott Hughes. Apeigas atliko kun. R. Breitwieser.

Lietuvių Namų žinios

— Rugsėjo 28 d. popietėį dalyvavo apie 200 narių bei svečių. Svečiai iš tolimesnių vietovių: Kristina Svarlytė, Peterborough, Ont., V. V. Staškunai, Indian River, Ont., Nijolė Kaveckienė ir Edvardas Kaveckis, Chicago, Ill., p.p. Mejeriai, California, J. Rapševičius, Australia.

— Praėjusią savaitę Jonas Varanavičius įmokėjo \$100 ir tapo pilnu LN nariu.

— LN administracija įieško asmens, kuris sutiktų prižiūrėti drabužių savitailių parengimus.

— LN sekmadienio popietėse galima ne tik gardžiai pavalgyti, bet ir išgyti įvairių gintarinių papuošalų, lietuviškų audinių, plokštelių ir t.t.

— Rugsėjo 3 d. Karaliaus Mindaugo ir Karalienės Mortos salės bus uždarytos dėl vykstančio remonto — grindų valymo.

— Vasaros atostogoms baigiantis, LN vėjaus komiteto darbai vėl prasideda. Tikimasi greit išleisti projektuojamus paveikslukus atvirlaisčio forma.

PADĖKA

Besibaigiant mano atostogoms Kanadoje pas gimines, prieš lipdamas į lėktuvą, kuris per Maskvą skris į Lietuvos sostinę Vilnių, nuoširdžiai dėkoju Kanados vyriausybei, kuri suteikė galimybę pamatyti šį kraštą. Dėkingas esu visiems, kurie manimi rūpinosi — kunigams, Tėvams pranciškonams, jų vadovui Tėvui Augustinui už nuoširdumą, kuris ypač buvo brangus atvykusiam svečiui, nežinančiam vietos papročių ir nemo-kančiam anglų kalbos.

Kanadoj ramiai praleidau man skirtą laiką, todėl turėsiu drąsos prašyti leidimo ir kitą kartą. Kai Jūs, mieli kanadiečiai, atvyksite Lietu-von, būsite mano malonūs Svečiai.

Iki pasimatymo Lietuvoj — dėkingas kun. Antanas Sukevičius

COLLEGE-RUSHOLME RD. išnuo-mojami du kambariai ir virtuvė Tel. 534-5483 Toronto.

JIESKAU PENŠININKO, nemėgstančio degtinės, ramaus būdo, kuris norėtų gyventi kartu mano name. Rašyti "TŽ" administracijai, pažymint ant voko "Pensininkai".

NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA, 460 Roncevalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5. Tel. 533-8008. Bernardas Naujalis, R.M. Npt. R.N.A.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklių įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydai tel. 537-3684.

"PARAMOS" KREDITO KOOPERATYVUI reikalinga tarnautoja-kas-ninkė, norinti išmokyti dirbti su kompiuteriu. Pirmenybė — turinčiai patyrimo banko ar buhalterijos darbe. Kreiptis į vedėją tel. 532-1149 ar 532-8723.

GEĖS IVAIRIUM PROGOM (pagal susitarimą), ypač vestuvėms — jaunajai, pamergėms, stalų papuošimui, korsižams ir kt. Skambinti V. Siminkevičienei, telefonu 763-6256 po 6 valandos vakaro Toronte.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Rugsėjo 2 d. — pirmas mėnesio penktadienis. Seneliai ir ligoniniai lankomi ir aprūpinami šv. Komunija iš anksto susitarus.

— Ateinantį sekmadienį, rugsėjo 4, antroji rinkliava daroma parapijos skoloms mokėti.

— Jokūbas-Petras Jurėnas, 17 m. amžiaus, palaidotas rugpjūčio 27 d. Gili užuojauta tėvams, broliams, sesutei ir giminėms.

— Algirdas Vėlyvis, 52 m., palaidotas rugpjūčio 29 d. Tėvams, broliams ir seserims dar artimiesiems reikiame užuojauta.

— Bronius Mackevičius, 53 m., palaidotas rugpjūčio 30 d.

— Rengiasi tuoktis Algis Antanas Strimaitis su Adriana Marija Sterpin.

— Praėjusį sekmadienį mūsų šventovėje laikė Sumą svečias kun. Alfonsas Grauslys ir pasakė pamokslą.

— Pensininkų pobūviai vyksta senosios klebonijos patalpose trečiadieniais, 4 v.p.p.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už kun. Aloyzą Jaunių, užpr. N. Pečiulytę, 8.30 Gyvyjo Rožinio Dr-jos intencija, užpr. valdyba, 9 v. už Aušrą Sapijonytę, užpr. Al. Baubinas, 9.30 už Bronislavą, užpr. M. Pečiulienę; už Karašauskų ir Dumčių šeimų mirusiųs, užpr. K. Kaminskai; sekma-dienį 8 v. už Edvardą Stankaitį, užpr. A. J. Rakauskai, 9 v. už Praną Vaišnora, užpr. B. J. Vaišnora; 10 v. už Juozą Taujienį, užpr. A. Le-dienę, 11.30 už parapiją, 10.45 tre-tininkų intencija, užpr. tretininkės, 8.30 v.v. už Oną Ališauskienę, užpr. J. Ališauskas.

— Trejus metus kursams vadovavusiam mokyt. Tasekui pasi-traukus, šiemet kursuose dėstys: A. Rinkūnas — kursų vedėjas ir lietuvių literatūros lektorius, G. Paulionienė (Lietuvos istorija ir geografija), A. Sutkaitis (lietuvių kalba), V. Dailydienė (pradėdantiųjų klase).

— Registruodamiesi užskaityti (credit) klasių studentai turi įteikti "letter of permission", gautą iš savo gimnazijų Guidan-ce Department. Kursų vedėjas Birželio 22 d. Sydnėje mirė Kos-tas Vaseris, gimęs Skuode 1911 m. rugsėjo 4 d. Tėvas — Kazys, motina — Julija Stanaite-Vaserienė. Į Australiją atvyko 1949 m. sausio 29 d. Velionis testamentu nepalikė. Palikimo reikalu giminės ar artimieji prašomi skubiai atsiliepti.

Atlanto rajono skautų stovykla "Puntukas" atsiuntė "T Ž" sveikinimą: "Suvažinę iš visų Atlanto rajono kampų, 'Puntuko' stovyklos štabas, skautės ir skautai siunčia Jums didelį glėbį skautiško sveikini-mų". Pasirašė 35 skautai-ės, kurių tarpe yra ir kapelionas kun. St. Kulbis, SJ.

PADĖKA

Reiškiu gilią, nuoširdžią padėką visiems, kurie mane taip gausiai lankė ligoninėje ir namuose, būtent: R. Bekerienė, jos dukrai Julijai ir sūnui Pauliukui, J. Liutkie-nei, O. Marcinkevičienei, Dirman-tų šeimai, B. ir S. Prakapams, V. Balaisienė, F. ir L. Girdvainiams, giminaičiam A. ir P. Kružikams, ypač M. Norkienei ir B. Stankaitie-nei už gražias dovanėles, Lietuvių Namų vedėjai už atsiųstas gėles. Labai dėkoju bendradarbiui A. Melvy-dui, A. Kazlauskui, V. Laugaliui ir svetainės "Lokys" lankytojams už dovaną.

Gilią padėką reiškiu Sofijai Kaz-lauskienei ir jos vyrui už manęs lankymą ligoninėje bei namuose, už globą mano vaikučių. Didžiai dėkinga esu Tėvui Eugenijui, sesutei S. Jankauskaitei, broliui B. Jan-kauskui ir savo vyrui Antanui, ku-ris tiek daug laiko skyrė mano šeimai ir man.

Visuomet prisimenanti — Jūsų Giedra Slabaševičienė

PADĖKA

Mano nuoširdžiausia padėka vi-siems stovyklautojams, prisidėju-siems prie tokios gražios ir brangios dovanos — arbatos servizo, kurią man įteikėte Toronto Lietuvių namų poilsio stovyklai pasibaigus.

Jums visiems dėkinga — Julija

PADĖKA

Labai, labai ačiū už dovanotą man tokią puikią dovaną — pakabinamą gėlėms vazą Toronto Lietuvių Namų poilsio stovyklos pabaigoje — Nijolė

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojam už surengtą mums priešvestuvinį pobūvį ir gra-žias dovanas, kurios liks neužmiršta-mos. Ypatinga padėka visoms ren-gėjoms. Ačiū A. Paršeliūnienei už gražias gėles, Jievai Adomavičienei už malonius žodžius, o visoms vieš-nioms už atsilankymą ir dovanas.

Ačiū labai.

Cathy Morgan ir Raimundas Statulevičius

PADĖKA

Mūsų plačios šeimos suvažia-vimo proga š.m. rugpjūčio 6 d. Irish Lake, Ont., kun. klebonui P. Azubaliui, atlaikiusiam šv. Mišias šeimos intencija ir pasa-kiusiam gražų bei prasmingą pamokslą bei tuo mūsų šeimos šventę padariusiam dar prasmin-gesnę, nuoširdžiai dėkojame.

Dr. A. S. Pacevičiai

DANFORTH-BROADVIEW rajone išnuo-mojami be baldų kambarys ir virtuvė. Yra šaldytuvas ir virimo krosnis. Ramus latvių namas. Skam-binti savaitės dienomis tel. 465-5108 Toronte.

"VENUS FLORISTS". Gėlės visokiom progom. 231 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Telefo-nai: 534-4645 arba vakarais 533-4037. Savininkė A. Putninskė kalba lietuviškai.

PARDUODAMAS VASARNAMIS Wasagoje, lietuvių rajone. Skam-binti Toronto tel. 767-6094.

Maironio mokykla naujus mokslo metus pradės rugsėjo 17, šeštadienį, 9 v.r., įprastoje vietoje, būtent, Šv. Vincento Pauliečio mokyklos patalpose. Visi tėvai skatinami siųsti savo vaikus į šią mokyklą nuo pir-mojo šeštadienio.

Tradicinė maldininkų kelio-nė į Kanados kankinių švento-vę Midlande, kur yra ir lietuviškas kryžius, įvyks rugsėjo 18, sekmadienį. Mišios — 1.30 v.p.p., Kryžiaus kelias — 2.30 v.p.p.

Ekskursija į baltiečių de-monstraciją Vašingtone rūpina-si PLJS valdyba ir kviečia visus lietuivius, ne tik jaunimą, daly-vauti. Žiūr. pranešimą "Važiuo-jame į Vašingtoną".

Augštesniųjų Lituanistinių Kursų Toronte registracija šiems mokslo metams įvyks rugsėjo 26 ir 27 dienomis nuo 7 iki 9 v.v. kursų darbo vietoje — West Park Secondary School, Bloor ir Dundas gatvių sankry-žoje. Kaip ir pernai, šiemet kur-sovus veiks XI, XII ir XIII gim-nazijos užskaityti klasės ir papil-domoji klasė lietuviškai nemo-kantiems. Darbo laikas — an-tradieniais 7 iki 9.30 v.v.

Trejus metus kursams vado-vavusiam mokyt. Tasekui pasi-traukus, šiemet kursuose dėstys: A. Rinkūnas — kursų ve-dėjas ir lietuvių literatūros lek-torius, G. Paulionienė (Lietu-vos istorija ir geografija), A. Sutkaitis (lietuvių kalba), V. Dailydienė (pradėdantiųjų klase). Registruodamiesi užskaityti (credit) klasių studentai turi įteikti "letter of permission", gautą iš savo gimnazijų Guidan-ce Department. Kursų vedėjas Birželio 22 d. Sydnėje mirė Kos-tas Vaseris, gimęs Skuode 1911 m. rugsėjo 4 d. Tėvas — Ka-zys, motina — Julija Stanaite-Vaserienė. Į Australiją atvyko 1949 m. sausio 29 d. Velionis testamentu nepalikė. Palikimo reikalu giminės ar artimieji prašomi skubiai atsiliepti.

Irena Vasiliauskienė, 123 Lynn Ct., Burlington, Ont. L7T 1B2. Tel./ 632-3292

Pirmosios žinios apie "Aido" kelionę. Pirmasis pranešimas, išsiųstas J. Pleinio iš Buenos Aires, pasiekė "TŽ" redakciją rugpjūčio 24 d. Jame rašoma, kad "Aidas" Buenos Aires pasiekė rugpjūčio 7, sekmadienio rytą. Jį pasitiko didelis būrys lietuvių. Pirmajame koncerte dalyvavo 800 asmenų. Jie aidi-čių dainas priėmė labai šiltai. Jie suruošė aidietinę net 5 pri-ėmimus, kur jos susirado daug naujų draugų. Buenos Aires lietuviai parodė nepaprastai di-delį nuoširdumą. Iš Venecuėlos sostinės Karakas gauta laikraš-čio "El Mundo" iškarpa su da-ta 1977. VIII. 13, kurioje ma-tyti "Aido" nuotrauką ir prane-šimas apie būsimą koncertą.

Kanados lietuvių mergaičių choras "Aidas", sėkmingai kon-certavęs tris savaites P. Ame-rikoje, laimingai grįžo į Hamil-toną. Aplankė 5 valstybes, da-vė keliolika koncertų, pasirodė Brazilijos televizijoje (vienos valandos programa), dalyvavo visoje eilėje priėmimų, susiti-ko daug lietuvių. Koncerte Sao Paulo mieste dalyvavo net 2000 lietuvių. Choristės, dirg. V. Verikaitis, adm. J. Pleinys ir kiti palydovai grįžo pavargę, bet labai patenkinti savo kelio-ne. Jie atsižėžė daug iškarpų iš P. Amerikos laikraščių, kurie rašė apie "Aido" koncertus.

Žurnalo "Moteris" liepos-rug-pjūčio mėnesių nr. jau atspaus-dintas ir pasiekė skaitytojas. Ja-me rašo ir moterys, ir vyrai įvai-riais klausimais. Žurnalas išėina kas du mėnesiai ir būna gausiai iliustruotas.

Daugiakultūrės televizijos gru-pė, vadovaujama L. Kossaro, rugpjūčio 26 d. Royal Yorko viešbutyje sukvietė pautos at-stovus ir painformavo apie bū-simos bendrovės planus, jeigu jai bus duotas leidimas steigti atskirą televizijos stoį. Pasak L. Kossaro, numatoma progra-ma trijų kategorijų: anglų kal-ba, anglų ir etnine kalba, vien etnine kalba. Tokių programų būtų apie 60. Jos būtų daugiausia kultūrinio pobūdžio. Televi-zinis siųstuvas būtų įrengtas ant CNR bokšto ir pasiektų plotą 60 mylių srity. Būsimoji bendrovė paruoštų etninių grupių žmones — programos parengėjus. Va-dovybėje būtų ir etninių grupių atstovai. Šiame informaciniame pobūvyje "TŽ" atstovavo V. Ma-tulaitis.

Važiuojame į Vašingtoną!

Š.m. rugsėjo 24 d. Baltiečių Žygio už Žmogaus Teises Vykđ. Komitetas, vadovaujamas Vik-toro Nako, rengia demonstraci-ją prieš žmogaus teisių pažei-dimus Baltijos valstybėse. Jis kviečia dalyvauti ir Kanados lietuivius, ypač jaunimą.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba, kurios būsti-nė yra Toronte, rengia specia-lią ekskursiją autobusų iš To-ronto į Vašingtoną. Autobusas (47 vietų) išvyks rugsėjo 23 d., 8 v.v., nuo Toronto Lietuvių Namų ir rugsėjo 24 d. rytą bus Vašingtone. Demonstracija bus prie Linkolno paminklo nuo 12 iki 3 v.p.p. Į ją nuveš autobu-sas. Naktynė bus "Holiday Inn" — miesto centre. Vakare autobusus nuveš į vakarinę pro-gramą, kurią rengia jungtinis baltiečių komitetas (bilieto kai-na neįskaityta į bendrą ekskur-sijos sumą).

Sekmadienio rytą bus euro-pietiško stiliaus pusryčiai vieš-butyje ir kelionė atgal į Toron-tą, kurį pasieksime 12 v. nak-ties. Autobusas atveš iki Lietu-vių Namų.

Ekskursijos kaina su kelione,

viešbučiu, pusryčiais ir nuveži-mu į demonstraciją bei vakari-nę programą — \$65 asmeniui. Visais kelionės reikalais Toron-te rūpinasi Regina Stočkutė-Knox. Jos telefonas — 222-2969 (skambinti po 6 v.v.).

Autobusų bendrovė reikalau-ja, kad pinigai būtų sumokėti savaitę prieš išvyką. Tuo reika-lu Regina Stočkutė-Knox rinks pinigus iš norinčių vykti į Va-šingtoną rugsėjo 4, sekmadienį, Prisikėlimo par. patalpose po 11 v. Mišių ir Lietuvių Namuo-se — nuo 12.30 v. prie staliuko.

Raginame lietuvių visuomenę jausti atsakomybę už savo bro-lius ir seses Lietuvoje ir padėti apginti jų teises, kurios yra ir mūsų teisės. Jūsų dalyvavimas Vašingtone bus ne tik takti mora-nė parama Lietuvai, bet ir Pa-saulio Lietuvių Jaunimo Sąjun-gai, kurios iniciatyva ši de-monstracija rengiama, bei kiek-vienam, dirbančiam Lietuvos labui! Laikas to iš mūsų rei-kalauja: ar mes pakreipsime jį savo naudai, ar leisime prabėg-ti pro šalį, — priklausys nuo kiekvieno mūsų.

Iki pasimatymo Vašingtone! Gabija

MIRUSIEJI. Praėjusią sa-vaitę mirė nepaprastai daug Toronto lietuvių. Visi jie palai-doti Šv. Jono lietuvių kapinėse, išskyrus senosios ateivijos at-stovą Antaną Balsį, kuris palai-dotas kitur. Rugsėjo 23 d. Sv. Juozapo ligoninėje mirė a.a. Jo-nas Žekas, 68 m. amžiaus; ša-kietis, labai paslaugus. Laido-tuvėse dalyvavo apie 300 asme-nų. Paliko liūdinčius — žmoną ir tris suaugusius dukras.

— Rugsėjo 24 d., 2 v.r., automo-bilio nelaimėje žuvo a.a. Jokū-bas-Petras Jurėnas, Jono sū-nus. Jo nelaimę aprašė didžio-ji spauda, minėjo radijas bei televizija. — Rugsėjo 25 d. rastas negyvas savo bute a.a. Algis Vėlyvis, 51 m. amžiaus. Manoma, mirė nuo širdies smū-gio, nes ir anksčiau jį buvo tu-rėjęs. Velionis turėjo gerą bal-šą ir kartais pasireiškėdavo kaip solistas. Paliko du mokyklinio amžiaus vaikus. — Rugsėjo 28 d. tragiškai su šiuo pasauliu atsisakė a.a. Bruno Mackevi-čius. Jis buvo statybos rango-vu, vėliau po įvairių nesėkmių

dirbo kaip miesto inspektorius. — Rugsėjo 29 d. mirė a.a. Kazys Tamašauskas.

Vasario 16 gimnazijon šie-met iš Kanados išvyko 8 moki-niai 14-16 m. amžiaus: Daila ir Laima Krivaitės, Kęstutis Ba-nelis iš Toronto, Birutė - Ava Butrimaitė iš Mississaugos, Liucija Morkūnaitė, Robertas Zalinaitis — iš Hamiltono, Ed-vardas Kairys iš Burlingtono, Bernardas Lukša iš Londono. Mokslas prasidėjo rugsėjo 22 d. B. A. Butrimaitė Vasario 16 gimnazijoje mokėsi ir pernai. Jai patiko ir todėl vėl išvyko ten mokslo testai. Reikia tikė-tis, kad sekančiais metais dar daugiau tėvų pasiųs savo vai-kus lietuviškoje gimnazijoje mokytis bent vieneriems metams.

Lankėsi "T. Žiburiuose": L. ir G. Lirgameriai iš Čikagos; torontiečio J. Priso giminės iš San Francisco. Kaikurie jų gy-vena JAV-se nuo 1907 m., bet lietuvių kalbos nėra visai pa-miršę.

MYLIMAM SŪNUI

a+a

Jokūbui - Petruir Jurėnui

tragiškai žuvus, tėvus ALMĄ ir JONĄ JURĖNUS, jų dukrą, sūnus bei plačiąją Jūrėnų giminę, skau-daus liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Genovaitė ir Vytautas Balčiūnai

A+A

TAMARAI KAZAKEVIČIENEI

mirus, jos vyrui EDVARDUI, sūnui EDVARDUI ir kitiems giminėms liūdesio valandose nuoširdžią užuojautą reiškia —

Vitkų šeima

A+A

TAMARAI KAZAKEVIČIENEI

mirus, jos vyrą EDVARDĄ, sūnų ir kitus gimines giliai užjaučia —

Lietuvos Kankinių parapijos choras

A+A

TAMARAI KAZAKEVIČIENEI

mirus, jos vyrui sk. EDVARDUI KAZAKEVIČIUI, sūnui ir visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —

Skautininkų-ių ramovės

A+A

Petronėlei Eidukevičienei

mirus, jos dukroms — ELENAI ir MARYTEI su šeimomis nuoširdžią užuojautą reiškia —

O. A. Petrašiūnai

O. K. Kudukiai

J. J. Brazlauskai

MONTREALQUE

Sv. Kazimiero parapijos žinios

— Spalio 22 d. ruošiamo metinė parapijos vakarienė.

— Palaidotas parapijietis Julius Danisevičius, 78 m. amžiaus. Pasku-tinius penkiolika metų velionis buvo iš dalies paralyžuotas. Žmonos Ge-nės buvo nuolatos slaugomas ir tik trumpai prieš mirtį atiduotas ne-sveikųjų priežiūrai. Julius į Kanadą atvažiavo su pirmaisiais lietuviais imigrantais. Užaugino dukterį. Lai-dotuvėse dalyvavo giminės, atvykę iš Toronto pažįstami ir daug para-pijiečių. Parapijos svetainėje buvo suruošti pusryčiai.

— Daug parapijos jaunimo daly-vavo skautų stovykloje "Baltijos" vasarvietėje, 80 mylių nuo- Montrea-lio. Padėka priklauso skautams vy-čiams, kiekvienais metais besirūpi-nantiems stovyklos suorganizavimu. Stovyklaujančių skautų komendantu buvo Gintaras Nagys. Pirmos savi-antos — Tomas Murauskas. Vyriau-tės adjutantu buvo Juozas Jonelis, sia skaučių viršininke buvo Elė Jur-gutienė, adjutante — Kristina Nie-davraitė. Jaunųjų draugininke buvo Ginta Jurskutė. Romas Otto ir Rasa Lukoševičiūtė buvo patarėjais. Spor-

to vadovu buvo Rimas Piečaitis. Kun. J. Kubilius, SJ, aplankė sto-vyklą, atlaikė Mišias ir pasakė pa-mokslą skautams. Visus labai gerai maitino Magdalena Kasperavičienė. Petras Jurgutis buvo stovyklos ūk-vedžiu. Skautai stovykloj daug išmo-ko ir patyrė, daug kūrė ir prie laužo dainavo. S. Sk.

Aušros Vartų parapijos žinios

— Metinė parapijos vakarienė bus lapkričio 12 d. Loterijos bilie-tai bus išsiuntinėti rugsėjo mėnesį.

— Jonas Miliauskas gražiai atliko šventovės ir klebonijos būtinus re-monto darbus.

— Kun. J. Aranauskas, atostogu-tikas ir bibliografas, ir šiais metais dėsto bibliografijos kursą Montrea-lio universitete prancūzų kalba. Be to, jis bendradarbiauja lietuvių spaudoje. Studijini straipsni apie Kanados lietuvių teatrą parašė te-atrų festivalio leidiniui, kuris buvo atspausdintas praėjusį pavasarį prieš festivalį Toronte.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS"

ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas

Taupomasis s-tas

Pensijų planas

Term. ind. 1 m.

Term. ind. 2 m.

Term. ind. 3 m.

Duoda nemokamą gyvybės apdrau-dą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.

DUODA PASKOLAS:

Asmenines

Nekiln. turto